

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

Problematika oceňování ve finančním účetnictví

The issue of valuation in financial accounting

Šárka Nováková

Plzeň 2018

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta ekonomická
Akademický rok: 2017/2018

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Šárka NOVÁKOVÁ
Osobní číslo: K15B0130P
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: Podniková ekonomika a management
Název tématu: Problematika oceňování ve finančním účetnictví
Zadávající katedra: Katedra financí a účetnictví

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Popište význam oceňování ve finančním účetnictví a definujte oceňovací základny dle právních předpisů ČR a IAS/IFRS.
2. Provedte výzkum v oblasti využití jednotlivých oceňovacích základů v účetních závěrkách podnikatelských subjektů.
3. Určete vliv využití reálné a současné hodnoty na finanční situaci a výkonnost podnikatelských subjektů.
4. Shrňte problematiku oceňování a definujte závěry.

Rozsah grafických prací: **neuveđen**
Rozsah kvalifikační práce: **40 - 60**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**
Seznam odborné literatury:

- **STROUHAL, Jiří.** *Oceňování v účetnictví.* Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013. ISBN 978-80-7478-366-1.
- **DVOŘÁKOVÁ, Dana.** *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS. 4. aktualiz. vyd.* Brno: BizBooks, 2014. ISBN 978-80-265-0149-7.
- **KRUPOVÁ, Lenka.** *IFRS Mezinárodní standardy účetního výkaznictví.* Praha: 1. VOX, 2009. ISBN 978-80-86324-76-0.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Jana Hinke, Ph.D.**
Katedra financí a účetnictví

Datum zadání bakalářské práce: **23. října 2017**
Termín odevzdání bakalářské práce: **23. dubna 2018**

Doc. Dr. Ing. Miroslav Plevný
děkan

Ing. Michaela Krechovská, Ph.D.
vedoucí katedry

V Plzni dne 23. října 2017

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Problematika oceňování ve finančním účetnictví“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucí bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

V Plzni dne 23. dubna 2018

.....

podpis autora

Poděkování

Největší poděkování patří vedoucí práce Ing. Janě Hinke, Ph.D., která trpělivě odpovídala na mé dotazy a vždy mi se vším ochotně pomohla a poskytla cenné rady a komentáře, díky nimž jsem mohla úspěšně dokončit tuto práci.

Obsah

Úvod.....	8
1 Cíl práce a metodika.....	9
2 Význam oceňování a deskripce oceňovacích základen	10
2.1 Definice oceňování.....	10
2.1.1 Zásady pro sestavení účetní závěrky	11
2.1.2 Regulace a harmonizace účetnictví.....	12
2.2 Oceňování dle právních předpisů České republiky.....	13
2.2.1 Oceňování při prvotním rozpoznání	14
2.2.2 Historické náklady	14
2.2.3 Reprodukční pořizovací cena.....	16
2.2.4 Jmenovitá hodnota	17
2.2.5 1 Kč.....	17
2.2.6 Oceňování k rozvahovému dni	17
2.2.7 Historické náklady k rozvahovému dni	19
2.2.8 Reálná hodnota dle českých předpisů	20
2.3 Oceňování dle IAS/IFRS.....	22
2.3.1 Definice a důvod existence IAS/IFRS	23
2.3.2 Oceňovací základny dle IAS/IFRS	24
2.3.3 Historické náklady	25
2.3.4 Běžná cena	25
2.3.5 Realizovatelná hodnota.....	26
2.3.6 Současná hodnota	26
2.3.7 Reálná hodnota	27

2.3.8	Oceňování aktiv a závazků při pořízení.....	28
2.3.9	Oceňování k rozvahovému dni	30
2.3.10	Historické náklady k rozvahovému dni	30
2.3.11	Reálná hodnota k rozvahovému dni.....	31
2.3.12	Komparace českých účetních předpisů a IAS/IFRS	33
3	Výzkum využití oceňovacích základů v účetních závěrkách podnikatelských subjektů.....	34
3.1	Charakteristika vzorku podniků zahrnutých do výzkumu	34
3.2	Využití oceňovacích základů v českých účetních závěrkách.....	36
3.3	Využití oceňovacích základů v účetních závěrkách dle IAS/IFRS.....	42
4	Vliv využití současné a reálné hodnoty na finanční situaci a výkonnost podnikatelských subjektů.....	53
4.1	Současná hodnota dlouhodobých pohledávek, závazků a rezerv.....	53
4.1.1	Dlouhodobé závazky.....	54
4.1.2	Dlouhodobé pohledávky	61
4.1.3	Rezervy	66
4.2	Reálná hodnota investičních nemovitostí a aktiv k prodeji	72
4.2.1	Investice do nemovitosti	73
4.2.2	Dlouhodobá aktiva držaná k prodeji	76
5	Závěr	80
	Seznam použitých zkratk	81
	Seznam tabulek a grafů.....	82
	Použitá literatura	83
	Seznam příloh	86

Úvod

Oceňování je velice důležitou problematikou, kterou se musí každá účetní jednotka zabývat. To, jak účetní jednotka oceňuje aktiva a pasiva, se projeví v účetních výkazech. Ať už bude svá aktiva nebo pasiva nadhodnocovat či podhodnocovat, ovlivní to vykazovaný výsledek hospodaření ve výkazu zisku a ztráty a výši vykazovaných aktiv a pasiv v rozvaze. A když se tyto částky zvyšují a snižují neoprávněně, pak účetní výkazy ztrácejí vypovídací schopnost.

Základem účetnictví je poskytnutí věrného a poctivého obrazu o účetní jednotce, což má právě po skončení účetního období souhrnně poskytnout účetní závěrka, jejíž součástí jsou účetní výkazy. Ty jsou zároveň výstupem finančního účetnictví, a proto se oceňování řeší zejména ve finančním účetnictví. Tyto výstupy jsou využívány širokým okruhem uživatelů, kteří tyto informace využívají. Informace získané z účetních výkazů slouží jako podklad pro různá rozhodnutí.

Povinnost zveřejnit a sestavit výkazy účetní závěrky je jedním z důvodů regulace finančního účetnictví. V České republice je účetnictví regulováno státem, který stanovuje, prostřednictvím Zákona o účetnictví, jakou z mnoha oceňovacích základů má účetní jednotka pro který majetek použít a v jakém okamžiku. To zabezpečuje vypovídací schopnost a srovnatelnost údajů o účetních jednotkách v rámci národní úrovně.

Například z důvodu globalizace a vzájemné integrace je ale stále větší tlak na regulaci na mezinárodní úrovni. Tento požadavek splňují Mezinárodní standardy účetního výkaznictví IAS/IFRS, které právě mají za cíl vzájemnou srovnatelnost účetních informací na nadnárodní úrovni. Tyto standardy se týkají i určitého počtu účetních jednotek v České republice. Některé jednotky se jimi musí řídit povinně, jiné dobrovolně.

Přístupy k oceňování se odjakživa vyvíjí a stále je to velice diskutované téma právě kvůli jeho významnému vlivu na fungování účetní jednotky. A jako téma této práce nabízí velké množství oceňovacích základů, kterými se lze zabývat a které účetní jednotka může použít.

1 Cíl práce a metodika

Účelem této práce je vysvětlit význam oceňování aktiv a pasiv ve finančním účetnictví a popsat oceňovací základny dle českých účetních předpisů a IAS/IFRS a jejich komparace a zjištění jejich využití.

Hlavními cíli práce jsou:

- charakterizovat oceňovací základny definované v účetních systémech dle českých právních předpisů a IAS/IFRS,
- zjistit využití oceňovacích základen v účetní závěrce podnikatelských subjektů tzn. zjistit, pro kterou položku se oceňovací základna používá a kolik podnikatelských subjektů ji používá,
- zjistit vliv současné a reálné hodnoty na finanční situaci a výkonnost vybraných účetních jednotek.

Metodika bakalářské práce:

Pro tvorbu literární rešerše byla využita metoda desk research z dostupných tuzemských i zahraničních zdrojů.

Pro výzkum v oblasti zjišťování využití oceňovacích základen se zaměřením na současnou a reálnou hodnotu byla využita metoda analýzy účetních výkazů. Jelikož v době provádění výzkumu neměly ještě všechny zkoumané jednotky zveřejněnou a volně dostupnou účetní závěrku z roku 2016, byly u všech subjektů analyzovány účetní závěrky z roku 2015.

Za účelem získání statisticky významných dat byl zvolen vzorek 100 podniků. Z toho je 50 účetních jednotek, které sestavují účetní závěrku dle českých účetních předpisů a 50 účetních jednotek, které sestavují účetní závěrku dle IAS/IFRS.

Pro výzkum v oblasti zjišťování vlivu současné hodnoty byly použity metody propočtů současné hodnoty pomocí mediánové hodnoty z účetních závěrek a úrokové sazby a délky splatnosti zjištěné expertními rozhovory.

Pro výzkum v oblasti zjišťování vlivu reálné hodnoty byl použit postup zvyšování a snižování reálné hodnoty na mediánové hodnotě z účetních závěrek.

Informace, které nelze zjistit ze zkoumaných účetních závěrek, budou zjištěny rozhovorem s ekonomy z pěti firem z ČR.

2 Význam oceňování a deskripce oceňovacích základů

Oceňování je velice diskutovaným tématem, a to z toho důvodu, že představuje jeden z nejvýznamnějších problémů v účetnictví. To v jaké výši účetní jednotka vykáže svůj majetek a závazky, se projeví v účetní závěrce, kterou využívá velké množství uživatelů. (Kovaníková, 2012) Ale účetnictví nejsou pouze záznamy z minulosti. Naopak se jedná o pohled do budoucna. Je to proto, že aktiva vyjadřují budoucí očekávaný prospěch a závazky jeho snížení a to se právě vyjádří prostřednictvím ocenění. (Kovaníková, 2004)

Dle Valoucha (2012) je oceňování důležité i z jiného hlediska a tím je např. odepisování dlouhodobého majetku. Pokud účetní jednotka správně neoceňuje, poté nemůže ani správně majetek odepisovat.

Jaké způsoby ocenění volí účetní jednotka po celé účetní období, se projeví v účetních informacích, které se získají z výstupů finančního účetnictví. To znamená, že to ovlivní výši vykazovaných aktiv a pasiv v rozvaze, ale i výši hospodářského výsledku. Výstupy finančního účetnictví jsou často podrobovány finanční analýze. Pokud budou analyzována zkreslená a nevěrohodná data, výsledkem bude zkreslený údaj. (Červený, 2014)

2.1 Definice oceňování

Oceňování lze charakterizovat jako stanovení peněžního vyjádření aktiv a pasiv s využitím různých druhů cen. Výběr vhodného způsobu má vliv na výši vykazovaných aktiv i pasiv a nákladů účetní jednotky. To vše dohromady vytváří výsledek hospodaření. (Sedláček, 2016)

Podle Strouhala (2013) ocenění lze chápat jako stanovení hodnoty a v tom případě se jedná o velice subjektivní a teoretickou záležitost, na kterou má vliv velké množství různých okolností. Tyto okolnosti mají vliv na růst, ale i pokles hodnoty. Jedná se například o situaci, kdy se vlastník aktiva nachází ve finanční tísní.

Landa (2008) označuje ocenění jako jeden z charakteristických znaků účetní operace.

Máče (2013, str. 48) definuje oceňování v účetnictví jako: *Specifický způsob měření, za které považujeme přiřazování čísel objektům (účtům) a jevům (účetním případům).*

2.1.1 Zásady pro sestavení účetní závěrky

Aby mělo finanční účetnictví a jeho výstupy (účetní závěrka) co největší vypovídací schopnost, je třeba dodržet následující zásady: Zásada věrného a poctivého zobrazení, přednosti obsahu před formou, opatrnosti, neomezené doby trvání účetní jednotky, stálosti účetních metod, konzistence mezi účetními obdobími, zákazu kompenzace, významnosti, periodicity, účetní jednotky, realizace výnosu, oceňování v historických cenách. Pro téma oceňování jsou nejdůležitější hlavně **zásada opatrnosti a oceňování v historických nákladech.** (Sládková, Mrkvička, Šrámková, 2009)

Zásada opatrnosti

Zásada opatrnosti je výraznější v rámci rozvahového dne (viz dále), ale její podstatu vysvětluje §25 odst. 3 Zákona o účetnictví (dále jen ZOÚ) a zmiňuje, že při oceňování ke konci rozvahového dne se zahrnují jen zisky, které byly k tomuto rozvahovému dni docíleny a zároveň budou brány v úvahu možná rizika, ztráty a možnosti snížení majetku. (ÚZ – účetnictví podnikatelů, 2018)

Landa (2008) zjednodušeně vysvětluje, že aktiva nesmějí být nadhodnocena a pasiva podhodnocena. To samé platí pro výnosy a náklady. Konkrétně se tato zásada realizuje prostřednictvím opravných položek a odpisů.

Podle Líbala (2013) to znamená zaúčtovat všechny náklady v okamžiku, kdy má účetní jednotka podezření, že vzniknou a výnosy až při jistotě, že nastaly. Dále také upozorňuje na realizaci prostřednictvím opravných položek, kterými se ocenění upraví.

Malíková, Horák (2010) doplňují v souvislosti s touto zásadou důležitost dodržování pravidla „nižší z hodnot“, což znamená pokaždé při oceňování zvolit nižší hodnotu.

Zásada oceňování v historických cenách

Tato zásada spočívá v oceňování ve výši vynaložených nákladů, ať už se jedná o pořizovací cenu nebo vlastní náklady. Je to nejvíce rozšířený způsob oceňování, ačkoli v současné době už se začínají více využívat i jiné základny. (Sládková, Mrkvička, Šrámková, 2009)

Podle Malíkové, Horáka (2010) to znamená nebrat v úvahu možnou změnu kupní síly (inflaci) peněz nebo změnu ceny. Český účetní systém je na historických nákladech založen.

2.1.2 Regulace a harmonizace účetnictví

Aby se v daném hospodářství dosahovalo takových výsledků, jaké jsou požadovány, je nutné, aby byla propracována regulace vedení účetnictví. Jenže například z důvodu globalizace se nestačí zabývat účetnictvím pouze na národní úrovni. Proto se objevuje tendence sblížování účetních zásad a postupů. To se ale projevuje jednak jako harmonizace a jako konvergence účetních systémů, což lze přeložit jako sblížování. (Kovanicová, 2005)

Landa (2008) zdůvodňuje harmonizaci tím, že národní regulace není postačující, jelikož ani odborník není schopen se vyznat ve výkazech, které byly sestaveny v různých státech.

To, že účetnictví už není pouze národní záležitostí, potvrzuje i Sedláček (2017), což je zřejmé z existence nadnárodních firem a rostoucích nadnárodních finančních trhů a v neposlední řadě i rozvoje technologie. To si vyžaduje právě lepší srovnatelnost účetních výkazů a srozumitelnost i pro externího uživatele.

Navíc Sedláček (2017) vysvětluje, že **harmonizace** znamená:

Přibližování účetních norem, zásad a výkazů různých států do té míry, aby předkládané účetní výkazy byly obecně srozumitelné. (Sedláček, 2017, str. 189)

Avšak i harmonizace je proces a proces se skládá z jednotlivých etap. Jednou etapou je harmonizace v rámci Evropské Unie, další etapou je harmonizace v rámci USA. Nejvyšším stupněm je celosvětová harmonizace, tzn. snaha vytvořit jedno účetnictví. (Ficbauer, 2012)

Jelikož finanční účetnictví je určeno pro externí uživatele a vypovídá o podniku jako o celku, je nutné, aby v něm existovala a dodržovala se pravidla. To znamená, že se účetní jednotka musí řídit obecně uznávanými zásadami a standardy. Díky tomu jsou účetní informace získané jako výstup finančního účetnictví průkazné, srozumitelné a srovnatelné. (Landa, 2008)

Důležitost regulace finančního účetnictví potvrzuje i Sedláček (2017) a dodává důležitost striktního oddělení finančního účetnictví od manažerského, které je zaměřeno na informace pro interní řízení účetní jednotky.

Konkrétně pro české účetnictví je z hlediska regulace zásadní Zákon o účetnictví. Jeho nejvýznamnějšími částmi jsou §4, §7, §8 a §24 až §27. Jelikož §4 udává účetním jednotkám povinnost vést účetnictví v tuzemské měně. Dále §7 udává povinnost vést účetnictví poctivě a věrně. Věrnost znamená užití pouze povolených metod a to tím způsobem aby odpovídal skutečný stav stavu vykazovanému. Poctivost znamená použití metody k dosažení věrného obrazu. §8 dodává požadavky, které účetnictví má splňovat a to jsou správnost, úplnost, průkaznost, srozumitelnost, přehlednost a trvalost účetních záznamů. Až teprve §24 až §27 se konkrétně zabývají oceňováním. (Strouhal, 2013)

2.2 Oceňování dle právních předpisů České republiky

Ocenění není jednorázovou záležitostí a účetní jednotka v rámci ocenění řeší okamžik ocenění, výběr oceňovací základny a případně přepočtení cizí měny. (Pilařová, 2012)

Dále je rozdíl mezi vycházením z podmínek účetní jednotky nebo z podmínek daných trhem. Ocenění dle podmínek účetní jednotky odráží situaci, za které jednotka aktivum získá a jaký užitek z daného aktiva předpokládá. Pokud je ocenění založeno na podmínkách trhu, neřídí se konkrétními podmínkami účetní jednotky (např. reálná hodnota). (Strouhal, 2013)

Základními právními předpisy, které jsou směrodatné pro české účetnictví, jsou: Zákon o účetnictví, Prováděcí vyhlášky, České účetní standardy a ostatní účetní předpisy. (Landa, 2008)

Okamžiky oceňování

Zákon o účetnictví v §24 odst. 2 určuje, že účetní jednotky oceňují majetek a závazky (ÚZ Účetnictví podnikatelů, 2018):

- 1) **k okamžiku uskutečnění účetního případu** podle §25 ZOÚ viz dále,
- 2) **ke konci rozvahového dne** nebo k jinému okamžiku, k němuž se sestavuje účetní závěrka a to podle §27 ZOÚ.

Louša (2011) dodává, že k okamžiku prvotního rozpoznání se oceňuje z toho důvodu, že je třeba určit hodnota, ve které se položka zavede do účetnictví. K okamžiku

rozvahového dne se provádí hlavně posuzování, zda nedošlo ke změně stávající hodnoty položky.

2.2.1 Oceňování při prvotním rozpoznání

Prvotní rozpoznání znamená nabytí (nákupem, výrobou, darem apod.) majetku nebo závazku, nebo prodej aktiv či úhrada závazku, ale v průběhu celého účetního období. (Ryneš, 2017)

V následující tabulce jsou uvedeny oceňovací základny a jejich využití. (ÚZ Účetnictví podnikatelů, 2018):

Tab. č. 1 Oceňovací základny ČR

Oceňovací základna:	Použití oceňovací základny:
Pořizovací cena	nakoupený hmotný majetek, nehmotný majetek (kromě pohledávek), podíly, cenné papíry a deriváty, pohledávky při nabytí za úplatu nebo vkladem, nakoupené zásoby
Vlastní náklady	hmotný majetek, nehmotný majetek (kromě pohledávek) získaný vlastní činností, příchovy zvířat, zásoby získané vlastní činností
Jmenovitá hodnota	peněžní prostředky a ceniny, pohledávky při vzniku, závazky
Reprodukční pořizovací cena	majetek v případě bezúplatného nabytí (kromě peněžních prostředků a cenin), ostatní majetek, pro který není základna definována a majetek, u něhož nelze zjistit výrobní náklady nebo pořizovací cenu
1 Kč	kulturní památky, sbírky muzejní povahy, předměty kulturní hodnoty a církevní stavby, pokud není známá jejich pořizovací cena

Zdroj: Vlastní zpracování dle §25 odst. 1 ZOÚ, 2018

2.2.2 Historické náklady

Pořizovací ceně a vlastním nákladům se souhrnně říká historické náklady. Za nejstarší oceňovací základnu se považuje právě oceňování v historických cenách. Historické ceny našly své využití hlavně v dobách, kdy ještě nebyl takový vliv inflace. Historické se nazývají z toho důvodu, že odrážejí podmínky, kdy byl majetek pořízen.

Skutečná pořizovací cena se používá pro **nakoupený** majetek a skutečné vlastní náklady pro majetek získaný **vlastní výrobou**. Postupem času přestaly stačit a byl nutný vznik dalších základů. (Kovanicová, 2012)

Jednou ze zásad českého účetnictví je právě oceňování v historických nákladech. Jejich výhodou je průkaznost a objektivnost ocenění. Nevýhodou ale je nemožnost zachycení případného zvýšení ceny a dále to, že nereagují na změnu hodnoty peněz v čase. (Pernica, Hanušová, 2013)

Líbal (2013) také vidí jako výhodu historických nákladů snadné doložení evidované hodnoty aktiv a pasiv. Nevýhodou je to, že jsou vázány na minulost, což činí z údajů nesrovnatelné údaje.

Červený (2014) jako výhodu historických nákladů navíc uvádí i to, že splňují požadavky na výpočet dílčího základu daně. K nevýhodám doplňuje to, že se nejvíce projeví na dlouhodobém majetku.

Pořizovací cena se podle §25 odst. 5 ZOÚ skládá z ceny pořízení majetku a nákladů, které souvisejí s jeho pořízením. (ÚZ Účetnictví podnikatelů, 2018)

Podle Sedláčka (2016) je to cena, za kterou byl majetek pořízen a další náklady s tím související (přeprava, montáž, clo, instalace atd.).

Navíc Ryneš (2017) upozorňuje na to, že pořizovací cena musí být v souladu se stanovenými účetními metodami. Protože metody účetních jednotek se mohou lišit např. v určení, co už je dlouhodobý majetek a co ne.

Mezi transakční náklady (neboli náklady s pořízením související) může být řazeno clo, daně, dopravné a další náklady, které s pořízením souvisejí. Naopak některé položky mohou být odečítány jako například slevy, rabaty atd. U dlouhodobých aktiv se přidávají náklady vynaložené na montáž, zkušební provoz, revize atd. U staveb existují navíc náklady na projekt, geologický průzkum, přípravu stavebního místa apod. Pro finanční aktiva jsou typické burzovní poplatky, zprostředkovatelské poplatky atd. (Strouhal, 2013)

Vlastní náklady se skládají z nákladů přímých na výrobu, ale i dalších nepřímých nákladů, které se k těmto činnostem vztahují. (Sedláček, 2016)

Příkladem přímých nákladů je například pořizovací cena spotřebovaného materiálu a dalších činností, které k dané zásobě můžeme přímo přiřadit. (ÚZ Účetnictví podnikatelů, 2018)

Chalupa, Kadlec aj., (2016) dodávají, že vlastními náklady se ocení tak, že se cena stanoví ve skutečné výši nebo výpočtem stanoveným účetní jednotkou. Do nákladů se ale nezahrnují náklady na prodej. A pro zajímavost jsou podrobněji vymezené položky, které se zahrnují a nezahrnují do ocenění dlouhodobého majetku, uvedeny v příloze A této práce.

Kovanicová (2012) kromě historických nákladů uvádí další skupiny, mezi které patří skupina vyjadřující současný stav trhu, do které patří **reprodukční hodnota** a **realizovatelná hodnota**. Třetí skupinu tvoří **reálná hodnota**, která je pouze jakousi hypotetickou hodnotou, vyjádřená dle pomyslné transakce. Ta navíc nezohledňuje specifika podniku ani záměr, který podnik s daným předmětem má. Dále existuje ještě **současná hodnota**, která jako jediná respektuje faktor času. Ta ale bude více rozebrána až v ocenění dle IAS/IFRS, jelikož v oceňování dle českých právních předpisů není používána.

V rámci výzkumu Pernica, Hanušová, (2013) zjistili, že účetní jednotky by v rámci naplnění zásad účetnictví uvítali změnu v oceňování hlavně dlouhodobého majetku a to místo historické ceny cenou reálnou, aby se tak přiblížili tržním podmínkám.

2.2.3 Reprodukční pořizovací cena

Reprodukční pořizovací cena je cenou, za kterou by mohl být majetek v současné době pořízen. (ÚZ – účetnictví podnikatelů, 2018) To znamená, že tato cena respektuje současné ekonomické podmínky a je proto reálnější než historická. Obzvláště při vysoké inflaci roste její význam. Jenže její využití by bylo velmi náročné jak z hlediska administrativy, tak z hlediska času. Bylo by nutné majetek neustále přeceňovat. Navíc je dost subjektivní. Odstraňuje ale nevýhodu historických cen a tou je zastarávání a tím napomáhají získat věrný obraz finanční situace účetní jednotky. (Kovanicová, 2012)

Reprodukční pořizovací cenou se oceňují zásoby získané bezúplatně, zvířata v případě neocenění vlastními náklady a dokonce i zásoby vlastní výroby a to v případě, že by cena vlastních nákladů byla vyšší než reprodukční. Dále se použije například

u zásob nalezených při inventarizaci, odpadu a zbytkových produktů. (Chalupa, Kadlec aj., 2016) Nikdy se ale nesmí použít pro ocenění peněz a cenin. (Pilařová, 2012)

2.2.4 Jmenovitá hodnota

Podle Landy (2008) je to cena, se kterou majetek nebo závazek vznikl.

Jmenovitá hodnota se často označuje jako nominální hodnota. Nominální hodnota je hodnota uvedená např. na bankovce nebo cenném papíru. (Businesscenter.cz, 2017)

Pokud se jedná konkrétně o nominální hodnotu uvedenou na cenném papíře, může se lišit od hodnoty tržní. (Managementmania.com, 2016)

Pod jmenovitou hodnotou lze chápat hodnotu, která bude v budoucnu získána. (Kovanicová, 2005)

2.2.5 1 Kč

Při použití této základny u kulturních památek, sbírek muzejní povahy, předmětů kulturní hodnoty a církevních staveb se postupuje tak, že v případě jejich pořízení nákupem je cena známa a proto se použije ocenění pořizovací cenou. V případě pořízení darem, zděděním apod., kdy cena není známa, se využije ocenění 1 Kč. (Nejezchleb, Schneiderová, 2011)

2.2.6 Oceňování k rozvahovému dni

Rozvahový den je den sestavování účetní závěrky a v tomto okamžiku je důležité jak aktiva a pasiva byla oceněna. Základem ocenění zůstávají **historické náklady** nebo současné tržní ceny tedy většinou **reálná hodnota**. (Strouhal, 2013)

Sládková, Strouhal (2016) navíc uvádějí i důvod oceňování ke konci rozvahového dne. Hlavním důvodem je náplň hlavní funkce účetnictví a tou je poskytnutí věrného a poctivého obrazu skutečnosti. S tím souvisí to, že účetní jednotka musí brát v úvahu všechny ztráty a rizika, které jsou známy a tím naplní zásadu opatrnosti.

Oceňovací základny k rozvahovému dni

Obecně se k rozvahovému dni, kromě **klasických základnen**, může využít **reálná hodnota** případně **ekvivalence** neboli protihodnota. Což dává účetní jednotce možnost pořizovací cenu zvýšit.

Tyto dvě základny se ale v českém účetnictví využívají u finančních aktiv, převážně u cenných papírů k obchodování a majetkových nebo dluhových. Konkrétně viz zákon o účetnictví níže. (Sedláček, 2016), (Sládková, Strouhal, 2016)

Pilařová (2012) v rámci rozvahového dne rozděluje činnosti na přepočítání cizí měny dle aktuálního kurzu, přecenění reálnou hodnotou, přecenění ekvivalencí a tvorbu opravných položek.

Vašek a kol. (2014) zmiňují, že se k rozvahovému dni musí zejména zkontrolovat správnost ocenění a jestli konečné stavy odpovídají skutečnosti.

I Sedláček (2016) zmiňuje k rozvahovému dni tvorbu opravných položek, rezerv a odpisů. Dále se provede u závazků případné zvýšení hodnoty a přepočítání cizí měny dle aktuálního kurzu.

Zajímavostí je, že Kovanicová (2012) poukazuje na to, že z určitého hlediska by bylo vhodné použít např. pro dlouhodobá aktiva přecenění reprodukční cenou, což ale není z mnoha důvodů povolené. Jsou dvě možnosti, které si účetní jednotka může zvolit, první jsou historické náklady a druhá je reálná hodnota, která bude více rozebrána v kapitole IAS/IFRS. V ČR je možnost pouze hodnotu snížit trvale nebo dočasně jak bylo popsáno dříve, kromě finančních nástrojů, pro které je možná i reálná hodnota.

Speciální oblastí jsou zásoby, u kterých se ocenění k rozvahovému dni upraví na nižší z pořizovacích nákladů a prodejní ceny. (Červený, 2014) To souvisí s tím, co zmiňují Sládková, Strouhal 2016, což je trvalé snížení ceny zásob. K trvalému snížení ceny zásob dochází v případě snížení jejich prodejní ceny. Neprovádí se ale v případě, kdy snížení hodnoty je pouze dočasného charakteru např. z důvodu sezonních výkyvů.

Z výše uvedeného vyplývá, že účetní jednotka má v ČR tři možnosti: historické náklady, reálnou hodnotu a ekvivalenci. Při použití historických nákladů se může hodnota položek pouze snižovat prostřednictvím opravných položek a odpisů (viz dále) a při použití reálné hodnoty nebo ekvivalence i zvyšovat, ale s použitím pouze u zákonem povolených položek.

2.2.7 Historické náklady k rozvahovému dni

V případě, že k rozvahovému dni např. při inventarizaci účetní jednotka zjistí, že došlo ke snížení hodnoty majetku, musí upravit hodnotu majetku v souladu se současnými podmínkami. (Stárová a kol., 2017)

Jelikož je třeba se řídit zásadou opatrnosti, účetní jednotky berou v úvahu jen zisky, kterých bylo skutečně dosaženo a všechna očekávaná rizika i ztráty a všechna snížení hodnoty, které jim jsou do dne sestavení účetní závěrky známy. A právě proto se u majetku vytvoří **opravné položky**, rezervy a **odpisy**. (Sedláček, 2016) Účetní jednotka je povinna se opravnými položkami, odpisy i rezervami zabývat ať už dosahuje zisku nebo ztráty. To vše musí účetní jednotka posoudit na základě znalostí, které má až do dne sestavení účetní závěrky. (Louša, 2011)

Odpisy

Odpisy se týkají pouze dlouhodobého majetku hmotného i nehmotného. Valouch (2012) to vysvětluje tím, že krátkodobý majetek je typický svou jednorázovou spotřebou. Zatímco u majetku dlouhodobého je nutné spotřebu rozložit do několika období. Odpisy se dělí na účetní a daňové. Účetní odpisy vyjadřují skutečné opotřebení, tudíž přihlížejí ke specifickým podmínkám účetní jednotky. Dále vymezuje tři metody účetních odpisů: časovou, výkonovou a metodu komponentního odepisování.

Výše uvedený důvod existence odpisů u dlouhodobého majetku potvrzuje i Landa (2008) navíc jako další důvod uvádí fyzické a morální opotřebení tohoto majetku, což představuje náklad, který musí být zachycen. Metody účetních odpisů rozděluje na metody založené na výkonu a na době užívání (lineární či zrychlené).

Jenže Strouhal (2013) upozorňuje, že odpis není hlavně výpočtem fyzického a morálního opotřebení, ale odhad částky (nákladu) vyjadřující rozložení přinášejících výnosů a tím tedy upraví ocenění majetku.

Opravné položky

Opravné položky jsou další formou snížení hodnoty majetku. I zde je právě důvodem jejich využití zásada opatrnosti. Existují i opravné položky zákonné. Jedná se o dočasné snížení hodnoty majetku. Jejich tvorba nebo zúčtování (zrušení) se projeví jak v nákladech, tak v rozvahových účtech. (Sládková, Strouhal, 2016)

To, že se jedná o dočasné snížení hodnoty majetku, potvrzuje i Stárová a kol (2017). Dočasné jsou z toho důvodu, že pokud pomine důvod jejich existence, je nutné je vyrušit. Konkrétně se tvoří k dlouhodobému nehmotnému a hmotnému majetku, finančnímu majetku, zásobám a pohledávkám.

Čistá prodejní cena

S opravnými položkami souvisí čistá prodejní cena, která je založena na běžné výstupní ceně. To znamená, že představuje částku, za kterou by bylo v současné době možné majetek prodat a závazek splatit. Nevýhodou může být, že nezohledňuje faktor času. Po odečtení nákladů souvisejících s prodejem vznikne čistá realizovatelná hodnota. Realizuje se právě tvorbou opravných položek, kterými dojde ke snížení hodnoty majetku. (Kovanicová, 2012)

2.2.8 Reálná hodnota dle českých předpisů

Reálná hodnota vyjadřuje ocenění v rámci řádné transakce mezi účastníky trhu. Čili je to cena obdržena při prodeji aktiva nebo zaplacená při přenosu závazku. To vše k datu ocenění. Je považována za tzv. moderní základnu. V poslední době je ale stále častěji využívána. Někteří jsou přesvědčeni o vhodnosti jejího užívání, jiní ji zase viní z hospodářských krizí. Problém je ale už se samotným názvem. Reálná totiž nemá znamenat „skutečná“. Proto by ji Kovanicová (2012) raději přeložila jako řádná či adekvátní hodnota.

V rámci oceňování k rozvahovému dni §27 odst. 1 ZOÚ definuje, že **reálnou hodnou** se oceňují:

- cenné papíry kromě těch, které jsou drženy do splatnosti, dluhopisy neurčené účetní jednotkou k obchodování, cenné papíry nosící účast v ovládané osobě nebo osobě pod podstatným vlivem a cenných papírů, které emitovala účetní jednotka,
- deriváty,
- technické rezervy u účetních jednotek provozujících pojištění nebo zajištění podle zvláštních právních předpisů mimo veřejné zdravotní pojištění,
- majetek a závazky, pokud to ukládá zvláštní předpis mimo případy v odst. 3 §27 ZOÚ,
- části majetku a závazků, které jsou zajištěny deriváty,

- pohledávky získané a účetní jednotkou určené k obchodování,
- závazek vrátit cenné papíry, jež účetní jednotka zcizila a do okamžiku ocenění je nezískala zpět,
- majetek určený k prodeji (kromě zásob) ale to pouze u vybraných účetních jednotek.

A co je reálná hodnota neboli co se jako reálná hodnota použije, říká §27 odst. 3 ZOÚ:

- 1) **tržní hodnota**, nebo tržní hodnota, která se odvodí z tržní hodnoty jednotlivých složek majetku a závazků a pokud ji nelze zjistit, použije se pro tyto účely aktivum nebo pasivum podobné,
- 2) hodnota podle obecně uznávaných modelů a metod v případě, že vedou k odhadu tržní hodnoty,
- 3) odhad nebo posudek znalce, pokud nelze zjistit tržní hodnotu nebo není dostačující, je ale nutné se k ní přiblížit,
- 4) v ostatních případech ocenění dle zvláštních právních předpisů.

V případě, že nelze určit reálnou hodnotu, tak aby to bylo objektivní, využije se některých z klasických základů. Konkrétně se reálná hodnota nevztahuje na dluhopisy a cenné papíry s pevným výnosem. Pro tyto případy konkrétně se využije zvýšení nebo snížení ceny o nákladové nebo výnosové úroky. Případně půjčky na získání cenných papírů oceněných reálnou hodnotou se ocení v hodnotě odpovídající danému ocenění. (Sedláček, 2016)

Podobně Louša (2011) zmiňuje, že položky, které se neocení reálnou hodnotou, se ocení zůstatkovou hodnotou.

Problém může být s kvalifikovaným odhadem, protože není dostatečně definován. Za kvalifikovaný odhad se obecně považuje odhad provedený kvalifikovaným pracovníkem. Pořád se ale jedná o názor osoby, který se může lišit např. od názoru auditora apod. Navíc Zákon o účetnictví říká, že je důležité se co nejvíce přiblížit k tržní ceně, ale neříká, jak se toto posoudí, pokud tržní cena neexistuje. (Louša, 2011)

Ani reálná hodnota, ani ekvivalence se nevztahuje na mikro účetní jednotky, pokud se nejedná o jednotky obchodující s cennými papíry. Dále se toto nevztahuje na platební instituce, investiční společnosti apod. (Sedláček, 2016)

Účtování reálné hodnoty

Jako finanční náklad, nebo finanční výnos se zaúčtuje změna reálné hodnoty u cenných papírů k **obchodování**. U ostatních, tedy **realizovatelných**, cenných papírů oceňovaných reálnou hodnotou se rozdíl účtuje ve skupině 41. U cenných papírů, kde je prokazatelné znehodnocení se nemusí čekat až do rozvahového dne, ale ke snížení dojde bezodkladně. Pokud by došlo k opětovnému zvýšení, dojde k zaúčtování ve formě výnosu, zvýšení však nepřesáhne původní hodnotu. Dluhové cenné papíry do splatnosti a vlastní cenné papíry pod přecenění reálnou hodnotou nespádají. (Sládková, Strouhal, 2016)

Tím, že účetní jednotka zjistí a přecení určené položky reálnou hodnotou, může vzniknout oceňovací rozdíl, který je buď ziskem, nebo ztrátou. Oceňovací rozdíl se však může zaúčtovat výsledkově či rozvahově. (Vašek a kol., 2014)

Ekvivalence

Cenné papíry nesoucí podíl, který představuje účast ovládané osoby nebo osobě pod podstatným vlivem, může být oceněn **ekvivalencí** neboli protihodnotou. Zvolený způsob ocenění musí účetní jednotka dodržet. (ÚZ – účetnictví podnikatelů, 2018)

Sedláček (2016) ekvivalenci definuje jako protihodnotu. Je to vyjádření velikosti podílu účetní jednotky na vlastním kapitálu společnosti.

Ekvivalencí se ale přeceňuje až k rozvahovému dni, to znamená, že v okamžiku pořízení se klasicky využije pořizovací ceny a k rozvahovému dni dojde k přepočtení hodnoty dle podílu na vlastním kapitálu. (Vašek a kol., 2014)

Účetně se pro přecenění protihodnotou využije skupiny 41. (Sládková, Strouhal, 2016)

Dalším okamžikem, ke kterému se může řešit oceňování je okamžik pozbytí, který je rozebrán v příloze B.

2.3 Oceňování dle IAS/IFRS

Od roku 2005 přišla Evropská Unie (dále jen EU) s rozhodnutím, aby vybrané společnosti vedly své účetnictví v souladu s mezinárodními účetními standardy. To znamenalo, že účetnictví přestalo být národní záležitostí a lišit se v každé zemi. Začal vznikat mezinárodní účetní jazyk. (Alexandr, Britton, Jorissen, 2007)

2.3.1 Definice a důvod existence IAS/IFRS

IFRS (International financial reporting standards) jsou mezinárodní standardy účetního výkaznictví, ale dříve byly vydávány pod zkratkou IAS (International accounting standards). Tyto standardy už vznikaly s cílem vytvořit soubor účetních pravidel. (Landa, 2008)

Seznam všech standardů IAS a IFRS k 13. lednu 2016 je přiložen v příloze C této práce.

Navíc Krupová (2009) vysvětluje, že pojem IFRS byl zvolen z toho důvodu, aby bylo zřejmé, že se tyto standardy nezaměřují pouze na účtování, ale na výkaznictví (proto v názvu reporting).

Z důvodu rostoucího globálního trhu stále rostou požadavky na společný základ pro podnikové účty, který bude pochopitelný, srovnatelný, relevantní a spolehlivý napříč národům. (Parker, 2016) A Malíková, Horák (2010) IAS/IFRS označují jako nástroj mezinárodní harmonizace účetnictví.

Krupová (2009) potvrzuje tento důvod existence mezinárodního systému účetního výkaznictví. A dále uvádí, že cílem účetnictví je poskytnout věrohodné a kvalitní informace, které se získají z účetní závěrky. Uživatel informace potřebuje hlavně pro rozhodování. A jelikož je aktuálním tématem globalizace, nadnárodní fúze apod., bylo by velice nepřehledné, kdyby každá země měla svá individuální pravidla.

Jedná se o výsledek harmonizace účetnictví, který je určen uživatelům kapitálového trhu a jeho nástrojů k podnikání. Jeho podstatou jsou zásady sestavování účetních výkazů. Splňuje ale i požadavky celosvětové harmonizace. (Ficbauer, 2012)

Cílem je vytvořit jednotné účetní standardy, kterými se bude řídit celý svět. Hlavním důvodem je lepší srovnatelnost informací. Standardy IFRS jsou přijaty v rámci EU. (Dvořáková, 2014)

Účetní jednotky, které jsou povinné sestavovat účetní závěrku podle IAS/IFRS, jsou hlavně účetní jednotky, u kterých je splněna skutečnost, že s jejich cennými papíry se mezinárodně obchoduje na burze. Další významnou skupinou jsou účetní jednotky, které jsou součástí konsolidace. To znamená, že ovládané účetní jednotky tvorbu svých individuálních účetních závěrek podřizují jednotným pravidlům a to konkrétně

podle mezinárodních účetních standardů. Dále existují i účetní jednotky, které se pro IFRS mohou dobrovolně rozhodnout. (Sládková, Strouhal, 2016)

K dobrovolné účasti Krupová (2009) dodává, že tato situace se vyskytuje stále častěji a to z důvodu rostoucího významu a kvality IFRS. Dále doplňuje, že jediný systém, který může být požadován za konkurenční je US GAAP. Mezi těmito systémy ale v poslední době probíhá tzv. konvergence. To znamená, že se mezi nimi stírají rozdíly.

Oblíbenost Mezinárodních účetních standardů potvrzují i Alexandr, Britton, Jorissen (2007), a ve své knize dodávají, že ačkoli povinnost aplikace mezinárodních standardů se nevztahuje na středně velké podniky, spousta členských států přizpůsobuje své účetní předpisy právě těm mezinárodním jako důsledek modernizace.

Konkrétně samotné standardy IAS/IFRS se podle Kovanicové (2005) zabývají problematikou věcné náplně účetních výkazů. A každý jednotlivý standard se zabývá konkrétní oblastí. Standardy se neustále vyvíjejí.

Jednou z částí Mezinárodních standardů účetního výkaznictví je Koncepční rámec, který je základem samotných standardů. (Šrámková, Janoušková, 2015)

Koncepční rámec ale není standardem a proto pro podniky není závazný. To ale neznamená, že není důležitý. Slouží pro vytvoření příznivého prostředí pro standardy a jejich pochopení. (Vašek a kol. 2014)

2.3.2 Oceňovací základny dle IAS/IFRS

Krupová (2009) poukazuje na nedostatečný prostor věnovaný oceňování v Koncepčním rámci. Koncepční rámec uvádí jako základní oceňovací základny: **Historická cena** (Historical cost), **Běžná (reprodukční) cena** (current cost), **realizační cena** (realisable – settlement cost), **současná hodnota** (Present value). **Reálnou hodnotu** lze nalézt až ve standardech.

Máče (2013) rozděluje tyto základny do třech skupin. První skupinou jsou základny, které se vážou k minulosti, do které patří nejčastěji používané historické náklady. Druhou skupinu tvoří báze odrážející současný stav trhu, kam lze zařadit běžnou cenu a realizovatelnou hodnotu. Třetí skupina jsou základny zaměřené na budoucnost,

kam patří současná hodnota. Reálná hodnota by patřila do druhé skupiny, ale tu neřadí mezi základní báze, ale vysvětluje ji až dále.

2.3.3 Historické náklady

Podle Šrámkové, Janouškové (2015) je historická cena částka, která byla vynaložena na pořízení aktiva v době jeho nabytí.

Historické náklady jsou náklady vzniklé při pořízení aktiv, čili sem patří i pořizovací i výrobní náklady. Závazky se ocení ve výši, která odpovídá částce, kterou by bylo nutné uhradit pro jejich úhradu. (Dvořáková, 2014)

Podle Kovanicové (2005) se pořizovací náklady používají pro nakupovaná aktiva a nesou částku potřebnou k získání aktiva a jeho uvedení do užívání. To znamená, že se skládají jak ze samotné ceny pořízení, tak s dalších nákladů s pořízením spojených. Výrobní náklady jsou náklady, které bylo nutné vynaložit na výrobu aktiva. Rozdělit je lze na náklady přímo přiřaditelné k danému aktivu a výrobní režii, kterou nelze jednoznačně rozdělit např. na jednotlivý výrobek. (Kovanicová, 2005)

Zatímco Krupová (2009) definuje historické náklady jako vykazování aktiv v sumě peněz, které byly zaplacený. A vykazování závazků pomocí přínosu ze směny, případně sumu zaplacenou na vypořádání závazku.

Historické jsou možná nejčastěji používané, ale v současné době je vidět odklon od historických cen jako reakce na neschopnost řešení účinku měnících se cen. (Dvořáková, 2014)

2.3.4 Běžná cena

Běžná cena (reprodukční) je částkou, která by musela být vynaložena při pořízení stejného či podobného aktiva v aktuální době. U závazku je to částka příjmu vydaného při jeho postoupení nebo nediskontovaná částka potřebná na jeho uhrazení v současnosti. (Šrámková, Janoušková, 2015)

Podobně definuje běžnou cenu Krupová (2009) a to jako vykazování aktiv v částce peněz potřebné pro pořízení aktiva v současnosti. A závazky vykazovat v částce pro jejich zaplacení v aktuálním čase.

Běžná cena odstraňuje nevýhodu historických cen, kterou je jejich vazba na minulost, jelikož běžná cena se váže na současné podmínky na trhu. (Kovanicová, 2005)

Jílek, Svobodová (2013) označují běžnou cenu jako momentální náklady.

2.3.5 Realizovatelná hodnota

Realizovatelná hodnota je odhadovaná cena aktiva, které by bylo v aktuální době prodáno. Z toho vyplývá, že je to pohled z pozice účetní jednotky neboli prodejce, což je hlavní rozdíl od předchozí základny. Závazky se ocení v tzv. hodnotě vypořádací (částka potřebná k vypořádání). (Máče, 2013)

Kovanicová (2005) vysvětluje, že se opět tato základna vztahuje k současným podmínkám. Ale tentokrát se jedná o opačný pohled a proto se tedy oceňuje v částce snížené o náklady spojené s prodejem, pokud nějaké existují.

I Šrámková, Janoušková (2015) upozorňují na to, že se jedná o nediskontovanou částku obdrženou případným prodejem aktiva za normálních podmínek.

2.3.6 Současná hodnota

Současná hodnota, která je také označována jako **hodnota z užívání**, je definována jako:

Současná hodnota odhadovaných budoucích peněžních toků, které podle očekávání vzniknou ze stálého užívání aktiva a z jeho pozbytí na konci doby jeho použitelnosti. (Kovanicová, 2005, s. 116)

Současná hodnota na rozdíl od předchozích pracuje s diskontovanou hodnotou budoucích čistých peněžních příjmů, které dle očekávání dané aktivum přinese za podmínek normálního průběhu podnikání. Pro závazky se použije též diskontovaná hodnota budoucích čistých peněžních výdajů, které se očekávají. (Ficbauer, 2012)

Kovanicová (2005) navíc vysvětluje, že budoucí čisté peněžní příjmy jsou ty, ve které se aktivum v budoucnu přemění. Čisté proto, že jsou snížené o výdaje, které bude nutno vynaložit proto, aby k té přeměně došlo. Nejvhodnější použití pro tuto základnu je u položek, které budou v budoucnu hrazeny penězi, protože právě zde je největší projev faktoru času.

Konkrétně u pohledávek a závazků držených do splatnosti se využije právě metody současné hodnoty. Při prvotním rozpoznání se tyto položky ocení odúročené. Dále je jejich hodnota postupně zvyšována o nákladový nebo výnosový úrok (podle toho jestli se jedná o pohledávku nebo závazek). A v okamžiku splatnosti je položka oceněna jmenovitou hodnotou. (Dvořáková, 2014)

Strouhal (2013) definuje současnou hodnotu pro veškeré pohledávky a závazky bez ohledu na dobu splatnosti. U krátkodobých pohledávek a závazků vliv faktoru času není tak významný, proto se tyto položky vykazují rovnou ve jmenovité hodnotě.

Podle Šrámkové, Janouškové (2015, str. 18) se současná hodnota používá ve výkazu o finanční situaci u těchto položek: Pozemky, budovy, zařízení, investice do nemovitostí, nehmotný majetek, finanční aktiva, biologická aktiva, zásoby, obchodní a ostatní pohledávky, obchodní a ostatní závazky, rezervy, finanční závazky.

2.3.7 Reálná hodnota

Zavedení reálné hodnoty znamenalo průlom v účetním výkaznictví. Jedním z důvodů jejího vzniku bylo vyslyšení požadavků investorů na sjednocení účetních pravidel pro lepší srovnatelnost a podklad pro rozhodování. (Žárová, 2008)

V rámci IAS/IFRS je problematice ocenění reálnou hodnotou věnován celý standard IFRS 13, který reálnou hodnotu definuje, stanovuje její měření a informace zveřejňované o jejím měření. Dle standardu je reálná hodnota definována jako cena, která by byla obdržena při prodeji aktiva nebo zaplacená za převod závazku při běžné transakci mezi účastníky trhu k určitému datu. (IFRS 13, 2012)

Co se týká povinnosti zveřejňování informací ocenění reálnou hodnotou, pod tím si lze konkrétně představit např. informace o použitých metodách a vstupech, které vedly k vytvoření reálné hodnoty. (Jílek, Svobodová, 2013)

Kovanicová (2005) dále upozorňuje na to, že je třeba si dát pozor se záměnou tržní hodnoty a reálné hodnoty, protože ne se všemi aktivy se obchoduje, a proto ne pro všechny tržní hodnota existuje.

Za nejčastější reálnou hodnotu lze považovat tržní cenu, kterou lze zjistit na aktivním trhu. Standardy však pamatují i na situace, kdy tržní hodnotu nelze zjistit. Potom se použije například tržní cena podobného aktiva, poslední známá cena na méně

aktivním trhu, současná hodnota očekávaných čistých peněžních toků diskontované tržní úrokovou mírou apod. (Krupová, 2009)

Zatímco Dvořáková (2014) uvádí rozdělení do třech úrovní, které převzala přímo ze standardu IFRS 13. Jako první úroveň lze použít kótovanou cenu identického aktiva či závazku, druhá úroveň je odvození z informací aktivního trhu a třetí úroveň je odvození z jiných než tržních informací.

Už i z toho je zřejmé, že stanovení reálné hodnoty je velice složité a to je jedním z důvodů její kritiky. Jako příklad zemí, které poukazují na její složitost a nákladnost Žárová (2008) uvádí Finsko a USA. Například finský výzkum hovoří o vhodnosti reálné hodnoty, ale pouze v případě zjednodušení pravidel jejího užívání a snížení nákladů na její zavedení a určení.

Chalupa a Kadlec aj. (2016) zmiňují hierarchii reálné hodnoty, což ale opět není nic jiného než to, že když účetní jednotka stanovuje reálnou hodnotu, tak postupuje od nejvyšší úrovně (tržní cena) a pokud danou cenu nelze zjistit postupuje dále (ověřitelné ceny, neověřitelné ceny.)

Hierarchii reálné hodnoty popisuje dle IFRS 13 i Šrámková, Janoušková (2015) ale úrovně označuje jako kótované ceny na aktivních trzích (nejvyšší úroveň) a dále jiné než kótované ceny s pozorovatelnými vstupy (vycházejí z tržních dat) a poslední úrovní jsou vstupy nepozorovatelné.

Jako jsou české účetní předpisy založeny na principu oceňování v historických nákladech, tak mezinárodní standardy účetního výkaznictví jsou založeny právě na oceňování reálnou hodnotou. Reálná hodnota má výhodu hlavně ve své aktuálnosti a přiblížení k tržní ceně. Nevýhodou však je možnost manipulace s informacemi o ceně. (Pernica, Hanušová, 2013)

2.3.8 Oceňování aktiv a závazků při pořízení

V rámci této problematiky je rozhodující způsob jejich nabytí, což může být buď **koupi**, **výrobou**, **darem** a právě IFRS více rozebírá i získání **směnou**. Nakoupená aktiva se ocení pořizovací cenou. Aktiva nabytá vlastní výrobou se ocení vlastními náklady. U tohoto způsobu může být problémové přiřazení nepřímých nákladů. Pro bezúplatně nabytá aktiva se použije odhadu tržní ceny. Ale kromě historických nákladů může

účetní jednotka použít i reálnou hodnotu například pro aktiva směněná viz dále. (Máče, 2013)

Tyto principy ocenění potvrdí i prostudování standardů IAS 16 a IAS 38, kde je rozebraný dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek. (Jílek, Svobodová, 2013)

Ale Strouhal (2013) podotýká, že reálná hodnota se při prvotním rozpoznání příliš nepoužívá. Je to z důvodu, že většinou se shoduje s pořizovací cenou. Může ale nastat i situace, kdy se neshodují. Tím může být situace obchodu mezi spřízněnými osobami.

Na tom se shoduje i s Kovanicovou (2005), která tvrdí, že nejvíce využívaným způsobem jsou historické náklady. To znamená využití pořizovacích nákladů, výrobních nákladů a u závazků jejich protihodnoty. To se klasicky používá u zásob, pozemků, dlouhodobých aktiv, investic do nemovitostí atd. Ale ne vždy historické náklady stačí, příkladem jsou finanční aktiva a závazky, kde je dokonce vyžadováno ocenění fair value, upravené např. o zprostředkovatelské náklady a další náklady s daným aktivem související.

Avšak u zásob je v mezinárodním účetnictví nutné respektovat standard IAS 2, který říká, že účetní jednotka musí zásoby ocenit cenou nižší z pořizovací ceny či čisté realizovatelné hodnoty. (Jílek, Svobodová, 2013)

Co se týká objektivnosti a průkaznosti způsobů ocenění, je samozřejmě pořizovací cena nejlépe průkazná, zatímco metoda odhadu nejméně. Je to tím, že pořizovací cena je cena potvrzena trhem. Nejméně aktuální cena je pak cena vlastních nákladů, protože vychází ze spotřebovaných aktiv, které ale mohli být nakoupeny již před dlouhou dobou. (Dvořáková, 2014)

Směněná aktiva

Tímto způsobem pořízení se zabývá především IFRS a říká, že je nutné posoudit, jestli směněné aktivum přinese zisk nebo ztrátu, což musí účetní jednotka vykázat při pořízení. Zisk nebo ztráta je daný rozdílem reálné hodnoty a účetní hodnoty směněného aktiva. Přístupy k této problematice se opět mohou v různých národních úpravách lišit. Aktivum se ocení účetní hodnotou. (Strouhal, 2013)

Dvořáková (2014) navíc popisuje, že směna je tzv. zvláštní způsob získání aktiva. Je nutno tedy posoudit, jestli má transakce komerční povahu a to je tehdy, když se liší peněžní toky očekávané od směněného aktiva od peněžních toků spojené s poskytnutým

aktivem. Nebo jako důsledek této transakce dojde ke změně očekávaných přínosů z podnikové činnosti a navíc tyto rozdíly mají vliv na reálnou hodnotu předmětných aktiv.

2.3.9 Oceňování k rozvahovému dni

I v tomto okamžiku se ve velké míře objevuje využití historických nákladů. Ale světové standardy upozorňují na to, že ty nejsou vhodné pro všechny položky a proto je nutné nezapomínat na reálnou hodnotu. Někteří uživatelé účetních výkazů dokonce kritizují samotné historické náklady. A to právě kvůli jejich vazbě k období, kdy se transakce uskutečnila, ale kupní síla může být proměnlivá a to může vést k narušení věrohodného zobrazení. A právě proto aktuální standardy u některých položek přímo přikazují ocenit položku reálnou hodnotou. A u položek, které se vypořádávají penězi, dokonce doporučují využít hodnotu současnou. Souhrnně lze říct, že v některých případech účetní jednotka nemá volbu v jiných ano a zvolí pro ni nejvhodnější způsob. (Kovanicová, 2005)

Také Máče (2013) popisuje, že v rámci rozvahového dne lze použít všechny základny. Ale obecně popisuje dva způsoby, které si účetní jednotka může vybrat, kterými jsou model historických nákladů a model reálné hodnoty. Účetní jednotka si jeden vybere a ten pak používá v dalších účetních obdobích.

Zatímco Šrámková, Janoušková (2015) vymezují k rozvahovému dni model přecenění (reálnou hodnotou), nebo pouze snížení hodnoty položky o oprávky či odpisy. A konkrétně u zásob opět dojde k ocenění na hodnotu nižší z pořizovací ceny a čisté realizovatelné hodnoty.

2.3.10 Historické náklady k rozvahovému dni

V rámci historického modelu lze hodnoty pouze snižovat z důvodu snížení hodnoty aktiv a opotřebení, což se promítne do nákladů. Máče (2013)

Ocenění položky účetní závěrky na základě historických nákladů znamená spojení s pořízením nebo vznikem této položky. To s sebou právě nese nevýhodu této metody a tou je spojení s minulostí. Při tomto způsobu lze původní cenu pouze snižovat, což způsobuje především inflace. Snížení se tedy uskutečňuje na základě odpisů, nebo na základě toho, že došlo ke snížení hodnoty. (Strouhal, 2013)

Navíc Kovanicová (2005) vysvětluje, že pokud při prvotním zařazení do účetnictví byla položka oceněna na bázi historických nákladů, tak se v tomto případě sice zachová oceňovací báze, ale ocenění se musí upravit, tedy snížit (což nemusí znamenat trvalé snížení).

Použití k rozvahovému dni historické náklady znamená zachovat původní ocenění, ale snížit ho o oprávky a případné další snížení hodnoty. (Šrámková, Janoušková, 2015)

2.3.11 Reálná hodnota k rozvahovému dni

Ocenění položek účetní závěrky k rozvahovému dni na reálnou hodnotu se liší od předchozího modelu hlavně tím, že zde lze hodnotu dané položky i zvyšovat. (Dvořáková, 2014) To ale např. u dlouhodobého majetku znamená, že dojde ke změně výše odpisů. (Šrámková, Janoušková, 2015)

Podle Strouhala (2013) ocenit položky účetní závěrky reálnou hodnotou znamená promítnout aktuální úroveň cenové hladiny na trhu.

Také Máče (2013) zmiňuje tento model v souvislosti s možností hodnotu položek nejen snižovat, ale i zvyšovat pomocí přecenění fair value.

Dle Kovanicová (2005) tento model lze rozdělit do dvou variant. Do první varianty patří položky, které byly při prvotním rozpoznání oceněny pomocí historických nákladů, příkladem jsou pozemky, budovy apod. Do druhé varianty lze zařadit položky, pro které už při prvotním rozpoznání byla použita reálná hodnota, jako příklad lze uvést finanční aktiva.

Máče (2013) konkrétně u dlouhodobého majetku upozorňuje na případný rozdíl z přecenění, který lze vypořádat rozvahově či výsledkově.

Strouhal (2013) upozorňuje na to, že s reálnou hodnotou souvisí problém vykázat zisk z držení aktiv. Pro to se používají tři modely: model s vlivem přecenění na výsledek hospodaření, model bez vlivu a kombinace obou. První model znamená, že výsledek hospodaření bude zvyšován nebo snižován podle toho, jestli se zvyšuje nebo snižuje hodnota položky. Druhý model nezaznamená ve výsledku hospodaření žádnou změnu, ale ovlivněn bude zvláštní fond z přecenění, za tímto účelem vytvořený. Třetí model se vyskytuje pouze v rámci IFRS a to pouze v rámci dlouhodobých aktiv.

K tomu Dvořáková (2014) doplňuje, že výhodnější je využití kapitálového způsobu, protože se tím nedotkne výsledku hospodaření a nevykáže nerealizovaný zisk. To by totiž s sebou neslo riziko, že daného zisku ani nebude dosaženo.

Model ocenění ekvivalencí

Tento model se využívá v situaci finanční investice, která se nejprve zachytí v historických nákladech, ale poté je nutné každoročně upravovat, kvůli změně podílu na čistých aktivech podniku. (Kovanicová, 2005)

Důležité je, že pokud se ekvivalence použije pro jednu majetkovou účast, poté ji účetní jednotka musí použít i pro všechny ostatní. Ocenění ekvivalencí ale pro účetní jednotky není povinné. (Ryneš, 2017)

Snížení hodnoty aktiv

Této problematice je v Mezinárodních standardech účetního výkaznictví věnován velký prostor (na rozdíl od českých předpisů) a to celý standard IAS 36. Je to z toho důvodu, že je důležité, aby účetní jednotka nevykazovala aktiva ve vyšší hodnotě, než je zpětně ziskatelná hodnota. To by vedlo ke zkreslování informací, které účetnictví poskytuje. Avšak tento standard neposkytuje přesný návod na výpočet snížené hodnoty jednotlivého aktiva, ale skupiny aktiv. (Krupová, 2009) Opět to není nic jiného než aplikace zásady opatrnosti. (Šrámková, Janoušková, 2015)

Podobně snížení hodnoty aktiv popisují i Vašek a kol. (2014): Aktivum musí být v rozvaze v té hodnotě, v jaké přinese podniku budoucí užitek.

Podnik musí k rozvahovému dni stanovit, zda nedošlo ke snížení hodnoty aktiv. Pokud to nelze učinit u jednotlivých položek, provede se určení případné snížené částky pro skupinu aktiv. V případě, že pominuly důvody snížení, hodnota se opět navýší. To musí účetní jednotka také hlídat. (Chalupa, Kadlec aj., 2016)

Kovanicová (2005) ale k tomu dodává, že špatné je, i když si účetní jednotka podhodnocuje aktiva. Tím si vlastně uměle snižuje vykazovaný výsledek hospodaření a připravuje si prostor na jeho zvýšení, až to bude potřebné. Tím ale nesprávně zastírá případnou špatnou finanční situaci.

2.3.12 Komparace českých účetních předpisů a IAS/IFRS

Oceňovací základny se liší pouze v názvech. Například Běžná cena je v českých účetních předpisech pojmenována jako Reprodukční pořizovací cena. Realizovatelnou cenu lze nalézt jako čistou prodejní cenu. (Kovanicová, 2004) To a další základny znázorňuje následující tabulka:

Tabulka č. 2: Komparace oceňovacích základen

Oceňovací základy dny českých předpisů	Oceňovací základny dle IAS/IFRS
Historické náklady	Historické náklady
Reprodukční pořizovací cena	Běžná cena (Reprodukční)
Čistá prodejní cena	Realizovatelná cena
Reálná hodnota	Reálná hodnota
Jmenovitá hodnota	Jmenovitá hodnota
 	Současná hodnota
1 Kč	

Zdroj: Vlastní zpracování, 2017

Z tabulky č. 2 je také patrný podstatný rozdíl. Rozdílem je pouze to, že v českých předpisech nelze nalézt **současnou hodnotu** a v mezinárodních předpisech nikde nelze nalézt ocenění **1 Kč**.

Dalším rozdílem mezi českým účetním systémem a tím mezinárodním je reálná hodnota. Sice ji jako oceňovací základnu znají i české předpisy, ale rozdíl je v použití. České předpisy dovolují její využití v podstatě pouze v případě cenných papírů. Další rozdíl lze také spatřit v rozsahu, jakým se vůbec předpisy reálnou hodnotou zaobírají. Podrobnější zpracování se určitě nachází v mezinárodním účetním výkaznictví. Tam ji lze nalézt ve speciálním standardu IFRS 13.

Co se týká oceňování k rozvahovému dni, to obecně detailněji řeší IAS/IFRS, jinak jako základní dva modely u obou účetních systémů lze použít model historických nákladů a model reálné hodnoty, ale, jak už bylo výše popsáno, v českém účetnictví je její použití omezeno. V rámci rozvahového dne je v obou systémech kladen důraz na ohlídání případné snížení hodnoty aktiv. Akorát IAS/IFRS na rozdíl od českých předpisů této problematice věnují velký prostor ve svých standardech.

3 Výzkum využití oceňovacích základů v účetních závěrkách podnikatelských subjektů

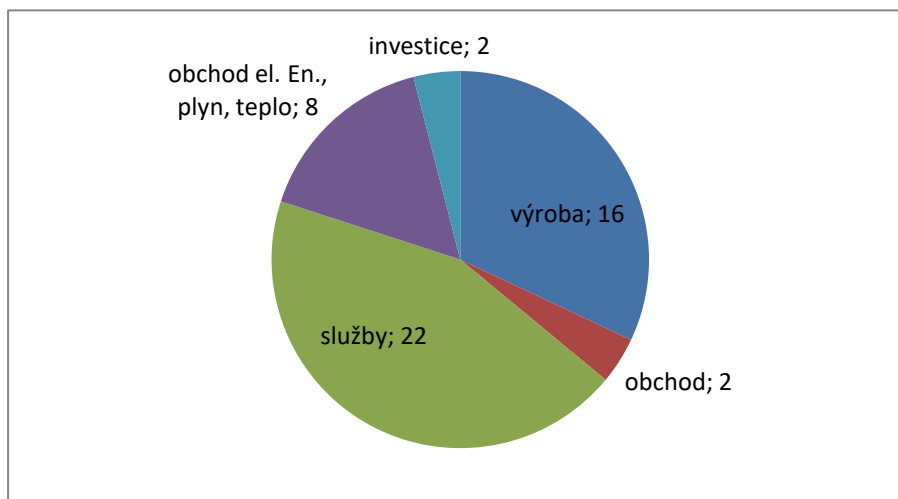
V této části práce bude popsán provedený výzkum využití oceňovacích základů formou analýzy účetních závěrek podnikatelských subjektů z roku 2015. Následující informace pochází z účetních závěrek vybraných podnikatelských subjektů.

3.1 Charakteristika vzorku podniků zahrnutých do výzkumu

Výzkumu byly podrobeny dva statistické soubory. První soubor tvoří 50 podnikatelských subjektů, které sestavují účetní závěrku dle mezinárodních účetních standardů IAS/IFRS. Druhý statistický soubor tvoří 50 českých společností, které sestavují účetní závěrku dle českých účetních předpisů.

Oba statistické soubory jsou ve stejném poměru složeny z firem výrobních, obchodních, poskytujících služby, obchodujících s plynem a s elektřinou a investičních. Složení vzorku popisuje následující graf č. 1.

Graf č. 1: Složení statistického vzorku

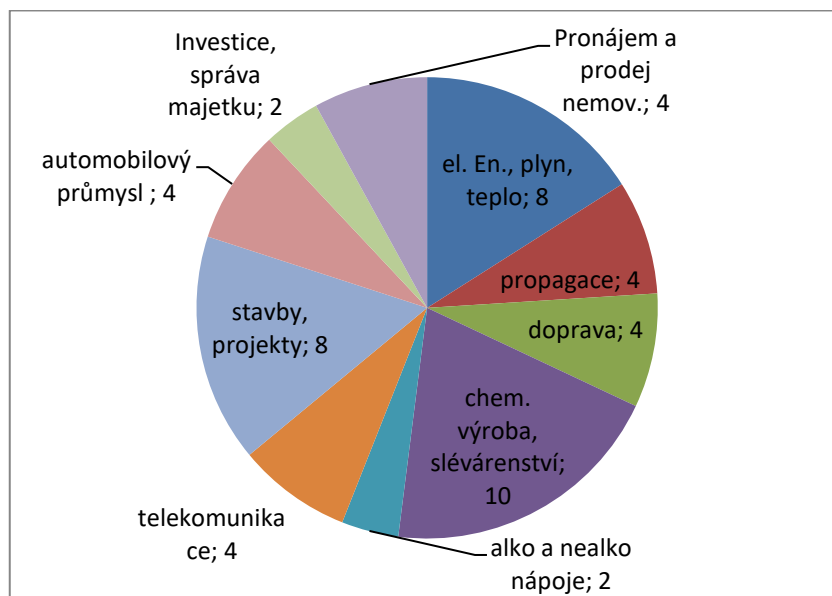
Zdroj: Vlastní zpracování, 2017

Z výše uvedeného grafu vyplývá, že ve zkoumaném souboru převažují firmy poskytující služby, konkrétně je zde zastoupeno 22 firem.

Další zastoupenou skupinou jsou firmy výrobní, kterých je 16. Kvůli hojnému zastoupení je zvláště vyčleněna skupina firem, které obchodují s elektrickou energií, plynem a teplem a jejich distribucí. Navíc je uvedena kategorie investičních firem.

Dále jsou účetní jednotky rozděleny podle oboru. Oborové zastoupení znázorňuje následující graf č. 2.

Graf č. 2: Oborové zastoupení firem

Zdroj: Vlastní zpracování, 2017

Z výše uvedeného grafu je zřejmé, že největší podíl tvoří firmy, které se zabývají chemickou výrobou, slévárstvím a hutní výrobou nebo obchodem s hutními výrobky, které jsou takto spojeny do jedné skupiny. Velký podíl opět tvoří společnosti, které se zabývají výrobou, obchodem a distribucí elektrické energie, plynu a tepla. Stejný podíl tvoří firmy stavební, které jsou zaměřeny na výstavbu silnic, železnic nebo jiných staveb. Konkrétně jsou zahrnuty firmy, které provádějí stavby, odstraňují stavby, ale patří sem i společnosti, které se zabývají tvorbou stavebních projektů.

Další vymezenou skupinou jsou firmy, které poskytují propagační, či marketingovou činnost. Konkrétně se například jedná o poskytování venkovních reklamních ploch a jiné propagační služby. V další kategorii lze nalézt přepravní firmy, které poskytují dopravní a logistické služby. Zahrnuty jsou společnosti poskytující železniční i nákladní přepravu.

Samostatně byl dále vyčleněn obor automobilového průmyslu, kam jsou řazeny firmy, které vyrábí nejen osobní automobily, ale například vyrábí i autobusy.

Navíc velký podíl zde tvoří i jednotky, které vyrábí např. pouze jednotlivé součásti automobilů. Stejný podíl tvoří firmy, které se zabývají prodejem nebo pronájmem nemovitostí. Dalšími vymezenými kategoriemi jsou subjekty, jejichž činnost souvisí s telekomunikací. Vyskytují se v této skupině firmy poskytující telekomunikační služby, ale i subjekty, které vyrábí, opravují či montují telekomunikační zařízení. Poslední dvě skupiny jsou firmy, jejichž primární činností jsou investice a správa vlastního majetku a dále skupina firem vyrábějící a prodávající alkoholické a nealkoholické nápoje.

3.2 Využití oceňovacích základů v českých účetních závěrkách

První část výzkumu obnáší analýzu účetních závěrek sestavených podle **českých účetních předpisů** u 50 účetních jednotek s cílem zjistit využití oceňovacích základů.

Pořizovací cena

Pořizovací cena byla nalezena a použita ve všech účetních závěrkách, což byl očekávaný výsledek, jelikož ZOÚ v §25 odst. 1 přímo udává účetním jednotkám za povinnost použít pořizovací cenu k ocenění především nakoupeného majetku hmotného i nehmotného, podílů a derivátů, nakoupených zásob nebo i pohledávek nabytých za úplatu.

Konkrétně tedy analýza potvrdila, že všechny účetní jednotky používají pořizovací cenu pro ocenění dlouhodobého hmotného i nehmotného majetku v okamžiku pořízení.

40 statistických jednotek použilo pořizovací cenu i pro zásoby pořízené nákupem. To ale neznamená, že zbytek subjektů by nakoupené zásoby oceňoval jinak. Tento výsledek byl způsoben tím, že ostatní jednotky neměly v rozvaze vykázané žádné zásoby.

Další využití pořizovací ceny se objevilo dokonce u majetkových podílů, které pořizovací cenou ocenilo 8 subjektů. Stejný počet podnikatelských subjektů využil pořizovací cenu pro ocenění derivátů, ale pouze v okamžiku prvotního rozpoznání. 8 podnikatelských subjektů mělo ve svých účetních závěrkách uvedeno ocenění pořizovací cenou pro dlouhodobý finanční majetek.

Pouze 2 subjekty použily pořizovací cenu pro ocenění cenných papírů. U nakoupených pohledávek měly dva podnikatelské subjekty uvedeno ocenění pořizovací cenou.

Vlastní náklady

Výslovně uvedené vlastní náklady jako oceňovací základnu mělo pouze 28 podnikatelských subjektů. Konkrétně účetní jednotky využily vlastní náklady pro ocenění dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku v 10 případech. Jednalo se o majetek získaný vlastní činností. Větší využití vlastních nákladů lze spatřit v oceňování zásob vlastní výroby, což ve svých účetních závěrkách uvedlo 26 subjektů. Mezi takto oceněnými zásobami vlastní výroby se často vyskytla nedokončená výroba, což se samozřejmě týkalo výrobních firem.

Tento výsledek je způsobený tím, že ne všechny firmy, které jsou předmětem tohoto zkoumání, jsou svým zaměřením výrobními společnostmi. Čili ne všechny subjekty vlastní majetek, který by získaly vlastní činností. Stejně tak ne u všech lze nalézt zásoby vlastní výroby. Proto tedy použití této oceňovací základny nebylo u některých jednotek nalezeno. V praxi se ale vlastními náklady oceňují i další položky jako např. poskytnuté služby, prodané výrobky či zboží a jiné výkony, které se musí vyskytnout u všech podnikatelských subjektů. Jiné využití se ale ve zkoumaných účetních závěrkách nevyskytlo. Účetní jednotky mají např. v příloze k účetní závěrce v části věnované výnosům uvedeno pouze to, že výnosy jsou zúčtovány v hodnotě přijatého plnění, které bude přijato, obsažené např. v položkách pohledávky za zboží či služby poskytnuté v průběhu běžné činnosti po odečtení slev, daně z přidané hodnoty a dalších daní.

Tento výsledek si lze vysvětlit tím, že účetní jednotky uvádějí pod položkami oceněnými vlastními náklady pouze položky konkrétně uvedené v §25 odst. 1 ZOÚ (tzn. hmotný majetek, nehmotný majetek (kromě pohledávek) získaný vlastní činností, příchovy zvířat, zásoby získané vlastní činností).

Reprodukční pořizovací cena

Reprodukční pořizovací cenu použilo ve svých účetních závěrkách 20 analyzovaných firem z 50. Konkrétně byla tato základna použita pro bezúplatně nabytý majetek u 18 firem. Což je klasické využití této základny, které je uvedeno v § 25 odst. 1 ZOÚ.

Dále ale bylo ve dvou případech toto ocenění použito pro majetek získaný vlastní výrobou. Konkrétně tyto podnikatelské subjekty uvedly, že reprodukční pořizovací cenu

použily pro majetek získaný vlastní výrobou, u kterého nelze zjistit vlastní náklady. Klasickým případem použití reprodukční ceny je použití pro nově zjištěný majetek, což je také případ definovaný v ZOÚ, avšak pouze u 4 jednotek se tato situace vyskytla. Reprodukční pořizovací cena byla dále použita pro majetek nabytý leasingem a majetek vkládaný do obchodního majetku.

U ostatních jednotek se tato základna nevyskytla, protože nevykázaly položky, které by touto základnou mohly být oceněny.

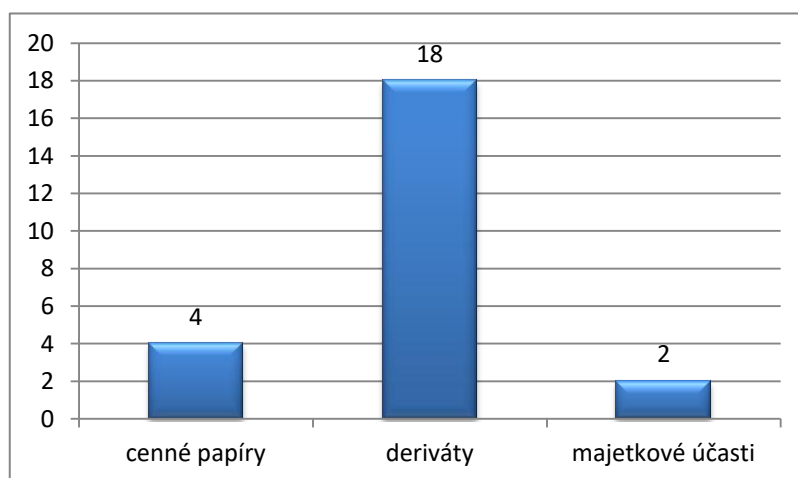
Čistá prodejní cena

Čistá prodejní cena není v ZOÚ uvedena doslova jako oceňovací základna, ale jak bylo uvedeno v teoretické části této práce, k její realizaci dochází formou opravných položek k zásobám. To je zřejmé i z analyzovaných účetních závěrek českých podnikatelských subjektů, kde není uvedeno použití této oceňovací báze ani u jednoho subjektu. Ale všechny subjekty se musí řídit §26 odst. 1 ZOÚ, kde je uvedeno, že při zjištění nižší prodejní ceny zásob snížené o náklady spojené s prodejem se tyto zásoby v účetní závěrce musí ocenit právě tou nižší cenou. Takže využití této základny je více vidět u opravných položek k zásobám viz dále.

Reálná hodnota

Ze zkoumaného statistického souboru reálnou hodnotu použilo pouze 18 účetních jednotek z celkových 50. Použita byla pro zákonem dovolené případy, které byly vyjmenovány v teoretické části této práce, viz následující graf.

Graf č. 3: Položky oceněné reálnou hodnotou

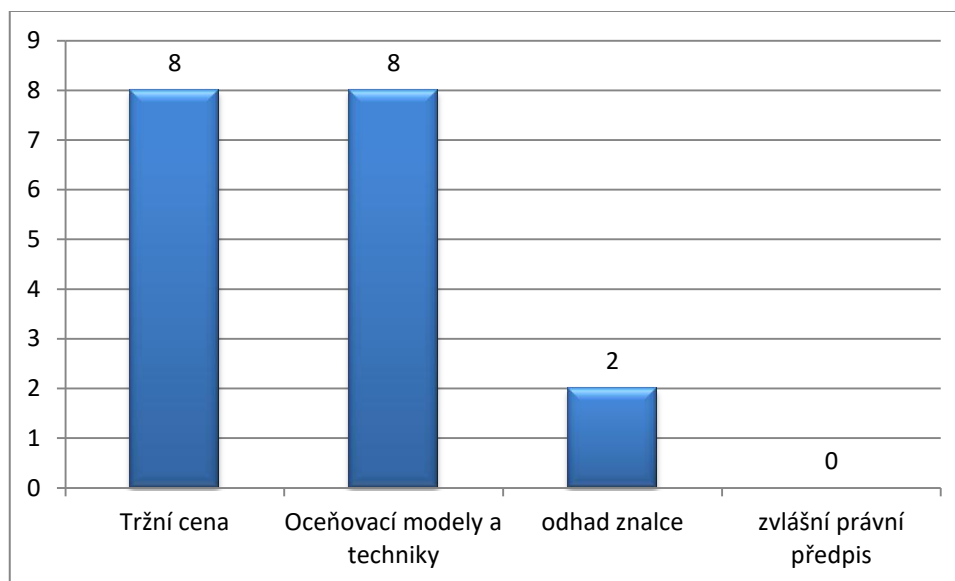
Zdroj: Vlastní zpracování, 2017

Z grafu vyplývá, že reálnou hodnotou byl oceněn finanční majetek. Pod finančním majetkem jsou myšleny cenné papíry, které v účetních závěrkách vykázaly 4 subjekty a deriváty, které se objevily v závěrkách 18 účetních jednotek. Všechny zkoumané společnosti oceňují reálnou hodnotou pouze k rozvahovému dni.

Pouze ve 2 účetních závěrkách bylo uvedeno ocenění majetkové účasti reálnou hodnotou, protože v ostatních 8 případech, kde se vyskytla položka majetková účast, byla použita metoda ekvivalence. Více subjektů nevykázalo položky, které by mohly být oceněny nebo přeceněny reálnou hodnotou.

Pokud účetní jednotka použije pro ocenění reálnou hodnotu, je povinna sdělit v příloze účetní závěrky metodu, pomocí které reálnou hodnotu určila. Na výběr mají účetní jednotky ze čtyř možností (viz teoretická část této práce). Metody použité v českých účetních závěrkách zobrazuje následující graf.

Graf č. 4: Metody určení reálné hodnoty ČR

Zdroj: Vlastní zpracování, 2017

Z výše uvedeného grafu vyplývá, že ve svých účetních závěrkách 8 podnikatelských subjektů uvedlo, že k určení reálné hodnoty použily obecně uznávané oceňovací modely a techniky. Konkrétně byl uveden model diskontovaných peněžních toků neboli jinak nazvaný model současné hodnoty. Pouze 2 subjekty použily pro určení reálné hodnoty odborný odhad znalce. Zbylých 8 jednotek určilo reálnou hodnotu jako tržní cenu stejného či podobného aktiva či pasiva.

Současná hodnota

Jelikož české účetní předpisy nedovolují použití současné hodnoty jakožto oceňovací základny, v účetních závěrkách českých podnikatelských subjektů se nevyskytla ani jednou.

1 Kč

Použití 1 Kč jako oceňovací základny dovolují pouze české účetní předpisy na rozdíl od IAS/IFRS, ale v účetních závěrkách firem podrobených výzkumu v této práci se nevyskytla ani v jednom případě. Je to z toho důvodu, že její použití je definováno pro předem stanovené položky jako sbírky muzejní povahy a další, které byly vyjmenovány v teoretické části této práce.

Jak vyplývá z kapitoly 3.1, výzkumu nebyly podrobeny firmy, u kterých by se v rámci jejich činnosti vyskytly položky, které by mohly být touto základnou oceněny. Proto byly navíc nalezeny speciální firmy, které by splnily skutečnost, že se jedná o účetní jednotky, aby bylo ukázáno použití i této základny. Jako příklad lze uvést Muzeum a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou nebo příspěvkovou organizaci Muzeum Vysočiny Havlíčkův Brod. Tyto podnikatelské subjekty použily tuto oceňovací základnu pro položku v rozvaze nazvanou Kulturní předměty. V příloze účetní závěrky byla tato položka vysvětlena s tím, že se jedná o sbírkové skupiny, které tyto účetní jednotky vlastní.

Jmenovitá hodnota

V rámci analýzy účetních závěrek firem, které se řídí českými účetními předpisy, bylo zjištěno, že jmenovitá hodnota jako oceňovací základna nachází velké využití. Použití jmenovité hodnoty bylo nalezeno u všech 50 zkoumaných statistických jednotek.

V teoretické části této práce byl uveden klasický případ použití jmenovité hodnoty pro peněžní prostředky a ekvivalenty a pro krátkodobý finanční majetek, což právě je i výsledek zjištěný analýzou účetních závěrek. To znamená, že u všech 50 subjektů bylo uvedeno, že oceňují peněžní prostředky a ekvivalenty a krátkodobý finanční majetek jmenovitou hodnotou.

Další velké využití této základny je ale i pro pohledávky a závazky krátkodobé i dlouhodobé. To opět potvrdil i výzkum, kde bylo zjištěno opět u všech analyzovaných podnikatelských subjektů ocenění dlouhodobých i krátkodobých pohledávek a závazků

jmenovitou hodnotou. V 10 případech bylo v účetních závěrkách uvedeno ocenění touto základnou i pro dlouhodobé i krátkodobé úvěry.

Odpisy

V rámci výzkumu byla soustředěna pozornost i na odpisy jako na možnost snížení hodnoty majetku. Všechny 50 zkoumaných statistických jednotek mělo nějaký dlouhodobý majetek, který se odepisuje.

Co se týká daňových odpisů, všechny jednotky volí metodu lineárního odepisování kromě 2 jednotek, které použily metodu zrychleného odepisování. Jednalo se o jednotky působící v oblasti slévárenství.

V rámci účetních odpisů se většinou podnikatelské subjekty shodují v použití metody lineárního časového odpisu. Pouze ve 4 případech účetní jednotky zvolily metodu zrychleného odepisování. Konkrétně se jednalo opět o jednotky působící v oblasti propagace a dále v oblasti slévárenství. A u 2 podnikatelských subjektů byla použita metoda odpisu založená na výkonu, která se objevila u firem provozující činnost v oboru hutní výroby.

Opravné položky

Jak již bylo výše popsáno, opravné položky jsou prostředkem pro dodržení zásady opatrnosti a prostředkem pro snížení hodnoty majetku, pokud je pro to důvod. Standardně se tvoří opravné položky k pohledávkám, jelikož po splnění podmínek mohou být daňově uznatelné (tzn. snížit daňový základ). Opravná položka k pohledávkám se vyskytla u 34 podnikatelských subjektů. Ačkoli pohledávky vykázaly ve svých účetních závěrkách všechny účetní jednotky, ne všechny jednotky snížily jejich hodnotu prostřednictvím opravné položky.

Zásoby se nevyskytly u všech zkoumaných podnikatelských subjektů. To znamená, že opravné položky k zásobám netvořily všechny účetní jednotky. Avšak ne všechny firmy, které vykázaly ve své účetní závěrečné zásoby, snižovaly jejich hodnotu pomocí opravných položek. Konkrétně tedy zásoby vykázalo 40 podnikatelských subjektů a 20 z nich uvedlo ve svých účetních závěrkách, že snížily hodnotu zásob pomocí opravných položek.

Výjimečným případem, který byl výzkumem zjištěn, byly oprávkky k dlouhodobému majetku (včetně finančního), které se vyskytly u 4 podnikatelských subjektů. Ve 2 případech účetní jednotka uvedla tvorbu opravných položek u finančních investic.

3.3 Využití oceňovacích základů v účetních závěrkách dle IAS/IFRS

Druhá část výzkumu obnáší analýzu účetních závěrek sestavených **dle mezinárodních účetních standardů IAS/IFRS** u 50 podnikatelských subjektů s cílem zjistit využití oceňovacích základů.

Požizovací cena

Tak jak se předpokládalo, pořizovací cena byla uvedena v účetních závěrkách všech zkoumaných 50 podnikatelských subjektů. Tento výsledek byl očekáván z toho důvodu, že i v mezinárodních standardech účetního výkaznictví je v okamžiku prvotního ocenění hojně užívanou základnou právě pořizovací cena.

Konkrétně se pořizovací cena používá pro ocenění dlouhodobého hmotného i nehmotného majetku k okamžiku prvotního rozpoznání (viz teoretická část této práce). Používána je pro tyto položky ale i v rámci rozvahového dne, pouze se tato hodnota snížší o odpisy či opravné položky. Pod dlouhodobým nehmotným majetkem oceněným pořizovací cenou se nachází konkrétně emisní povolenky, obchodní značky či licence. Důvodem použití je standard IAS 38, kde je problematika ocenění dlouhodobého nehmotného majetku upravena (viz teoretická část). Pod dlouhodobým hmotným majetkem oceněným pořizovací cenou lze konkrétně najít pozemky, budovy a zařízení, což není překvapivé, protože to znamená respektování standardu IAS 16, který se těmto položkám věnuje.

Ocenění nederivátovaných finančních aktiv pořizovací cenou bylo uvedeno ve 4 účetních závěrkách. Konkrétně u těchto subjektů bylo i uvedeno, že se konkrétně jedná o poskytnuté úvěry, pohledávky a nástroje držené do splatnosti, které jsou takto oceněny v okamžiku prvotního rozpoznání ale i k rozvahovému dni, kdy se jejich hodnota pouze snížší v případě, že k nějakému snížení hodnoty došlo. Podobným případem jsou i nederivátované finanční závazky, které pořizovací cenou ocenily 2 podnikatelské subjekty.

Všechny zkoumané firmy použily pořizovací cenu i pro ocenění nakupovaných zásob v okamžiku prvotního uznání, pokud nepoužily čistou prodejní cenu. Zásoby se totiž oceňují hodnotou nižší z pořizovací ceny a čisté realizovatelné hodnoty. Stejně tak se zásoby oceňují k rozvahovému dni (případně se sníží o opravné položky).

Co se týká investic, tak 8 statistický jednotek mělo ve svých závěrkách uvedeno použití pořizovací ceny pro investice do ovládaných podniků a 16 podnikatelských subjektů toto ocenění použilo i pro investice do nemovitostí k okamžiku vzniku i k rozvahovému dni. Investice do nemovitostí je pojem použitý přímo z mezinárodních účetních standardů a ve svých účetních závěrkách firmy i vysvětlují, že se většinou jedná o nemovitosti, které slouží k účelu pronájmu.

Dále ve 4 účetních závěrkách bylo uvedeno ocenění peněžních ekvivalentů pomocí pořizovací ceny. U dvou podnikatelských subjektů bylo zjištěno ocenění pořizovací cenou u nedokončeného majetku a ve 2 případech se vyskytlo ocenění derivátových finančních nástrojů ale pouze v okamžiku prvotního rozpoznání.

Vlastní náklady

Použití vlastních nákladů bylo uvedeno u 26 subjektů ze zkoumaných 50.

Konkrétně tedy v 16 případech byla tato základna použita pro zásoby vlastní výroby, což je opět obvyklé použití nejen podle českých účetních předpisů ale i podle mezinárodních účetních předpisů. Toto ocenění bylo u zásob vlastní výroby použito k okamžiku jejich vzniku i k rozvahovému dni (pouze opět snížené o případné opravné položky). V 16 účetních závěrkách byl vlastními náklady oceněn i dlouhodobý hmotný i nehmotný majetek, který byl získán vlastní činností a opět i k okamžiku prvotního rozpoznání i k rozvahovému dni.

Další použití této základny se objevilo u 2 účetních jednotek, které ve svých účetních závěrkách uvedly, že použily vlastní náklady pro ocenění investice do nemovitostí k okamžiku prvotního rozpoznání i k rozvahovému dni (s provedením příslušného snížení hodnoty).

Stejně jako u českých účetních závěrek by se dalo očekávat, že vlastní náklady použije každá účetní jednotka, protože každá jednotka poskytuje nějaké služby či produkty, které by se měly ocenit pomocí vlastních nákladů. Z výzkumu ale opět vyplývá, že tato základna je brána jako oceňovací základna jen pro výše zmíněné položky.

Samozřejmě každá účetní jednotka vykázala výnosy a náklady, ale u výnosů měly uvedeno, že se ocení reálnou hodnotou přijaté nebo nárokové protihodnoty snížené o odhadované obchodní slevy či rabaty apod. U nákladů bylo v každé účetní závěrce uvedeno pouze to, ze kterých konkrétních nákladů se skládají.

Běžná cena

U běžné ceny bylo analýzou zjištěno použití u 2 podnikatelských subjektů pro ocenění nehmotných aktiv, avšak nebylo blíže specifikováno, na která finanční aktiva se toto vztahovalo.

V dalších případech konkrétně 4 účetní jednotky ocenily touto základnou hmotný majetek a zásoby nově objevené nebo nalezené při inventarizaci.

Malé využití této základny je způsobeno tím, pro které položky ji lze použít, což jsou víceméně výše vyjmenované položky. Zřídka se totiž u podnikatelského subjektu vyskytne nově nalezený majetek a jiné takové zvláštní případy.

Realizovatelná cena

V rámci výzkumu účetních závěrek sestavených dle mezinárodních účetních standardů bylo využití realizovatelné ceny značně vyšší než v účetních závěrkách sestavených dle českých účetních předpisů. Konkrétně byla použita čistá realizovatelná hodnota, která se vyskytla u 44 podnikatelských subjektů z celkových 50.

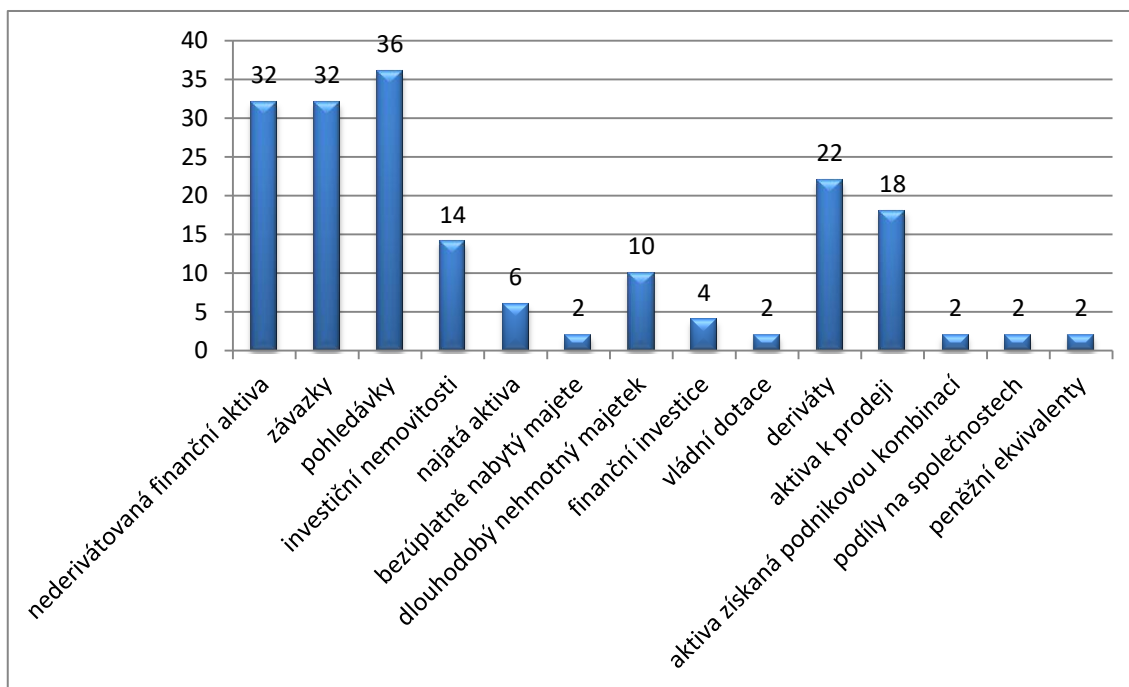
Je to tím, že konkrétně ve standardu IAS 2 Zásoby je přímo stanoveno, že účetní jednotka má ocenit zásoby cenou nižší z pořizovací ceny a čisté realizovatelné hodnoty (viz teoretická část této práce). Opravdu všechny podnikatelské subjekty, které za zkoumané účetní období vykázaly zásoby, ve svých účetních závěrkách uvedly, že zásoby oceňují hodnotou nižší z pořizovací ceny a čisté realizovatelné hodnoty. Toto ocenění se vztahuje jak ke dni vzniku, tak k rozvahovému dni.

Další použití této oceňovací základny bylo použito pro rezervy v 8 případech, avšak z toho 2 subjekty uvedly, že se takto oceňují pouze rezervy krátkodobé. 2 podnikatelské subjekty oceňují realizovatelnou cenou dluhy a stejný počet oceňuje touto základnou i dlouhodobá aktiva k rozvahovému dni.

Reálná hodnota

Reálnou hodnotu použilo ve svých účetních závěrkách všech 50 firem podrobených výzkumu. Položky, u kterých se vyskytlo ocenění reálnou hodnotou, zobrazuje následující graf.

Graf č. 5: Položky oceněné reálnou hodnotou IAS/IFRS

Zdroj: Vlastní zpracování, 2017

Z grafu je patrné, že jednou z položek, pro které byla tato základna použita, byla nederivátovaná finanční aktiva, pod kterými účetní jednotky konkrétně uváděly, že se jedná o investice držené do splatnosti, realizovatelná finanční aktiva, poskytnuté úvěry a pohledávky. Tuto položku mělo v závěrkách oceněno reálnou hodnotou 32 firem. Stejný počet firem reálnou hodnotou ocenil i nederivátované finanční závazky, pod kterými byly uvedeny úvěry, půjčky, dluhopisy. Dále 32 zkoumaných podnikatelských subjektů ocenilo reálnou hodnotou závazky a 36 jednotek touto základnou i pohledávky.

K rozvahovému dni použilo reálnou hodnotu 14 subjektů pro přecenění dlouhodobého hmotného majetku, ale jednalo se konkrétně o investiční nemovitosti. Dále 6 subjektů uvedlo použití této základny pro najatá aktiva. Bezúplatně nabytý majetek oceněný reálnou hodnotou byl nalezen ve 2 účetních závěrkách. Mezi položkami oceněnými touto základnou byl nalezen i dlouhodobý nehmotný majetek a z toho emisní povolenky v 6 případech a goodwill ve 4 případech.

Pouze ve 4 účetních závěrkách byly nalezeny finanční investice a ve 2 závěrkách byly uvedeny vládní dotace oceněné touto základnou.

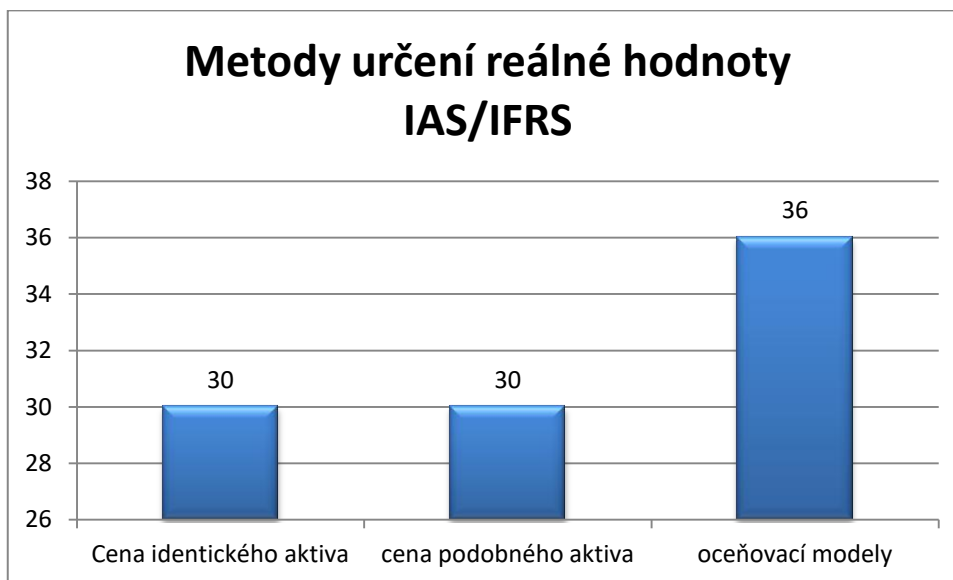
Dále byly oceněny reálnou hodnotou deriváty, jak uvedlo 22 podnikatelských subjektů. Aktiva k prodeji ocenilo reálnou hodnotou 18 podnikatelských subjektů. Další položkou uvedenou pod oceněním touto základnou byla ve 2 případech aktiva získaná podnikovou kombinací. Mezi dalšími položkami oceněnými reálnou hodnotou byly podíly na společnostech u 2 podnikatelských subjektů a stejný počet subjektů pomocí reálné hodnoty ocenil peněžní ekvivalenty.

Účetní jednotky jsou povinné ve svých účetních závěrkách uvést způsob zjištění reálné hodnoty, pokud ji použijí. Základní hierarchie postupu určení reálné hodnoty je dána právním předpisem IFRS 13 viz teoretická část této práce. Všech 50 účetních jednotek uvedlo, že se při stanovení reálné hodnoty drží hierarchie dané standardem IFRS 13. Konkrétně ceny kótovaných trhů většinou subjekty použily pro standardní finanční aktiva a závazky. Pro ostatní finanční aktiva, pro která není použita předcházející metoda, byly použity oceňovací modely založené na analýze diskontovaných peněžních toků, které se často užívají i pro ocenění jiných nehmotných aktiv. Stejně tak u ocenění hmotných aktiv se použije odhad ceny, při které se realizuje transakce za aktuálních tržních podmínek. Jako oceňovací model pro ocenění dlouhodobého hmotného majetku byla v účetních závěrkách u 6 účetních jednotek nalezena tzv. výnosová metoda. Tato metoda je založena na odhadu ekonomického užitku za současných podmínek. Další metodou využitou účetními jednotkami byl odhad znalce, který byl použit především pro investice do nemovitostí, ačkoli odhad znalce v tomto případě je založen na současných cenách podobných nemovitostí na aktivním trhu. Dokonce i zásoby získané např. podnikovou kombinací se ocení na základě jejich prodejní ceny na aktivním trhu.

U ostatních položek oceněných reálnou hodnotou se také postupuje buď cestou odhadu na základě tržních informací, nebo cestou oceňovacích modelů založených na diskontovaných peněžních tocích či jiných oceňovacích modelů pro finanční nástroje (např. opční oceňovací model).

Použité metody pro určení reálné hodnoty v závěrkách sestavených dle mezinárodních účetních předpisů znázorňuje následující graf č. 6.

Graf č. 6: Metody určení reálné hodnoty IAS/IFRS

Zdroj: Vlastní zpracování, 2017

Z výše uvedeného grafu vyplývá, že konkrétně 30 zkoumaných podnikatelských subjektů ve svých účetních závěrkách uvedlo jako metodu určení reálné hodnoty cenu zjištěnou na základě informací z kótovaného trhu, ať už se jedná o první úroveň (cena identického aktiva) či druhou úroveň (cena na základě informace podobného aktiva či obchodu). K tomu ale 36 jednotek uvedlo použití různých oceňovacích modelů, pokud nejsou tržní údaje k dispozici, nebo se jedná o položky výše uvedené (např. jiná finanční aktiva apod.). Pod oceňovacími modely je zahrnut jak model diskontovaných peněžních toků, opční oceňovací model atd. Z toho vyplývá, že v mnoha případech účetní jednotky uvedly jak určení ceny pomocí tržních informací, tak použití oceňovacích modelů. Rozdíl je v tom, o kterou položku se konkrétně jedná.

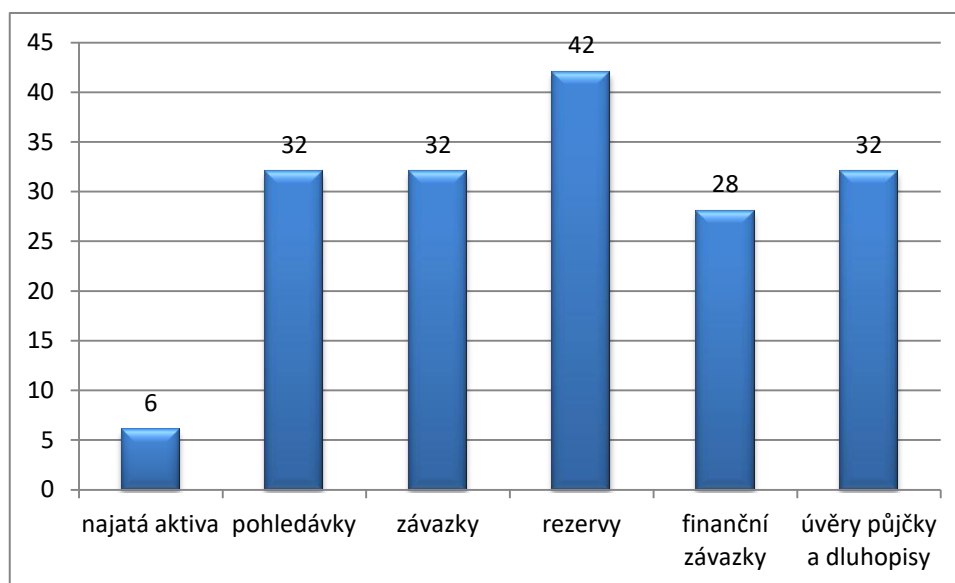
Současná hodnota

Jako u předchozí základny i u této oceňovací báze byl vyzorován velký výskyt použití v účetních závěrkách sestavených dle mezinárodních účetních standardů. Konkrétně tuto základnu použilo opět všech 50 zkoumaných účetních jednotek.

Současná hodnota byla použita například pro najatá aktiva a to konkrétně u 6 podnikatelských subjektů. Velké využití bylo vyzorováno právě u pohledávek a závazku, které k okamžiku prvotního rozpoznání jsou oceněny reálnou hodnotou (viz výše) a k rozvahovému dni jsou přeceněny právě současnou hodnotou. Konkrétně toto bylo vyzorováno u 32 účetních jednotek.

Velké využití této základny se objevilo u rezerv, které byly oceněny současnou hodnotou u 42 podnikatelských subjektů. K rozvahovému dni 28 účetních jednotek přecenilo pomocí současné hodnoty finanční závazky. Souhrn položek oceněných současnou hodnotou znázorňuje následující graf.

Graf č. 7: Položky oceněné současnou hodnotou

Zdroj: Vlastní zpracování, 2017

Podobně jako u předchozích položek se často (konkrétně v 32 případech) v účetních závěrkách objevily i úvěry, půjčky a dluhopisy, které účetní jednotky k rozvahovému dni přecenily pomocí současné hodnoty.

1 Kč

Tato oceňovací báze se neobjevila u žádného subjektu. V účetních závěrkách sestavených dle mezinárodních účetních předpisů IAS/IFRS není dovoleno ocenění pomocí 1 Kč. To je dovoleno pouze u závěrek, které se řídí českými účetními předpisy.

Jmenovitá hodnota

Jmenovitá hodnota patří do velmi využívaných základen i v účetních závěrkách, které jsou v souladu s IAS/IFRS. Jmenovitou hodnotu využilo pro ocenění opět všech zkoumaných 50 účetních jednotek.

Nejvíce vyskytovanou položkou, která byla oceněna touto základnou, byly peněžní prostředky. Konkrétně se toto ocenění objevilo u 44 podnikatelských subjektů.

Zbytek subjektů pro peněžní prostředky použil jiné oceňovací základny, jak již bylo uvedeno výše.

Dále u 2 podnikatelských subjektů bylo uvedeno ocenění emisních povolenek jejich jmenovitou hodnotou. Další položkou, která byla oceněna touto základnou, jsou krátkodobé závazky a krátkodobé pohledávky. Krátkodobé pohledávky oceněné jmenovitou hodnotou se v účetních závěrkách vyskytly 10 krát, zatímco krátkodobé závazky 8 krát. Pouze 2 podnikatelské subjekty ocenily krátkodobé poskytnuté úvěry touto základnou.

Odpisy

Stejně jako u výzkumu účetních závěrek sestavených dle českých účetních předpisů i v tomto výzkumu byla soustředěna pozornost na odpisy.

Stejně jako u první části výzkumu (českých účetních závěrek) i v této části výzkumu všechny účetní jednotky měly majetek, který podléhal odpisům. Co se týká použitých metod, všech 50 jednotek mělo ve svých účetních závěrkách uvedenou lineární metodu odepisování. Pouze jedna jednotka uvedla navíc, že už některého dlouhodobého majetku používá odpisy dle výkonu. Konkrétně se jednalo o firmu působící v oblasti strojírenské výroby.

Opravné položky

Hlavním rozdílem od účetních závěrek sestavených dle českých účetních předpisů a mezinárodních účetních předpisů je ten, že opravné položky se v účetních závěrkách sestavených dle IAS/IFRS vyskytují pod názvem Ztráty ze snížení hodnoty.

Všechny firmy, které vykázaly ve svých účetních závěrkách zásoby, vytvořily k těmto zásobám opravnou položku, na snížení jejich hodnoty. To znamená, že celkem 44 firem z celkových 50 vykázalo v účetní závěrece opravnou položku k zásobám, což odpovídá počtu účetních jednotek, které ocenily zásoby čistou realizovatelnou hodnotou, viz výše.

Všechny účetní jednotky vykázaly v účetní závěrece pohledávky a všechny k těmto pohledávkám vykázaly opravnou položku k jejich snížení hodnoty. Velkým rozdílem od českých účetních závěrek byla opravná položka k dlouhodobému majetku, kterou vytvořilo 26 účetních jednotek. To znamená, že dlouhodobý majetek nejen odepisují, ale i jeho hodnotu tímto způsobem dočasně snižují, pokud je k tomu důvod.

Nebo se jednalo například o pozemky, které se neodepisují, proto k němu byla alespoň vytvořena opravná položka, pokud to bylo potřeba. Pod takto sníženým dlouhodobým majetkem se nachází majetek hmotný, nehmotný i finanční.

Shrnutí

Výzkum potvrdil základní poznatky získané z teoretické části, jako hojně použití pořizovací ceny, vlastních nákladů apod. Ani v použití těchto základů nebyl zjištěn zásadní rozdíl. Rozdíl je v názvosloví jednotlivých základů a v tom, že 1 Kč používají jen české účetní předpisy a současnou hodnotu pouze mezinárodní účetní předpisy. Zatímco 1 Kč je základnou používanou pouze pro velmi specifické položky, současná hodnota patří v IAS/IFRS k velmi používaným základům. Položky, které účetní jednotky ocenily oceňovacími základními, znázorňuje tabulka č. 3.

Tabulka č. 3: Komparační tabulka použitých oceňovacích základů ve výzkumném vzorku

Oceňovací základna	ČR	IAS/IFRS
Pořizovací cena	DHM, DNM, DFM, majetkové podíly, deriváty, cenné papíry, nakoupené pohledávky	DHM, DNM, DFM, nederivátovaná finanční aktiva, finanční závazky, nakoupené zásoby, investice do ovládaných podniků, investice do nemovitostí, peněžní prostředky a ekvivalenty
Vlastní náklady	DHM, DNM a zásoby získané vlastní činností	DHM, DNM a zásoby získané vlastní činností
Reprodukční pořizovací cena/ Běžná cena	majetek bezúplatně nabytý, nově nalezený, nabytý leasingem, vkládaný do obchodního majetku, vlastní výrobou	majetek a zásoby nově objevené nebo nalezené
Čistá prodejní cena/ Realizovatelná hodnota	formou opravných položek k zásobám	Zásoby, rezervy, dluhy, dlouhodobá aktiva k rozvahovému dni

Reálná hodnota	cenné papíry, deriváty, majetková účast	nederivátovaná finanční aktiva, nederivátované finanční závazky, závazky, pohledávky, Investiční nemovitosti, najatá aktiva, bezúplatně nabytý majetek, DNM, finanční investice, vládní dotace, deriváty, aktiva k prodeji, aktiva získaná podnikovou kombinací, podíly na společnostech, peněžní ekvivalenty
Současná hodnota		Pohledávky, závazky, rezervy, najatá aktiva, finanční závazky, úvěry, půjčky, dluhopisy
1 Kč	ve zkoumaném vzorku nic (jinak např. sbírky muzejní povahy atd.)	
Jmenovitá hodnota	peněžní prostředky a ekvivalenty, krátkodobý finanční majetek, pohledávky a závazky (krátkodobé i dlouhodobé), úvěry	peněžní prostředky a ekvivalenty, emisní povolenky, krátkodobé závazky a pohledávky, poskytnuté úvěry

Zdroj: Vlastní zpracování, 2017

Reálná hodnota se v IAS/IFRS vyskytuje čteněji z toho důvodu, že v IAS/IFRS pro reálnou hodnotu existuje hojnější využití. Jiný rozdíl je patrný v ocenění dlouhodobých pohledávek, závazků a rezerv, kdy v závěrkách dle českých účetních předpisů je pro tyto položky použita jmenovitá hodnota, zatímco u IAS/IFRS se dlouhodobé pohledávky, závazky a rezervy ocení reálnou hodnotou a následně současnou hodnotou.

Zajímavým zjištěním byla podrobnost zpracování účetních závěrek. České účetní závěrky jsou v mnoha případech velice stručně zpracované, tedy obzvláště co se přílohy k účetní závěrce týká (jinak mají výkazy samozřejmě jednotnou podobu).

Občas bylo obtížné z české přílohy zjistit konkrétní informaci o ocenění, zatímco přílohy účetních závěrek sestavených dle IAS/IFRS byly vždy velmi detailně zpracované a měly všechny podobný formát, proto se v nich lépe našla konkrétní věc. Dále bylo z účetních závěrek patrné, že podle IAS/IFRS účetní jednotky zvlášť vyčleňují některé položky jako např. investiční nemovitosti nebo aktiva k prodeji a tyto položky pak mohou účetní jednotky ocenit reálnou hodnotou. Konkrétně např. u investičních nemovitostí bylo z účetních závěrek sestavených dle mezinárodních předpisů patrné, že si účetní jednotky k rozvahovému dni volily mezi modelem reálné hodnoty a pořizovací ceny.

4 Vliv využití současné a reálné hodnoty na finanční situaci a výkonnost podnikatelských subjektů

V této části práce bude nejprve zaměřena pozornost na dlouhodobé závazky, dlouhodobé pohledávky a rezervy českých podnikatelských subjektů. Jelikož to jsou právě ty položky, které se v účetnictví dle IAS/IFRS přeceňují k rozvahovému dni současnou hodnotou.

Následně bude zkoumán vliv reálné hodnoty na finanční situaci a výkonnost podnikatelských subjektů, který bude ukázán na investičních nemovitostech a aktivech k prodeji, protože na těchto položkách je nejviditelnější rozdíl použití reálné hodnoty mezi českými účetními předpisy a IAS/IFRS, což vyplývá z výzkumu provedeného v předchozí části této práce.

4.1 Současná hodnota dlouhodobých pohledávek, závazků a rezerv

Z účetních závěrek českých podnikatelských subjektů bude zkoumán výskyt výše zmíněných položek. Z částek u těchto položek u všech zkoumaných jednotek bude vytvořena mediánová hodnota, na které se ukáže přepočítání na současnou hodnotu a dále bude analyzováno, jaký vliv na finanční situaci a výkonnost by mělo toto ocenění. Ty samé propočty budou demonstrovány na minimální hodnotě, průměrné hodnotě a maximální hodnotě výše zmíněných položek získaných z účetních závěrek zkoumaných subjektů.

Pro počítání současné hodnoty bude použit obecný vzorec (Dvořáková, 2014):

$$x_0 = \frac{x_n}{(1+i)^n}$$

Kde:

x_n = budoucí hodnota

i = úroková sazba

n = délka splatnosti

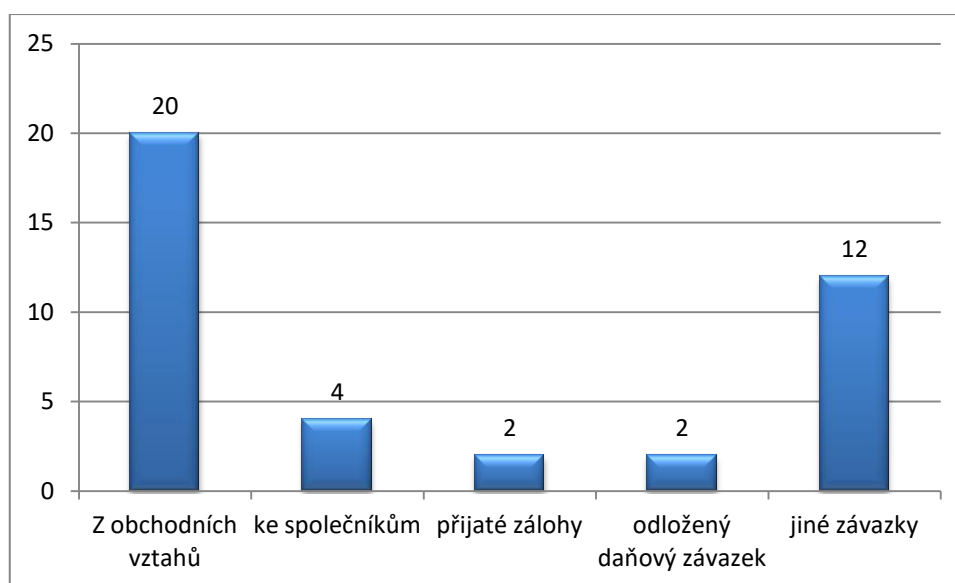
Jako úroková sazba bude pro účely této práce použita sazba 5%, která přibližně odpovídá sazbě používané na současném finančním trhu. Jako budoucí hodnota bude použita mediánová hodnota, minimální hodnota, průměrná hodnota a maximální hodnota položek z rozvah českých podnikatelských subjektů. Jako délka splatnosti bude použita hodnota zjištěná expertními rozhovory.

4.1.1 Dlouhodobé závazky

Ve výkazech českých podnikatelských subjektů se většinou vyskytují závazky krátkodobé. Avšak pro potřeby tohoto výzkumu budou rozebrány závazky dlouhodobé.

Celkem 38 z celkových 50 českých účetních jednotek ve svých výkazech měly uvedenou položku dlouhodobé závazky. Konkrétně největší výskyt byl zaznamenán u položky dlouhodobé závazky z obchodních vztahů, která se objevila u 20 zkoumaných subjektů, což znázorňuje následující graf.

Graf č. 8: Dlouhodobé závazky ČR jednotek

Zdroj: Vlastní zpracování, 2018

Z grafu č. 8 je dále patrné, že další formou dlouhodobých závazků může být závazek ke společníkům, který se vyskytl pouze u 4 jednotek. Dlouhodobě přijaté zálohy a odložený daňový závazek vykázaly pouze 2 podnikatelské subjekty. Jiné než výše zmíněné dlouhodobé závazky se v rozvaze umístí do položky jiné závazky, jejíž použití je hojně využíváno, jelikož ji vykázalo 12 zkoumaných podnikatelských jednotek (jedná se např. o emisi dluhopisů).

Jelikož se v účetních závěrkách ve většině případů nevyskytuje údaj o délce splatnosti u konkrétních závazků, bylo využito odhadu získaného v rámci expertních rozhovorů. Odhady bylo zjištěno, že většina dlouhodobých závazků má dobu splatnosti 5 let.

Jak je zřejmé z výzkumu oceňovacích základů u českých podnikatelských subjektů, závazky jsou v tomto případě oceněny jmenovitou hodnotou a není brán zřetel na vliv faktoru času, ani když se jedná o závazky dlouhodobé. Zatímco, jak vyplývá z kapitoly, která se zabývá využitím oceňovacích základů u účetních jednotek, které se řídí mezinárodními účetními předpisy, dlouhodobé závazky se k rozvahovému dni přeceňují současnou hodnotou a tím se do ocenění zanesou vliv faktoru času.

Jelikož ve zkoumaném vzorku nejvíce vyskytovaným dlouhodobým závazkem jsou závazky z obchodních vztahů, bude pro přepočtení na současnou hodnotu využita právě tato položka. Pro účely přepočtení dlouhodobých závazků českých podnikatelských subjektů bude použita nejprve výzkumem zjištěná mediánová hodnota této položky, což je 3 590 000 Kč.

Výpočet bude proveden pomocí vzorce, který je uveden na začátku 4. kapitoly. Jako počet let se použije hodnota 5 let, zjištěná expertními rozhovory. Jako úroková míra se ve všech výpočtech použije sazba 5%.

Pokud např. na začátku roku účetní jednotce vznikne závazek z obchodních vztahů s hodnotou 3 590 000 Kč v době splatnosti, který je splatný za 5 let, jako první se spočte, jakou hodnotu má tento závazek na začátku roku, ve kterém vznikl.

Výpočet současné hodnoty k začátku roku vzniku závazku bude při dosazení do vzorce, který je uveden na začátku 4. kapitoly, vypadat následovně:

$$x_0 = 3\,590\,000 / (1 + 0,05)^5 = 2\,812\,859 \text{ Kč (zaokrouhлено na celé Kč)}$$

Částka 2 812 859 Kč je tedy hodnota závazku v okamžiku jeho vzniku. Na konci roku, tedy v okamžiku sestavování účetní závěrky už má ale závazek jinou hodnotu, jelikož během uplynulého roku naběhl úrok a vlivem působení faktoru času má závazek hodnotu vyšší. Hodnota k okamžiku sestavení účetní závěrky po prvním roce je následující:

$$2\,812\,859 * 1,05 = 2\,953\,502 \text{ Kč (zaokrouhлено na celé Kč)}$$

Částka 2 953 502 Kč je hodnota závazku po prvním roce a rozdílem s předchozí hodnotou závazku lze zjistit výši úroku připadající nákladově do uplynulého roku tzn. 140 643 Kč (zaokrouhleno).

Až v posledním roce má závazek hodnotu, na kterou byl sjednán, ale připadající úrok byl rozdělen do roku, kam skutečně nákladově spadá. Vlivem zanesení faktoru času byl dodržen jeden ze základních principů účetnictví, vykazovat náklady do období, kam skutečně patří.

Pro srovnání, o jak významné částky se u podnikatelských subjektů může jednat, byly výše uvedené výpočty provedeny ještě i na minimální hodnotě, maximální hodnotě a průměrné hodnotě závazku. Všechny hodnoty byly získány z účetních závěrek subjektů vedoucích účetnictví dle českých účetních předpisů.

Minimální hodnota závazků z obchodních činností byla 140 000 Kč, maximální hodnota závazků zkoumaných jednotek byla 306 072 000 Kč a zjištěná průměrná hodnota závazků byla 33 240 414 Kč. Už z těchto hodnot je vidět, jaký je značný rozdíl mezi mediánovou hodnotou a průměrnou hodnotou. Je způsobeno výskytem velkých částek, což průměr značně zvyšuje.

S výše uvedenými hodnotami byly provedeny stejné výpočty jako s mediánovou hodnotou. Následující tabulka č. 4 znázorňuje hodnotu závazku oceněného současnou hodnotou pro všechny tyto hodnoty. Dále tabulka znázorňuje rozdíl mezi současnou a reálnou hodnotou závazku. Údaje v tabulce jsou pro zjednodušení uvedeny v tis. Kč.

Tabulka č. 4: Vývoj hodnoty závazku a vliv na bilanční sumu rozvahy

Hodnota závazku	SH okamžik vzniku (tis. Kč)	Po 1. roce (tis. Kč)	Po 2. roce (tis. Kč)	Po 3. roce (tis. Kč)	Po 4. roce (tis. Kč)	Po 5. roce (tis. Kč)
Min. hodnota IAS/IFRS	113	119	125	131	138	145
Min. hodnota ČR	145	145	145	145	145	145
Rozdíl	32	26	20	14	7	0

ocenění						
Mediánová hodnota IAS/IFRS	2 812	2 953	3 101	3 256	3 419	3 590
Mediánová hodnota ČR	3 590	3 590	3 590	3 590	3 590	3 590
Rozdíl ocenění	778	637	489	334	171	0
Průměrná hodnota IAS/IFRS	26 044	27 346	28 714	30 150	31 657	33 240
Průměrná hodnota ČR	33 240	33 240	33 240	33 240	33 240	33 240
Rozdíl ocenění	7 196	5 894	4 526	3 090	1 583	0
Max. hodnota IAS/IFRS	239 815	251 806	264 396	277 616	291 497	306 072
Max. hodnota ČR	306 072	306 072	306 072	306 072	306 072	306 072
Rozdíl ocenění	66 257	54 266	41 676	28 456	14 575	0

Zdroj: Vlastní zpracování, 2018

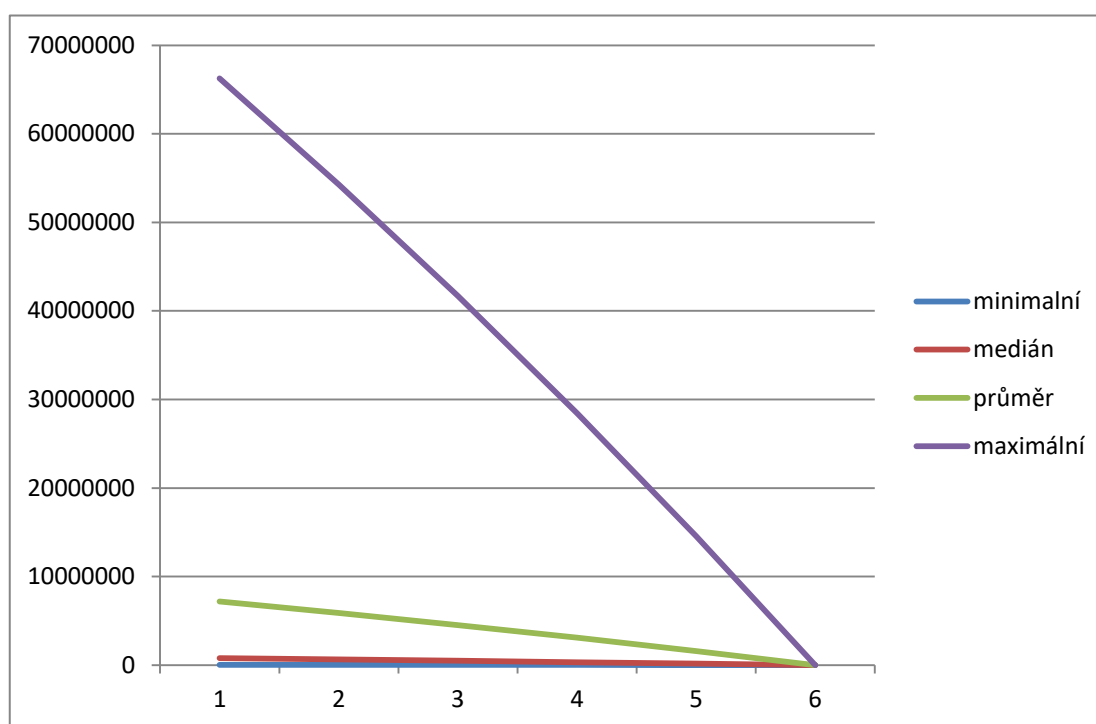
Závazky z obchodních vztahů jsou rozvahovou položkou pasivní. Ocenění současnou hodnotou se v rozvaze projeví vykazováním závazků v nižší hodnotě, než když účetní jednotky ocení závazky jmenovitou hodnotou. To znamená, že účetní jednotky, při použití současné hodnoty, budou vykazovat nižší dluh (cizí zdroje) a i nižší bilanční sumu. Když tedy tabulka znázorňuje vývoj hodnoty závazku, tak zároveň zobrazuje vývoj bilanční sumy.

Výše uvedená tabulka zobrazuje pro každou hodnotu ocenění současnou hodnotou a pro srovnání je vždy v následujícím řádku uvedeno ocenění dle českých účetních předpisů, tzn. ocenění jmenovitou hodnotou.

Z tabulky vyplývá, že pokud se závazek ocení jmenovitou hodnotou, tak je závazek po celou dobu veden v té samé hodnotě, čili i bilanční suma v rozvaze je stále stejná. Avšak když účetní jednotka povede závazek v jeho současné hodnotě (tzn. každoročně zvýšené o příslušný úrok), bilanční suma se bude zvyšovat. Až v posledním roce se závazek dostane na hodnotu, ve které by byl podle českých účetních pravidel veden už od začátku. To vše znamená, že podle českých účetních pravidel bude účetní jednotka vykazovat vyšší dluh po celou dobu životnosti závazku, než závazek ocení současnou hodnotou a bude hodnotu postupně zvyšovat.

Z tabulky je zřejmé, že velikost rozdílů v bilančních sumách závisí na velikosti hodnoty závazku. Takže rozdíl mezi bilanční sumou v případě minimální hodnoty ze zkoumaného vzorku je v okamžiku vzniku závazku $145\,000 - 113\,000 = 32\,000$ Kč.

Graf č. 9: Rozdíly současné a jmenovité hodnoty závazků

Zdroj: Vlastní zpracování, 2018

Z grafu je vidět, že v případě maximální hodnoty ze zkoumaného vzorku už je ale rozdíl vykázané bilanční sumy výraznější a to konkrétně:

$306\,072\,000 - 239\,815\,000 = 66\,257\,000$ Kč. Takže v případě takto velkých částek už je rozdíl v řádech milionů, což je pro hospodaření v daném roce velice znatelná částka.

V příloze D této práce jsou uvedeny tabulky nezaokrouhlených hodnot, rozdílů a úroků z přeceňování závazků, rezerv a pohledávek, tak jak byly spočítány v tabulkovém procesoru Excel.

Z grafu je dále patrné, že rozdíl se v jednotlivých letech zmenšuje, protože v posledním roce má závazek stejnou jmenovitou i současnou hodnotu. Dále je z grafu patrné, jaký je rozdíl mezi maximálními hodnotami a minimálními hodnotami. Zatímco v případě maximální hodnoty závazku je rozdíl obrovský obzvláště v prvních letech, u minimální hodnoty rozdíl z grafu ani nejde vyčíst a v podstatě splývá s vodorovnou osou a navíc mediánové hodnoty a minimální hodnoty spolu také splývají. To znamená, že vliv na výsledek hospodaření a rozvahu je závislý na velikosti částky.

Jelikož modelový závazek má splatnost 5 let, z důvodu velkého rozměru tabulky nebylo možné zobrazit nabíhající úrok v té samé tabulce jako hodnotu závazku, proto byla pro větší přehlednost vytvořena další tabulka pouze s úrokem. Vliv současné hodnoty na výsledek hospodaření znázorňuje následující tabulka pomocí výše úroku v jednotlivých letech. Je uveden nejprve úrok při ocenění současnou hodnotou a následně pro srovnání je zobrazen úrok při ocenění jmenovitou hodnotou, kde ale úrok není žádný. Dále je pro úplnost uveden rozdíl úroků dle IAS/IFRS a ČR, který ale odpovídá úrokům dle IAS/IFRS, protože při ocenění dle českých předpisů úrok nevzniká, jak bylo výše uvedeno.

Tabulka č. 5 Vývoj hodnoty úroku závazku a vliv na výsledek hospodaření

úrok	po 1. roce (Kč)	po 2. roce (Kč)	po 3. roce (Kč)	po 4. roce (Kč)	po 5. roce (Kč)
úrok z min. hodnoty IAS/IFRS	5 681	5 965	6 263	6 576	6 905
úrok z min. hodnoty ČR	0	0	0	0	0
Rozdíl úroků	5 681	5 965	6 263	6 576	6 905
úrok z mediánové hodnoty	140 643	147 675	155 059	162 812	170 952

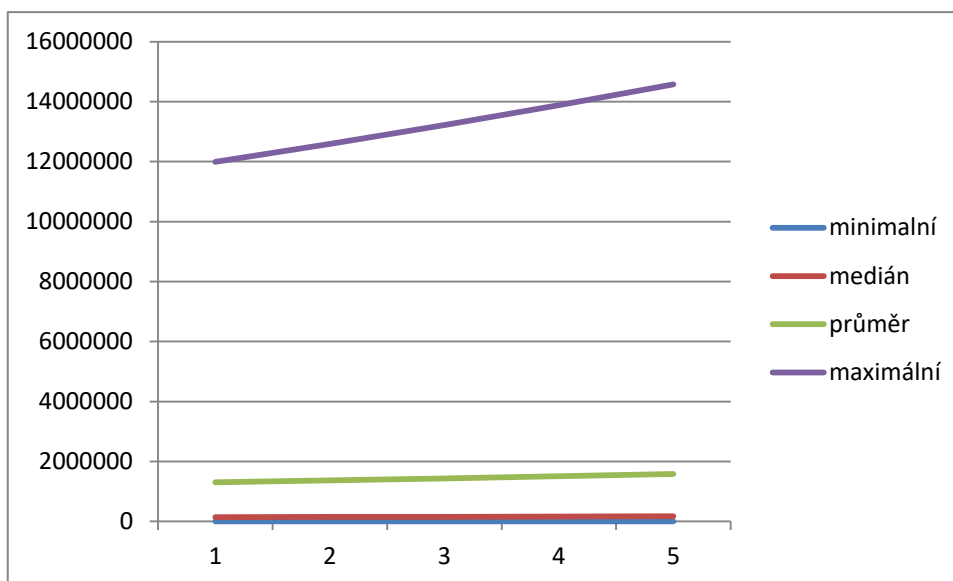
IAS/IFRS					
úrok z mediánové hodnoty ČR	0	0	0	0	0
Rozdíl úroků	140 643	147 675	155 059	162 812	170 952
úrok z průměrné hodnoty IAS/IFRS	1 302 237	1 367 349	1 435 715	1 507 501	1 582 877
úrok z průměrné hodnoty ČR	0	0	0	0	0
Rozdíl úroků	1 302 237	1 367 349	1 435 715	1 507 501	1 582 877
úrok z max. hodnoty IAS/IFRS	11 990 771	12 590 309	13 219 825	13 880 816	14 574 857
úrok z max. hodnoty ČR	0	0	0	0	0
Rozdíl úroků	11 990 771	12 590 309	13 219 825	13 880 816	14 574 857

Zdroj: Vlastní zpracování, 2018

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že ocenění závazku podle českých účetních předpisů (jmenovitou hodnotou) nemá žádný vliv na výsledek hospodaření z toho důvodu, že vede-li účetní jednotka závazek z obchodních vztahů stále v té samé hodnotě, nezvyšuje postupně jeho hodnotu, a tudíž nevzniká úrok.

Zatímco pokud účetní jednotka ocení závazek současnou hodnotou, vykáže tuto položku v nižší hodnotě, než jakou bude mít na konci životnosti. Každý rok se závazek navýší o příslušnou část a tento rozdíl je právě nákladový úrok, který se projeví ve výsledku hospodaření, zvýšením nákladů. Opět je vliv na výsledek hospodaření o tolik významnější, o kolik je vyšší hodnota závazku. V případě maximální hodnoty ze zkoumaného vzorku se jedná o částky v řádech milionů. Jelikož v případě ocenění dle českých účetních předpisů je úrok 0, tak úroky u současné hodnoty jsou zároveň rozdíly v nákladových úrocích mezi oceněním současnou a jmenovitou hodnotou.

Graf č. 10: Rozdíly úroků ze současné hodnoty a jmenovité hodnoty

Zdroj: Vlastní zpracování, 2018

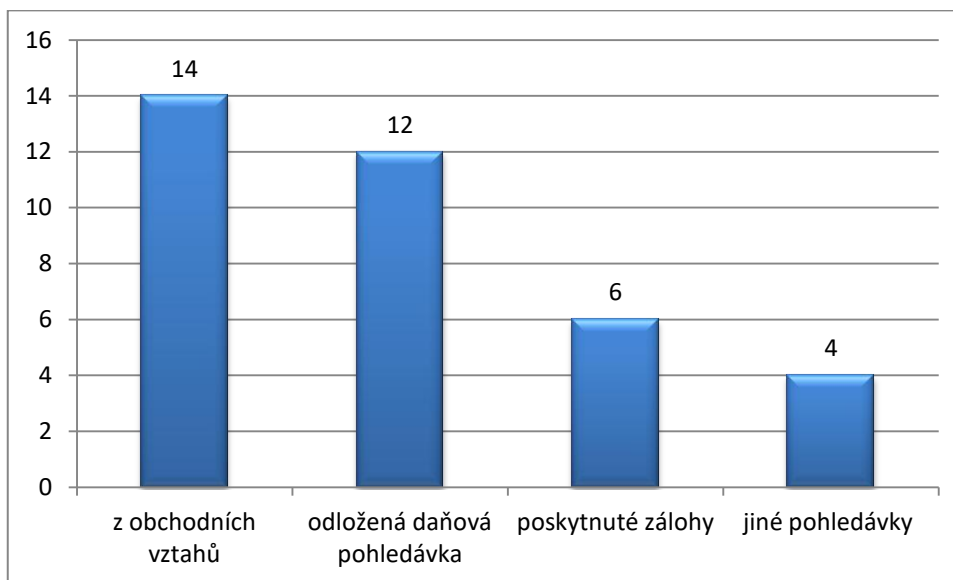
Na rozdíl od rozdílů hodnoty závazku v případě úroku se jedná o rostoucí křivky z toho důvodu, že úrok vzniklý v důsledku ocenění současnou hodnotou je v každém roce vyšší (v případě jmenovité hodnoty je úrok 0), takže je i vyšší vliv na výsledek hospodaření. Opět v případě maximálních hodnot se jedná o znatelné částky na rozdíl od minimální hodnoty a mediánové hodnoty, které splývají s vodorovnou osou.

4.1.2 Dlouhodobé pohledávky

Co se týká pohledávek, opět bylo analýzou zjištěno, že u podnikatelských subjektů převažují krátkodobé pohledávky. Ovšem pro účely přepočtení pohledávek na současnou hodnotu byla soustředěna pozornost na pohledávky dlouhodobé, které byly nalezeny u 32 subjektů z celkových 50.

Převažující dlouhodobou pohledávkou je pohledávka z obchodních vztahů, která byla nalezena v rozvaze u 14 účetních jednotek, což lze vidět v následujícím grafu.

Graf č. 11: Dlouhodobé pohledávky ČR jednotek

Zdroj: Vlastní zpracování, 2018

U 12 podnikatelských subjektů byla vykázána odložená daňová pohledávka. Další použitou dlouhodobou pohledávkou byly poskytnuté zálohy, což se vyskytlo u 6 subjektů. Stejně jako u dlouhodobých závazků i u dlouhodobých pohledávek existuje položka jiné pohledávky (např. pohledávka za pojišťovnou), ale ta se vyskytla pouze u 4 podnikatelských subjektů.

Informaci o průměrném stáří pohledávek nebylo možné zjistit ze zkoumaných účetních výkazů, proto je informace opět převzata z expertních rozhovorů, ze kterých vyplývá, že největší podíl pohledávek je splatných do 30 dnů (to jsou ale pohledávky krátkodobé). Dále obrovský podíl tvoří pohledávky, jejichž doba splatnosti je delší než 360 dnů. Pro účely výpočtu současné hodnoty bude použita hodnota 2 roky.

Z výzkumu oceňovacích základů ve výkazech sestavených dle českých účetních pravidel je zřejmé, že pohledávky jsou oceněny a vykazovány ve jmenovité hodnotě stejně jako závazky. Avšak podle mezinárodních účetních předpisů je možné dlouhodobé pohledávky ocenit současnou hodnotou, což účetní jednotky v mnoha případech dělají, proto bude tato položka oceněna současnou hodnotou i u českých účetních jednotek.

Z výše uvedeného vyplývá, že nejvíce vyskytovanou dlouhodobou pohledávkou u českých podnikatelských subjektů jsou pohledávky z obchodních vztahů s dobou splatnosti 2 roky, proto pro účely přepočtu na současnou hodnotu bude opět použita

mediánová hodnota této položky, což je 6 558 000 Kč. Vše bude opět dosazeno do vzorce pro výpočet současné hodnoty, viz dříve. Jako úroková míra bude opět použita sazba 5%.

Vznikne-li účetní jednotce pohledávka s hodnotou v době splatnosti 6 558 000 Kč, která je splatná za 2 roky a účetní jednotka bude chtít tuto pohledávku vykazovat pomocí současné hodnoty, nejprve bude spočtena současná hodnota této pohledávky pomocí vzorce uvedeného na začátku 4. kapitoly.

$$x_0 = 6\,558\,000 / (1 + 0,05)^2 = 5\,948\,299 \text{ Kč}$$

5 948 299 Kč je hodnota pohledávky na začátku roku či v okamžiku vzniku pohledávky. K okamžiku sestavení účetní závěrky, tedy většinou ke konci roku už ale pohledávka má větší hodnotu kvůli působení faktoru času a nabíhání úroků. To znamená, že účetní jednotka musí pohledávku vykázat v hodnotě zvýšené o úroky.

Hodnotu pohledávky po uplynutí roku lze zjistit následujícím výpočtem:

$$5\,948\,299 * 1,05 = 6\,245\,714 \text{ Kč}$$

6 245 714 Kč je hodnota pohledávky na konci prvního období, ve kterém vznikla. V tomto případě se jedná o konec roku. Naběhlý úrok lze zjistit rozdílem hodnoty pohledávky po prvním roce a hodnoty pohledávky na začátku roku tzn. 297 415 Kč.

I u dlouhodobých pohledávek byla rovněž ze zkoumaného vzorku zjištěna hodnota minimální 7 000 Kč, průměrná 80 312 188 Kč a maximální 507 220 000 Kč. S těmito hodnotami byly provedeny stejné výpočty, jako s mediánovou hodnotou, pro zjištění o jak velké rozdíly se může jednat a tím pádem jaký by byl vliv na bilanční sumu rozvahy a dále na výsledek hospodaření.

Tabulka č. 6 Vliv současné hodnoty pohledávky na bilanční sumu a výsledek hospodaření

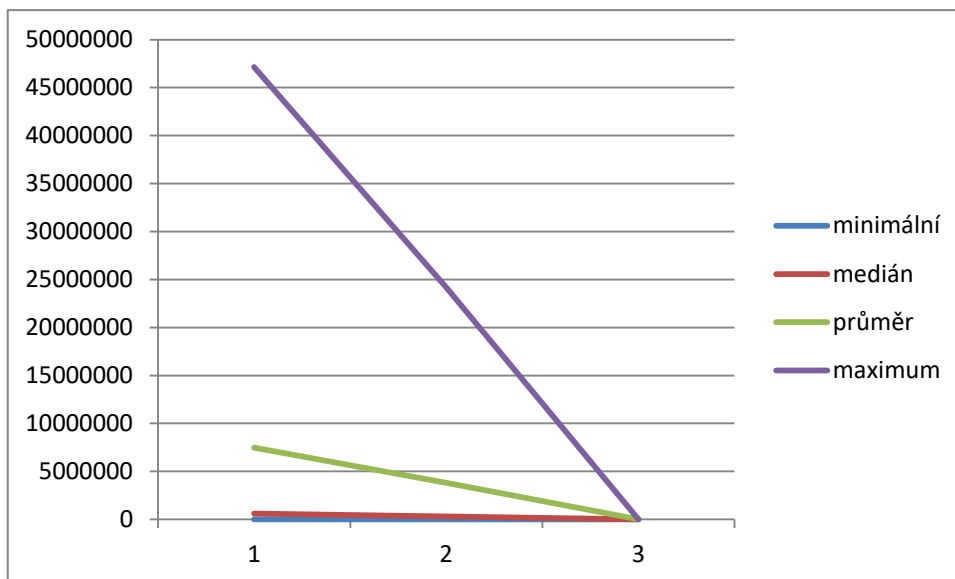
	okamžik vzniku (Kč)	po 1. roce (Kč)	po 2. roce (Kč)	úrok po 1. roce (Kč)	úrok po 2. roce (Kč)
min. hodnota IAS/IFRS	6 349	6 667	7 000	314	334
min. hodnota ČR	7 000	7 000	7 000	0	0
Rozdíly	651	333	0	314	334

mediánová hodnota IAS/IFRS	5 948 299	6 245 714	6 558 000	297 415	312 286
mediánová hodnota ČR	6 558 000	6 558 000	6 558 000	0	0
Rozdíly	609 701	312 286	0	297 415	312 286
průměrná hodnota IAS/IFRS	72 845 521	76 487 798	80 312 188	3 642 276	3 824 390
průměrná hodnota ČR	80 312 188	80 312 188	80 312 188	0	0
Rozdíly	7 466 667	3 824 390	0	3 642 276	3 824 390
max. hodnota IAS/IFRS	460 063 492	483 066 667	507 220 000	23 003 175	24 153 333
max. hodnota ČR	507 220 000	507 220 000	507 220 000	0	0
Rozdíly	47 156 508	24 153 333	0	23 003 175	24 153 333

Zdroj: Vlastní zpracování, 2018

Výše uvedená tabulka zobrazuje jak vliv na bilanční sumu, tak vliv na výsledek hospodaření, a to jednak při ocenění dle českých účetních předpisů, tak podle mezinárodních účetních předpisů. Vliv na bilanční sumu znázorňuje hodnota pohledávky, která je v případě ocenění jmenovitou hodnotou stále stejná, zatímco při ocenění současnou hodnotou je vykázána nejprve v nižší hodnotě a až na konci životnosti se hodnota shoduje s její jmenovitou hodnotou. To znamená, že při ocenění dle mezinárodních účetních předpisů bude účetní jednotka v jednotlivých letech vykazovat nižší bilanční sumu. Opět byl vytvořen graf rozdílů mezi jmenovitou a současnou hodnotou pohledávky. Všechny hodnoty rozdílů jsou uvedeny v příloze této práce.

Graf č. 12: Rozdíly současné a jmenovité hodnoty pohledávky

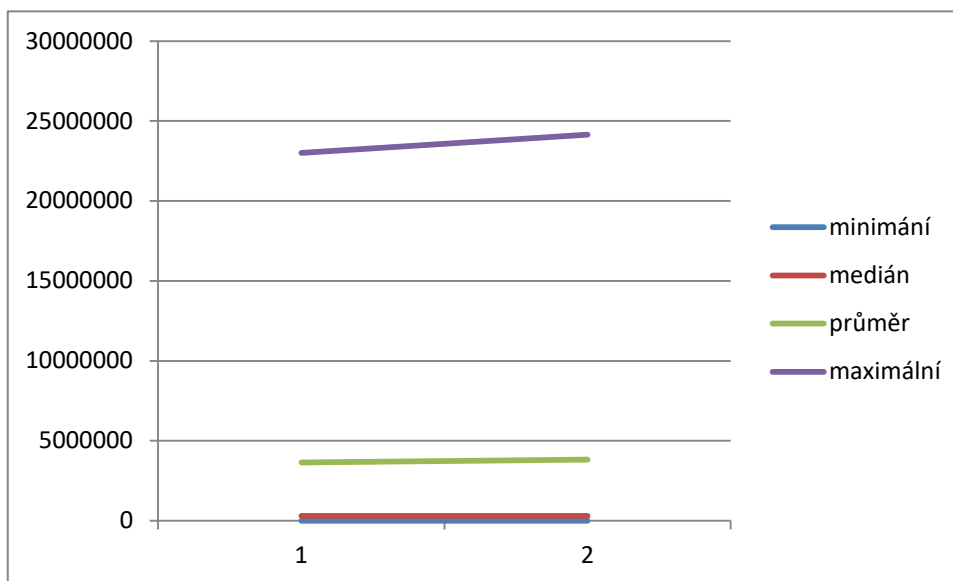

Zdroj: Vlastní zpracování, 2018

Tabulka č. 6 zároveň znázorňuje i úrok, který postupně začíná nabíhat po 1. roce a tím zvyšuje hodnotu pohledávky. V případě pohledávky se jedná o úrok výnosový, to znamená, že ovlivňuje výsledek hospodaření zvyšováním výnosů a tím pádem i zvyšováním případného zisku. Vliv je tím významnější, čím vyšší je hodnota pohledávky. Ze zkoumaného vzorku lze pozorovat, že se může jednat až o milionové částky. Tabulka č. 6 dále znázorňuje i rozdíly mezi ocenění jmenovitou hodnotou a současnou hodnotou a rozdíly mezi úroky při ocenění dle IAS/IFRS a ČR.

Následující graf znázorňuje úroky nabíhající k pohledávce, což zároveň jsou rozdíly mezi oceněním jmenovitou hodnotou, kde je úrok 0.

Graf č. 13: Rozdíly úroků ze současné a jmenovité hodnoty pohledávek

Zdroj: Vlastní zpracování, 2018

Z výše uvedených grafů je vidět, že stejně jako u závazků je rozdíl z hodnoty pohledávky klesající a rozdíl úroků rostoucí. To znamená, že rozdíl mezi výnosovými úroky je každý rok vyšší, zatímco rozdíl mezi vykazovanými bilančními sumami se každý rok zmenšuje.

4.1.3 Rezervy

V následující části bude zaměřena větší pozornost na rezervy, než při výzkumu oceňovacích základů českých podnikatelských subjektů. Ve výkazech sestavených podle českých účetních předpisů není oceňování rezerv příliš rozebráno, protože se ocení pouze odhadem případně pomocí kalkulace nákladů.

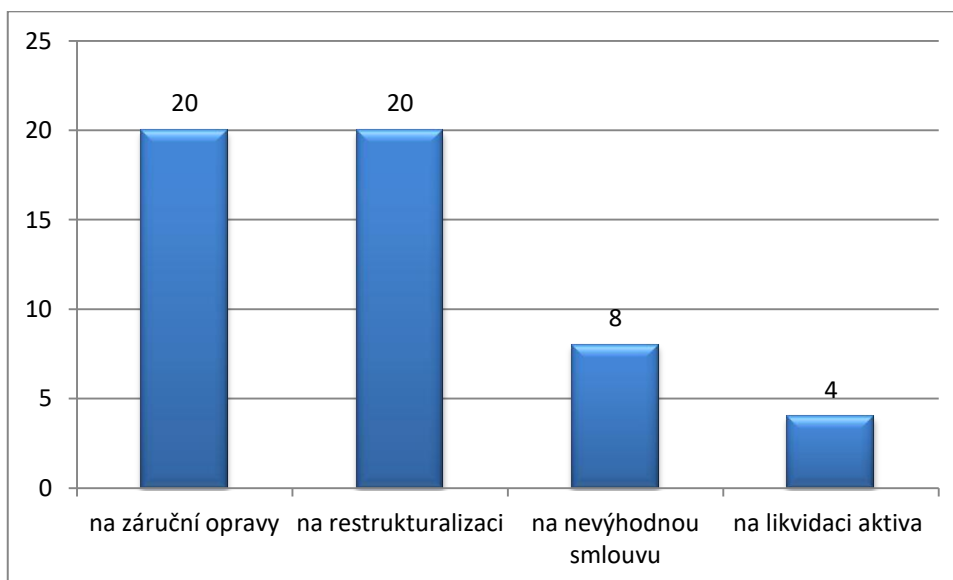
Zatímco v účetních výkazech sestavených dle mezinárodních účetních předpisů je vidět, že rezervy patří mezi položky, pro které je velice využíváno ocenění současnou hodnotou. To vyplývá i z výzkumu oceňovacích základů, viz dříve.

V mezinárodních účetních předpisech problematiku rezerv upravuje standard IAS 37. Zatímco v českých účetních předpisech je tato problematika upravena Zákonem o rezervách.

Proto bylo v účetních výkazech zkoumáno, jaké rezervy tvoří účetní jednotky sestavující výkazy dle IAS/IFRS a jaké rezervy tvoří účetní jednotky sestavující výkazy dle českých účetních předpisů.

Účetní jednotky sestavující účetní výkazy dle mezinárodních účetních standardů ve většině případů rezervy tvořily. Konkrétně 48 subjektů z celkových 50 ve svých výkazech tuto položku vykázaly. Všechny tyto jednotky ve svých účetních závěrkách definovaly, že rezerva je to, co kryje závazek smluvní i mimosmluvní, což je přímo převzaté ze standardu IAS 37. Rezervy vykázané zkoumaným vzorkem podnikatelských subjektů zobrazuje následující graf.

Graf č. 14: Rezervy IAS/IFRS jednotek

Zdroj: Vlastní zpracování, 2018

Nejvíce rezerv bylo tvořeno na záruční opravy, které vytvořilo 20 podnikatelských subjektů. Stejný počet účetních jednotek vytvořil rezervu na restrukturalizaci. Pouze v 8 případech byla vykázána rezerva na nevýhodnou smlouvu. Poslední rezervou, která se objevila u zkoumaného vzorku jednotek, byla rezerva na likvidaci aktiva, kterou vytvořily 4 podnikatelské subjekty.

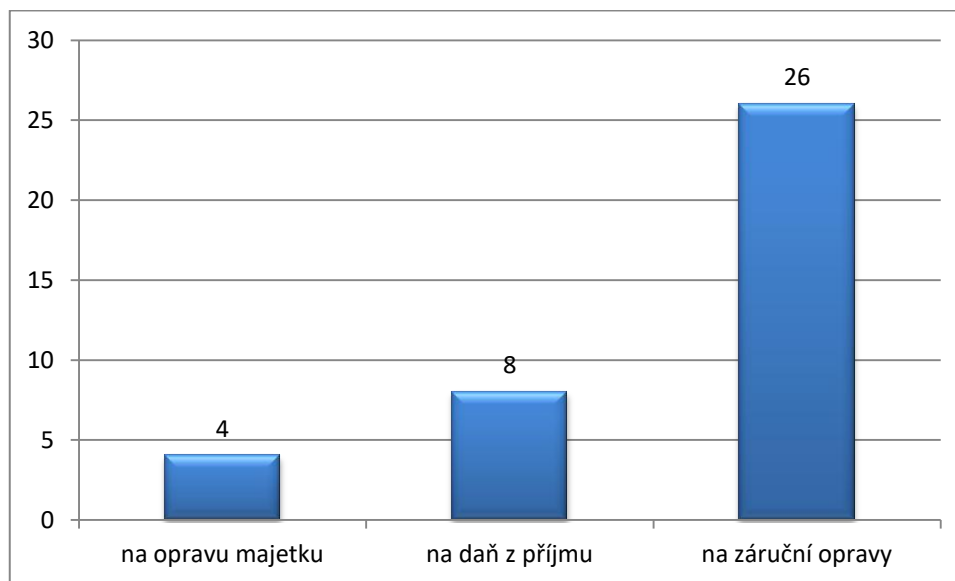
Z účetních závěrek sestavených dle českých účetních předpisů vyplývá, že účetní jednotky mohou vytvářet rezervy zákonné. Ze zákonných rezerv se ale ve zkoumaném vzorku objevily pouze rezervy na opravu majetku u 4 podnikatelských subjektů.

Dalšími vytvořenými rezervami, které nepatří do zákonných, byly rezervy na záruční opravy, které vytvořilo 26 účetních jednotek.

Další rezervou je rezerva na daň z příjmu, která se ale vyskytla jen u 8 zkoumaných subjektů. Avšak 18 podnikatelských jednotek ve svých účetních výkazech nevykázaly žádné dlouhodobé rezervy.

Vykázané rezervy v závěrkách sestavených dle českých účetních předpisů znázorňuje následující graf.

Graf č. 15: Rezervy ČR jednotek

Zdroj: Vlastní zpracování, 2018

Z výše uvedené analýzy účetních závěrek vyplývá rozdílné pojetí rezerv dle českých účetních předpisů a mezinárodních účetních předpisů. Rozdílem je i výše uvedené přecenění pomocí současné hodnoty.

Co se týká délky období, na které jakou jsou rezervy tvořeny, bylo opět využito expertního rozhovoru. Průměrná délka tvorby rezervy na opravu majetku jsou 3 roky. Rezervy na záruční opravy se běžně tvoří na 2 roky a rezervy na daň z příjmu jsou obvykle vytvářeny na 1 rok.

Jelikož nejčastěji vyskytovanou rezervou ve zkoumaném vzorku byla rezerva na záruční opravy, bude na této položce ukázán přepočtená současná hodnota. Jako počet let bude použita informace z expertních odhadů, to znamená 2 roky. Za úrokovou sazbu se dosadí sazba 5%. Jako hodnota rezervy se použije nejprve mediánová hodnota všech jednotek z této položky, což je 4 293 000 Kč.

V případě, že se účetní jednotka rozhodne vytvořit rezervu na záruční opravy, je potřeba odhadem určit hodnotu, na kterou bude tato rezerva vytvořena.

Pro účely následujících výpočtů za tuto hodnotu bude považována výše zmíněná mediánová hodnota 4 293 000 Kč. V realitě by se tato hodnota odvíjela od závazku, který by tato rezerva kryla. Pokud chce účetní jednotka do vykazování rezerv zanechat vliv faktoru času, v účetnictví v době vzniku rezervy vykáže současná hodnota této rezervy, která se vypočte následovně:

$$x_0 = 4\,293\,000 / (1 + 0,05)^2 = 3\,893\,878 \text{ Kč}$$

3 893 878 Kč je současná hodnota rezervy v době jejího vzniku neboli na začátku období (např. roku). Po uplynutí prvního období (např. roku) se v účetní závěrce k současné hodnotě rezervy připočte ještě naběhlý úrok a v této zvýšené hodnotě bude vykázána v účetní závěrce. Hodnotu rezervy na konci prvního roku lze zjistit následovně:

$$3\,893\,878 * 1,05 = 4\,088\,571 \text{ Kč}$$

4 088 571 Kč je hodnota rezervy na konci prvního roku. To znamená, že rozdílem mezi hodnotou rezervy na začátku roku a na konci prvního roku získáme výši naběhlého úroku, tzn. 194 693,9 Kč.

Z výše uvedených výpočtů je zřejmé, že na konci druhého roku už má rezerva hodnotu, která byla na začátku odhadnuta, což je způsobeno postupným přičítání úroků, které byly rozděleny do jednotlivých let. To vyplývá i z následující tabulky, ve které jsou provedeny výpočty současné hodnoty i u hodnoty minimální 380 000 Kč, průměrné 91 173 000 Kč a maximální 190 999 600 Kč. Tabulka navíc zobrazuje i vliv tohoto ocenění na bilanční sumu a výsledek hospodaření ve srovnání s vedením rezervy v její jmenovité hodnotě. Dále tabulka znázorňuje rozdíly mezi oceněním a úroky.

Tabulka č. 7: Vliv současné hodnoty rezervy na bilanční sumu a výsledek hospodaření

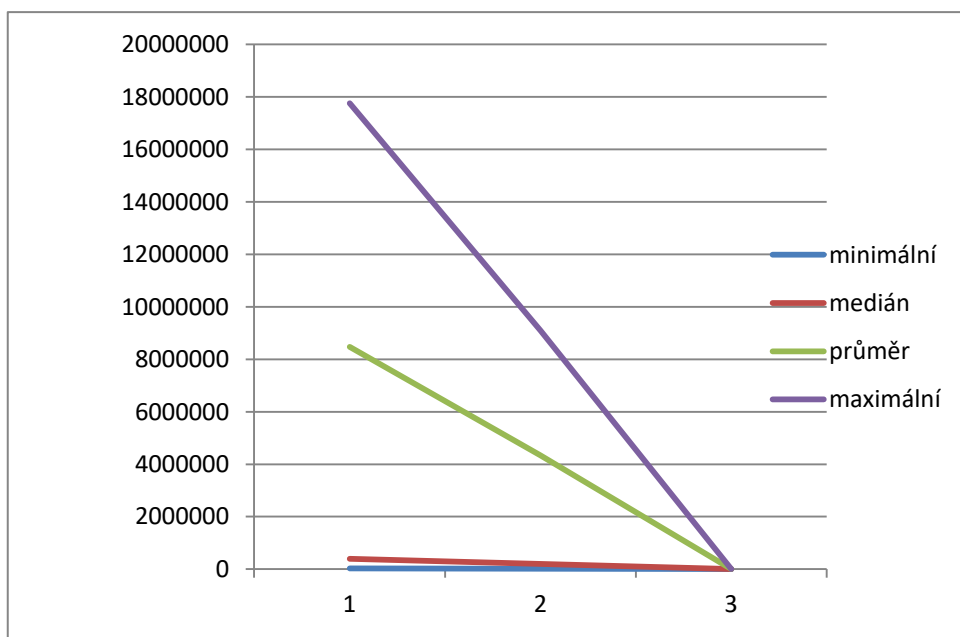
	okamžik vzniku (Kč)	po 1. roce (Kč)	po 2. roce (Kč)	úrok po 1. roce (Kč)	úrok po 2. roce (Kč)
min. hodnota IAS/IFRS	344 671	361 905	380 000	17 234	18 095
min. hodnota ČR	380 000	380 000	380 000	0	0
Rozdíly	35 329	18 095	0	17 234	18 095

mediánová hodnota IAS/IFRS	3 893 878	4 088 571	4 293 000	194 694	204 429
mediánová hodnota ČR	4 293 000	4 293 000	4 293 000	0	0
Rozdíly	399 122	204 429	0	194 694	204 429
průměrná hodnota IAS/IFRS	82 696 599	86 831 429	91 173 000	4 134 830	4 341 571
průměrná hodnota ČR	91 173 000	91 173 000	91 173 000	0	0
Rozdíly	8 476 401	4 341 571	0	4 134 830	4 341 571
max. hodnota IAS/IFRS	173 242 268	181 904 381	190 999 600	8 662 113	9 095 219
max. hodnota ČR	190 999 600	190 999 600	190 999 600	0	0
Rozdíly	17 757 332	9 095 219	0	8 662 113	9 095 219

Zdroj: Vlastní zpracování, 2018

V případě ocenění rezervy podle českých účetních předpisů se její hodnota nemění a nevznikají úroky. To znamená, že se nemění bilanční suma v rozvaze ani výsledek hospodaření. Při ocenění současnou hodnotou bude účetní jednotka vykazovat nižší bilanční sumu a nižší cizí zdroje, protože rezervy jsou rozvahovou položkou pasivní a patří mezi cizí zdroje. V následujícím grafu lze stejně jako u pohledávek a závazků vidět klesající rozdíl mezi hodnotou rezervy oceněnou dle českých účetních předpisů a dle IAS/IFRS.

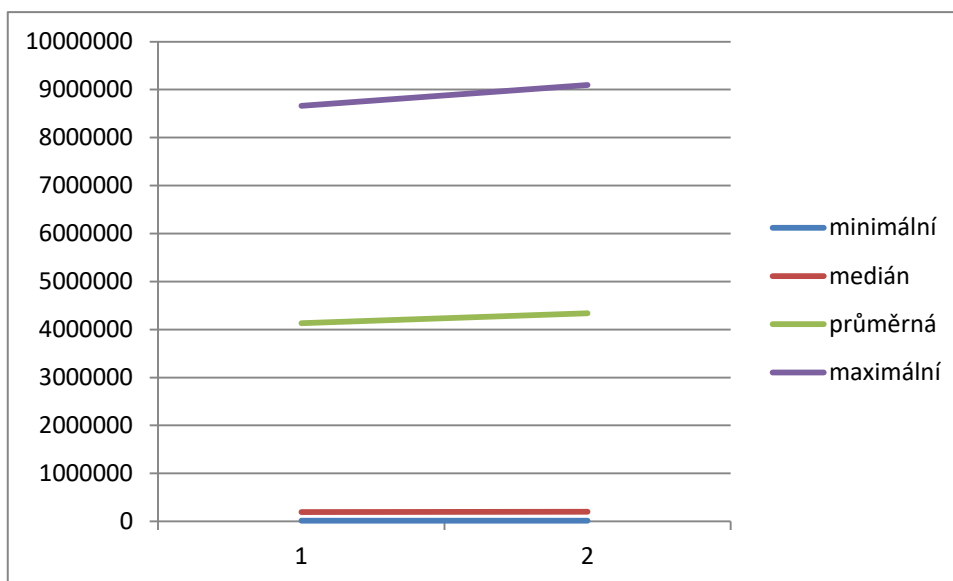
Graf č. 16: Rozdíly hodnot rezervy mezi oceněním dle ČR předpisů a IAS/IFRS

Zdroj: Vlastní zpracování, 2018

Avšak vlivem ocenění současnou hodnotou vzniknou úroky nákladové, které zvýší náklady a tím sníží případnou ztrátu. Velikost úroků se odvíjí od velikosti hodnoty rezervy. Z výše uvedené tabulky je zřejmé, že se může jednat až o milionové částky. V případě této modelové rezervy by se jednalo o větší nákladovou zátěž než u výše uvedeného modelového závazku, protože už závazku se náklad rozdělil do více let a tím byl dopad menší. Graf úroků rezervy oceněné současnou hodnotou znázorňuje následující graf.

Graf č. 17: Rozdíly úroků u rezerv

Zdroj: Vlastní zpracování, 2018

Stejně jako u závazků a pohledávek je z v grafu vidět rostoucí úrok, který značí větší vliv na výsledek hospodaření, z toho důvodu, že při ocenění dle českých účetních předpisů je úrok 0. Je také vidět že rozdíl je více rostoucí v případě maximálních hodnot.

4.2 Reálná hodnota investičních nemovitostí a aktiv k prodeji

Z výzkumu využití oceňovacích základů vyplývá, že účetní jednotky vedoucí účetnictví dle českých účetních předpisů i podle mezinárodních účetních standardů ve velkém množství případů používají reálnou hodnotu pro ocenění finančního majetku a závazků. Rozdílem v použití reálné hodnoty jsou ale další položky, které takto ocenily pouze jednotky vedoucí účetnictví dle IAS/IFRS. Kromě finančního majetku a závazků byly dalšími významnými položkami oceněnými reálnou hodnotou ve výkazech sestavených dle IAS/IFRS pohledávky a závazky. Tyto položky však byly použity pro demonstraci vlivu využití současné hodnoty při použití této základny pro ocenění.

Účetní jednotky vedoucí účetnictví dle českých účetních předpisů ale nevykázaly ve svých účetních výkazech položky, na kterých by šlo ukázat ocenění reálnou hodnotou, tak jako to dělají subjekty řídicí se mezinárodními účetními předpisy. Proto pro účely ukázání vlivu ocenění reálné hodnoty na konkrétní položce bude

využito investičních nemovitostí a aktiv k prodeji, což byly položky často vyskytované u položek oceněných reálnou hodnotou.

4.2.1 Investice do nemovitosti

Investice do nemovitosti vykázalo ve svých účetních závěrkách 14 podnikatelských subjektů z celkových 50 zkoumaných. Každá z těchto jednotek uvedla, že investice do nemovitosti znamenají nemovitosti, které jsou využívány k pronájmu.

V mezinárodních účetních předpisech se k těmto nemovitostem přistupuje zvláštním způsobem, např. se již neodepisují, což je uvedeno ve standardu IAS 40, který se jim věnuje. To vše bylo zjištěno i z účetních závěrek sestavených dle mezinárodních účetních předpisů. Stejně tak musí účetní jednotky zveřejňovat způsob určení reálné hodnoty, který byl analyzován v části této práce, která se věnuje výzkumu oceňovacích základů. Co se týká obecně ocenění dlouhodobého majetku reálnou hodnotou, většina účetních jednotek uvedla jako metodu určení reálné hodnoty jeho tržní hodnotu. To znamená cenu, za kterou by mohl být majetek prodán či směněn. Dále účetní jednotky ve svých účetních závěrkách uvedly pro zjištění reálné hodnoty dlouhodobého hmotného majetku výnosový způsob neboli hodnotu ekonomického užitku, který dlouhodobý majetek generuje.

Ve standardu IAS 40 je stanoveno, že nemovitost se ocení klasicky dle způsobu pořízení, viz teoretická část této práce. K rozvahovému dni se účetní jednotka může rozhodnout, zda použije model pořizovací ceny nebo model reálné hodnoty. Z teoretické části této práce vyplývá, že jedině při použití modelu reálné hodnoty lze cenu nemovitosti zvyšovat.

Na rozdíl od výkazů českých účetních jednotek jsou tyto položky vykázány odděleně od dalších nemovitostí ve výkazu o finanční situaci. To je důvod, proč investiční nemovitosti nelze najít v českých účetních závěrkách, protože pokud nějakou takovou nemovitost účetní jednotka vlastní, vede ji společně s ostatními nemovitostmi. To znamená, že i co se týká oceňování těchto nemovitostí, oceňují se tyto nemovitosti stejně jako všechny jiné nemovitosti, které účetní jednotka vlastní. Z teoretické části této práce vyplývá, že ocenění v okamžiku pořízení dlouhodobého hmotného majetku, kam nemovitosti spadají, se odvíjí od způsobu pořízení. V okamžiku rozvahového dne

hodnotu tohoto majetku lze pouze snižovat formou opravných položek či odpisů (pokud se nejedná o položky neodepisované).

Zatímco pokud by se účetní jednotka řídila mezinárodními účetními předpisy, mohla by hodnotu této nemovitosti zvyšovat i snižovat podle toho, jak by se vyvíjela její reálná hodnota.

Jak již bylo výše popsáno, zkoumané účetní jednotky řídicí se českými účetními předpisy nevykázaly ve svých výkazech investiční nemovitosti, a proto nelze použít mediánovou hodnotu, jako to bylo provedeno u současné hodnoty. Proto pro účely demonstrace vlivu reálné hodnoty bude použita mediánová hodnota této položky z účetních závěrek dle IAS/IFRS, což je 4 913 095 Kč.

Účetní jednotka musí stanovit způsob, jakým bude reálnou hodnotu zjišťovat. V analyzovaných výkazech sestavených podle IAS/IFRS převládal u dlouhodobého majetku způsob tržní hodnoty. V tomto případě se musí u daného aktiva stanovit tzv. aktivní trh, podle kterého se bude reálná hodnota určovat. Pokud není možné určit hodnotu tržním způsobem, zvolí účetní jednotka jinou metodu, viz výše.

Pokud tedy účetní jednotka pořídí tuto položku nákupem, pořizovací cenu tedy 4 913 095 Kč zanese do účetnictví běžným způsobem, tedy právě v této pořizovací ceně. Pokud si ale účetní jednotka zvolí k rozvahovému dni způsob přecenění reálnou hodnotou (tedy nikoliv model pořizovací ceny), musí reálnou hodnotu zjistit předem stanoveným způsobem.

Pokud bude k rozvahovému dni reálná hodnota např. o 10% vyšší, tedy 5 404 405 Kč, musí v této hodnotě danou investiční nemovitost vykázat v rozvaze a ve výkazu zisku a ztráty v tomto případě vykáže zisk z přecenění ve výši 491 310 Kč. Pokud ale reálná hodnota následně klesne, rozvahovému dni bude např. 4 863 964 Kč, v této hodnotě opět účetní jednotka vykáže majetek v rozvaze a ve výsledovce v tomto případě vykáže ztrátu z přecenění ve výši 540 441 Kč. Možný vývoj reálné hodnoty v letech znázorňuje následující tabulka.

Tabulka č. 8: Možný vývoj RH investice do nemovitosti

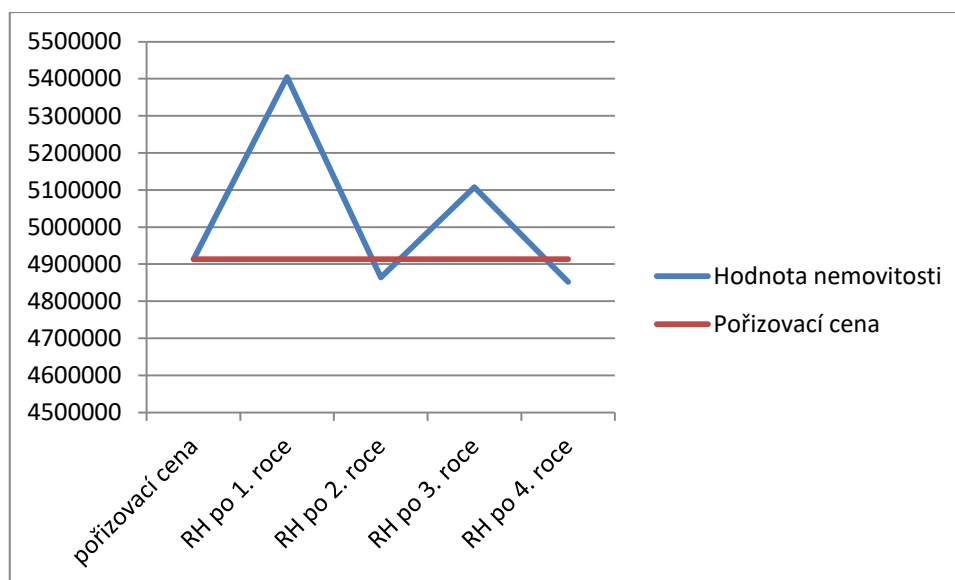
	hodnota (Kč)	rozdíl (Kč)
Pořizovací cena (prvotní rozpoznání)	4 913 095	

Reálná hodnota po 1. roce	5 404 405	+491 310
Reálná hodnota po 2. roce	4 863 964	-540 441
Reálná hodnota po 3. roce	5 107 162	+243 198
Reálná hodnota po 4. roce	4 851 804	-255 358

Zdroj: Vlastní zpracování, 2018

Výše uvedená tabulka znázorňuje, že se reálná hodnota může jak situaci zvýšit, tak snížit. Vývoj reálné hodnoty zobrazuje následující graf, kam je navíc zanesena původní pořizovací cena, aby bylo vidět, že u investičních nemovitostí může účetní jednotka vykázat i vyšší hodnotu, než byla původně, což nejde u dlouhodobých aktiv k prodeji, které budou rozebrány dále.

Graf č. 18: Možný vývoj RH investiční nemovitosti

Zdroj: Vlastní zpracování, 2018

Od toho jestli je hodnota položky vyšší nebo nižší se také odvíjí vliv na finanční situaci a výkonnost podnikatelských subjektů. Rozdíl z přecenění se u investičních nemovitostí vždy řeší výsledkově. V případě zisku z přecenění se tento rozdíl projeví ve výkazu zisku a ztráty zvýšením výnosů a tím zvýšení výsledného zisku (nebo snížení případné ztráty). V rozvaze budou vykázána vyšší aktiva i vyšší pasiva (konkrétně položka výsledek hospodaření). Ztráta z přecenění by měla opačný vliv. Zatímco účetní jednotka podle českých účetních předpisů bude hodnotu nemovitosti pouze snižovat formou oprávek či odpisů, což povede k vykazování nižší bilanční sumy a rostoucím nákladům.

4.2.2 Dlouhodobá aktiva držaná k prodeji

Aktiva držaná k prodeji se vyskytla v 18 účetních závěrkách subjektů, vedoucích účetnictví dle mezinárodních účetních standardů z celkových 50 zkoumaných. Účetní jednotky u této položky uvádějí, že se jedná o majetek držžený k prodeji či ukončované činnosti.

Standard IFRS 5 upravuje tuto problematiku a stanovuje, jak má být tato položka vykazována. Stejně tak musí opět účetní jednotky zveřejňovat způsob, jakým stanovily reálnou hodnotu, ten se ale neliší od toho, co bylo popsáno u investičních nemovitostí, tzn. tržní hodnota či výnosová metoda.

Rozdíl v použití reálné hodnoty k ocenění této položky oproti investičním nemovitostem je takový, že zde nelze hodnotu aktiva zvýšit. To znamená, že standard stanovuje, že aktivum klasifikované jako držžené k prodeji účetní jednotka ocení hodnotou nižší z účetní hodnoty a reálné hodnoty, což odpovídá tzv. principu nižší z hodnot, který byl rozebrán v teoretické části této práce. To znamená, že hodnota se může zvýšit maximálně do výše, o kterou byla hodnota předtím snížena.

I v tomto případě účetní jednotky vedoucí účetnictví dle českých účetních předpisů tento majetek nevykazují samostatně, takže dlouhodobá aktiva držaná k prodeji vedou společně s ostatním dlouhodobým hmotným majetkem. To opět znamená ocenění jako klasický dlouhodobý majetek, to znamená v prvotním okamžiku dle způsobu pořízení a k rozvahovému dni snížení hodnoty pomocí odpisů a opravných položek, zatímco podle mezinárodních účetních předpisů se dlouhodobá aktiva držaná k prodeji neodepisují.

Z výše uvedeného přístupu českých účetních jednotek k dlouhodobým aktivům držným k prodeji vyplývá, že opět nebylo možné určit medián hodnot těchto položek. Jako problém se ukázalo, že ani účetní jednotky vedoucí účetnictví dle IAS/IFRS nevykazují tyto položky samostatně, ale jsou obsaženy v ostatních aktivech. Pouze 9 účetních jednotek v příloze k účetní závěrce uvedlo výši dlouhodobých aktiv k prodeji. Mediánová hodnota z těchto hodnot je 3 508 000 Kč.

Podle mezinárodních účetních standardů se až v okamžiku zařazení aktiva do aktiv k prodeji přestane toto aktivum odepisovat a začne se k okamžiku rozvahového dne oceňovat hodnotou nižší z účetní hodnoty a reálné hodnoty, viz výše.

Před tím než účetní jednotka začne zjišťovat reálnou hodnotu tohoto aktiva, musí určit jakým způsobem. Způsoby určení reálné hodnoty se neliší od způsobů použitých pro zjištění reálné hodnoty investičních nemovitostí. To znamená, že při zjišťování tržní hodnoty se musí určit tzv. aktivní trh.

Hlavní rozdíl od oceňování investičních nemovitostí je ten, že u aktiv k prodeji nelze hodnotu zvyšovat, lze ji pouze snižovat a případně zpětně zvýšit, avšak se nelze dostat nad původní hodnotu. V případě, že aktivum není klasifikováno jako určené k prodeji, účetní jednotky ocení aktivum a zanesou do účetnictví způsobem závislejícím na způsobu pořízení. V případě, že už v okamžiku pořízení je aktivum klasifikováno jako určené k prodeji, nebo se v průběhu jeho existence klasifikuje na aktivum určené k prodeji, tak se zanesou do účetnictví v hodnotě nižší z účetní hodnoty a reálné hodnoty.

Pokud tedy účetní hodnota aktiva je 3 508 000 Kč a reálná hodnota je 3 858 800 Kč, bude aktivum evidováno v účetní hodnotě. V případě, že účetní hodnota je 3 508 000 Kč a následně reálná hodnota klesne na 3 157 200 Kč, bude aktivum vykázáno v reálné hodnotě a účetní jednotka musí vykázat ztrátu ze snížení hodnoty ve výši 350 800 Kč. Rozdíl 350 800 Kč je hranicí, o kterou se může hodnota aktiva zpětně zvýšit. To znamená, že hodnota aktiva už nepřevyší 3 508 000 Kč. V případě zvýšení vykáže účetní jednotka zisk z přecenění. Možný vývoj hodnoty aktiva v jednotlivých letech k prodeji znázorňuje následující tabulka č. 9.

Tabulka č. 9: Reálná hodnota aktiv k prodeji

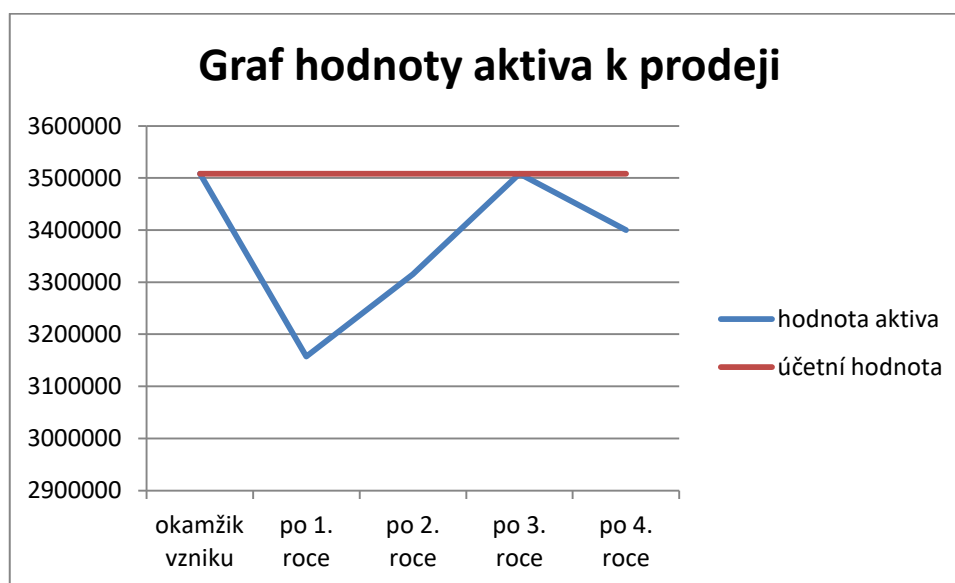
Účetní hodnota (Kč)	Reálná hodnota (Kč)	Vykázaná hodnota (Kč)	Rozdíl z přecenění (Kč)
3 508 000	3 858 800	3 508 000	
3 508 000	3 157 200	3 157 200	- 350 800
3 508 000	3 315 060	3 315 060	+ 157 860
3 508 000	3 612 000	3 508 000	+ 192940
3 508 000	3 400 000	3 400 000	- 108 000

Zdroj: Vlastní zpracování, 2018

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že v případě snížení hodnoty aktiva účetní jednotka vykáže ztrátu z přecenění. To se projeví ve výkazu zisku a ztráty zvýšením nákladů, což znamená snížení případného výsledného zisku či zvýšení případné výsledné ztráty.

V rozvaze se snížení hodnoty aktiva projeví snížením strany aktiv i pasiv. Na straně aktiv dojde ke snížení položky aktiv k prodeji a na straně pasiv položky výsledek hospodaření. Z tabulky dále vyplývá, že účetní jednotka může dosáhnout i zisku z přecenění, ale pouze do výše rozdílu, o který byla hodnota dříve snížena, což je patrné z následujícího grafu, kde je zobrazen průběh hodnoty aktiva a navíc i účetní hodnota, kterou už nepřevýší.

Graf č. 19: Vývoj hodnoty dlouhodobého aktiva k prodeji

Zdroj: Vlastní zpracování, 2018

Zisk z přecenění se projeví zvýšením aktiv a pasiv v rozvaze a zvýšením výnosů a tím i výsledku hospodaření ve výkazu zisku a ztráty. Ztráta má vliv opačný. V případě českých účetních pravidel účetní jednotce nemůže vzniknout zisk z přecenění, jelikož hodnotu aktiva pouze snižuje prostřednictvím opravných položek či odpisů (podle toho o jaké dlouhodobé nehmotné aktivum se jedná).

Shrnutí

V této části byla soustředěna pozornost na položky, které subjekty, vedoucí účetnictví dle IAS/IFRS, oceňují současnou a reálnou hodnotou. Vliv současné hodnoty byl demonstrován na dlouhodobých závazcích, pohledávkách a rezervách. V ocenění současnou hodnotou bylo zjištěno, že použití současné hodnoty povede k nižšímu vykázání aktiv či pasiv podle toho, o jakou položku se jedná. Dále však dojde ke vzniku nákladových či výnosových úroků v jednotlivých letech a na konci doby životnosti bude mít tato položka hodnotu navýšenou o veškeré úroky.

Zatímco podle českých účetních předpisů by účetní jednotka vedla položku každý rok v té samé jmenovité hodnotě (pokud není brát zřetel např. na opravné položky k pohledávkám), to znamená vykazování vyšší bilanční sumy, v případě závazků to znamená vykazování vyšších dluhů. Rozdílné přístupy k ocenění mají vliv na vykazované náklady (vznikem nákladových úroků u ocenění závazků a rezerv oceněných SH) a výnosy (vznikem výnosových úroků u pohledávek oceněných SH) a tím i na výsledek hospodaření. Velikost vlivu se liší podle toho, o jak velké částky se jedná, podle úrokové sazby, kterou účetní jednotka použije pro výpočet SH a podle doby splatnosti závazku, pohledávky či rezervy (neboli podle toho do kolika let se hodnota rozkládá).

Vliv reálné hodnoty byl demonstrován na investičních nemovitostech a aktivech k prodeji, tyto položky ale české účetní jednotky vedou společně s nemovitostmi a dlouhodobými hmotnými aktivy, proto byla pro účely demonstrace vlivu reálné hodnoty použita mediánová hodnota ze závěrek sestavených dle IAS/IFRS. V případě investičních nemovitostí lze hodnotu těchto položek i zvyšovat, což by, v případě růstu reálné hodnoty, mělo pozitivní vliv na výsledek hospodaření i na výši vykazovaných aktiv. Avšak i u investičních nemovitostí lze zvolit model pořizovací ceny. V tom případě lze ale hodnotu aktiva pouze snižovat. Zatímco u aktiv k prodeji si účetní jednotky nevolí model pořizovací ceny nebo reálné hodnoty, ale aktivum k prodeji musí ocenit hodnotou nižší z účetní hodnoty a reálné hodnoty. Z toho vyplývá, že hodnotu lze pouze snižovat. Zvýšit hodnota se také může, ale pouze do výše, o kterou byla předtím snížena. To znamená, že v případě zvyšování reálné hodnoty i zde může být pozitivní vliv na výsledek hospodaření, ale pouze do původní výše.

5 Závěr

V této bakalářské práci byly charakterizovány oceňovací základny definované českými účetními předpisy a následně oceňovací základny definované mezinárodními účetními předpisy IAS/IFRS. Hlavním rozdílem byla současná hodnota, kterou české účetní předpisy vůbec nezařazují mezi oceňovací základny. Naopak mezinárodní účetní předpisy neznají 1 Kč, avšak tato základna se používá velice omezeně pouze ve specifických případech.

Reálnou hodnotu jako oceňovací základu znají české i mezinárodní účetní předpisy, avšak v českých účetních předpisech ji lze použít pouze pro zákonem definované položky, což jsou cenné papíry. Zatímco mezinárodní účetní předpisy reálnou hodnotu používají ve větším množství případů, navíc dávají účetním jednotkám volbu k rozvahovému dni použít pro ocenění položek buď model pořizovací ceny, nebo právě model reálné hodnoty. Díky reálné hodnotě lze podle mezinárodních účetních předpisů hodnotu položek i zvyšovat na rozdíl od českých předpisů.

Ve výzkumu v této bakalářské práci byly analyzovány účetní závěrky podnikatelských subjektů sestavujících účetní závěrky dle českých účetních předpisů a dle mezinárodních účetních předpisů, kde bylo zkoumáno použití oceňovacích základů. Výzkum potvrdil shodnost použití základů jako je pořizovací cena, vlastní náklady, čistá prodejní cena a reprodukční cena u všech účetních jednotek. Avšak rozdíl byl např. v použití jmenovité hodnoty v českých účetních závěrkách a současné a reálné hodnoty v účetních závěrkách dle IAS/IFRS. V druhé části výzkumu byl zjištěn vliv použití současné a reálné hodnoty na finanční situaci a výkonnost podnikatelských subjektů.

Přínosem této práce byla komparace využití oceňovacích základů mezi standardy IAS/IFRS a předpisy ČR a demonstrace vlivu reálné hodnoty a současné hodnoty, pokud by tyto základny byly použity u subjektů řídicí se českými účetními předpisy. Bylo prokázáno, že použití těchto základů má vliv na výši vykazovaných aktiv, pasiv, nákladů i výnosů. V případě příznivého vývoje reálné hodnoty může účetní jednotka vykazovat větší výnosy.

Seznam použitých zkratk

§	paragraf
%	procento
aj.	a jiné
apod.	a podobně
atd.	a tak dále
č.	číslo
ČR.....	Česká republika
DHM.....	Dlouhodobý hmotný majetek
DNM.....	Dlouhodobý nehmotný majetek
DFM.....	Dlouhodobý finanční majetek
EU.....	Evropská Unie
IAS.....	International Accounting Standards
IFRS.....	International Financial Reporting Standards
Kč.....	korun českých
max.....	maximální
min.....	minimální
např.	například
odst.	odstavce
RH.....	reálná hodnota
SH	současná hodnota
tzn.	to znamená
tzv.	takzvaná
USA.....	United States of America
US GAAP.....	Generally Accepted Accounting Principles
ZOÚ.....	Zákon o účetnictví

Seznam tabulek a grafů

Tabulka č. 1: Oceňovací základny ČR.....	14
Tabulka č. 2: Komparace oceňovacích základen.....	33
Tabulka č. 3: Komparační tabulka použitých oceňovacích základen ve výzkumném vzorku.....	50
Tabulka č. 4: Vývoj hodnoty závazku a vliv na bilanční sumu rozvahy.....	56
Tabulka č. 5: Vývoj hodnoty úroku závazku a vliv na výsledek hospodaření.....	59
Tabulka č. 6: Vliv současné hodnoty pohledávky na bilanční sumu a výsledek hospodaření.....	63
Tabulka č. 7: Vliv současné hodnoty rezervy na bilanční sumu a na výsledek hospodaření.....	69
Tabulka č. 8: Možný vývoj RH investice do nemovitosti.....	74
Tabulka č. 9: Reálná hodnota aktiv k prodeji.....	77
Graf č. 1: Složení statistického vzorku.....	34
Graf č. 2: Oborové zastoupení firem.....	35
Graf č. 3: Položky oceněné reálnou hodnotou.....	38
Graf č. 4: Metody určení reálné hodnoty ČR.....	39
Graf č. 5: Položky oceněné reálnou hodnotou IAS/IFRS.....	45
Graf č. 6: Metody určení reálné hodnoty IAS/IFRS.....	47
Graf č. 7: Položky oceněné současnou hodnotou.....	48
Graf č. 8: Dlouhodobé závazky ČR jednotek.....	54
Graf č. 9: Rozdíly současné a jmenovité hodnoty závazků.....	58
Graf č. 10: Rozdíly úroků současné a jmenovité hodnoty závazku.....	61
Graf č. 11: Dlouhodobé pohledávky ČR jednotek.....	62
Graf č. 12: Rozdíly současné a jmenovité hodnoty pohledávky.....	65
Graf č. 13: Rozdíly úroků ze současné a jmenovité hodnoty pohledávky.....	66
Graf č. 14: Rezervy IAS/IFRS jednotek.....	67
Graf č. 15: Rezervy ČR jednotek.....	68
Graf č. 16: Rozdíly hodnoty rezervy mezi oceněním dle ČR předpisů a IAS/IFRS.....	71
Graf č. 17: Rozdíly úroků u rezerv.....	72
Graf č. 18: Možný vývoj RH nemovitosti.....	75
Graf č. 19: Vývoj hodnoty dlouhodobého aktiva k prodeji.....	78

Použitá literatura

ALEXANDR, David, BRITTON, Anne, JORISSEN, Ann. *International financial reporting and analysis*. 3. aktualiz. vyd. London: Thomson learning, 2007. ISBN 978-1-84480-668-3.

ČERVENÝ, Josef. *Finanční účetnictví*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2014, 84 s. ISBN 978-80-261-0458.

DVOŘÁKOVÁ, Dana. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. 4. aktualiz. vyd. Brno: Nakladatelství BizBooks, 2014, 327 s. ISBN 978-80-265-0149-7.

FICBAUER, Jiří, FICBAUER, David. *Mezinárodní účetní standardy a daňové systémy*. Ostrava: KEY Publishing, s. r. o., 2012, 174 s. ISBN 978-80-7418-143-6.

CHALUPA, Rostislav, KADLEC, Jiří aj. *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2016*. 14. aktualiz. vyd. Olomouc: Nakladatelství Anag, 2016, 431 s. ISBN 978-80-7554-001-0.

INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARDS BOARD. *A Guide through IFRS 2012 Part A*. London: IASB, 2012. ISBN 978-1-907877-63-6.

INTERNATIONAL ACCOUNTING STANDARDS BOARD. *IFRS Standards as issued at 13 January 2016 Part B*. London: IASB, 2016. ISBN: 978-1-911040-17-0.

JÍLEK, Josef, SVOBODOVÁ, Jitka. *Účetnictví podle mezinárodních standardů účetního výkaznictví (IFRS) 2013*. 3. aktualiz. vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2013, 448 s. ISBN 978-80-247-4710-1.

KOVANICOVÁ, Dana. *Abeceda účetních znalostí pro každého*. 20. aktualiz. vyd. Praha: Nakladatelství Polygon, 2012, 440 s. ISBN 978-80-7273-169-5.

KOVANICOVÁ, Dana. *Jak porozumět světovým, evropským, českým účetním výkazům*. Praha: Nakladatelství Polygon, 2004, 304 s. ISBN 80-7273-095-9.

KOVANICOVÁ, Dana. *Finanční účetnictví světový koncept IFRS/IAS*. 5. aktualiz. vyd. Praha: Nakladatelství Polygon, 2005, 544 s. ISBN 80-7273-129-7.

KRUPOVÁ, Lenka. *IFRS Mezinárodní standardy účetního výkaznictví*. Praha: 1. VOX a.s – Nakladatelství, 2009, 804 s. ISBN 978-80-86324-76-0.

LANDA, Martin. *Základy účetnictví*. Ostrava: KEY Publishing s. r. o., 2008, 254 s. ISBN 978-80-87071-86-1.

LÍBAL, Tomáš. *Účetnictví – principy a techniky*. 3. aktualiz. vyd. Praha: Institut certifikace účetních, a. s., 2013, 380 s. ISBN 978-80-86716-86-2.

LOUŠA, František. *Zákon o účetnictví v praxi*. 5. aktualiz. vyd. Praha: GRADA Publishing a. s., 2011, 144 s. ISBN 978-80-247-3848-2.

MALÍKOVÁ, Olga, HORÁK, Josef. *Finanční účetnictví: poznámky k vybraným oblastem účetní teorie v podmínkách současné účetní regulace*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2010, 139 s. ISBN 978-80-7372-690-4.

MÁČE, Miroslav. *Účetnictví a finanční řízení*. Praha: GRADA Publishing, a. s., 2013, 552 s. ISBN 978-80-247-4574-9

PARKER, David. *International valuation standards*. Chichester: John Wiley and sons, 2016. ISBN 978-1-118329-368.

PERNICA, Martin, HANUŠOVÁ, Helena. Užití vybraných nástrojů k naplnění zásad oceňování a opatrnosti. *Trendy ekonomiky a managementu*. 2013, 7 (17), s. 122-129, ISSN 1802-8527.

RYNEŠ, Petr. *Podvojně účetnictví a účetní závěrka*. 17. aktualiz. vyd. Olomouc: ANAG, 2017, 1152 s. ISBN 978-80-7554-061-4.

SEDLÁČEK, Jaroslav. *Základy finančního účetnictví*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016, 191 s. ISBN 978-80-7380-612-5.

SEDLÁČEK, Jaroslav a kol. *Finanční účetnictví Postupy účtování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017, 240 s. ISBN 978-80-7380-644-6.

SLÁDKOVÁ, Eva, MRKVIČKA, Josef, ŠRÁMKOVÁ, Alice. *Finanční účetnictví a výkaznictví*. Praha: ASPI, a. s., 2009, 452 s. ISBN 978-80-7357-434-5.

SLÁDKOVÁ, Eva, STROUHAL, Jiří. *Účetnictví – výkaznictví podle českých účetních předpisů*. Praha: Institut certifikace účetních, a. s., 2016, 152 s. ISBN 978-80-87985-08-3.

STÁROVÁ, Marta, ČERMÁKOVÁ, Helena, HINKE, Jana, SEIDL, Ladislav. *Účetnictví pro podnikatele*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2017, 182 s. ISBN 978-80-213-2740-5.

STROUHAL, Jiří a kol. *Oceňování v účetnictví*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2013, 420 s. ISBN 978-80-7478-366-1.

ŠRÁMKOVÁ, Alice, JANOŠKOVÁ, Martina. *Mezinárodní standardy účetního výkaznictví – praktické aplikace*. Praha: Institut certifikace účetních, a. s., 2015, 329 s. ISBN 978-80-86716-99-2.

ÚZ, *Účetnictví podnikatelů: novela účetní vyhlášky a ČÚS od 1. 1. 2018; audit*. Ostrava Hrabůvka: Sagit, 2018. ISBN 978-80-7488-278-4.

VALOUCH, Petr. *Účetní a daňové odpisy 2012*. Praha: GRADA Publishing, a. s., 2012, 144 s. ISBN 978-80-247-4114-7.

VAŠEK, Libor a kol. *Finanční účetnictví a výkaznictví*. 5. aktualiz. vyd. Praha: Institut certifikace účetních, a. s., 2014, 288 s. ISBN 978-80-86716-97-8.

ŽÁROVÁ, Marcela. Oceňování reálnou hodnotou – překážka nebo přínos účetního výkaznictví? *Český finanční a účetní časopis*. 2008, **3** (4), s. 44-50, ISSN 1802-2200.

Elektronické zdroje:

NEJEZCHLEB, Zdeněk, SCHNEIDEROVÁ, Ivana. Kulturní předměty a sbírky. *Poučtuje. Účetnictví příspěvkových organizací* [online]. Praha: Archa obec účtuje s. r. o., 2011. © 2008-2017 [cit. 10. 9. 2017]. Dostupné z: www.pouctuj.cz/aktuality.php?id_aktuality=458.

Nominální hodnota (Face value). *Managementmania.com* [online elektronický časopis]. © 2011-2016 [cit. 11. 9. 2017]. ISSN 2327-3658. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/nominalni-hodnota>.

PILAŘOVÁ, Ivana. Oceňování majetku a závazků v účetnictví. *Portál.pohoda.cz* [online]. © 2012 [cit. 15. 9. 2017]. Dostupné z: <https://portal.pohoda.cz/dane-ucetnictvi-mzdy/ucetnictvi/ocenovani-majetku-a-zavazku-v-ucetnictvi/>.

Slovník pojmů: nominální hodnota. *Businesscenter.cz*. [online]. © 1998-2017. [cit. 11. 9. 2017]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pojmy/pojem.aspx?PojemID=392>.

Seznam příloh

Příloha A: Položky zahrnuté a nezahrnuté do ocenění dlouhodobého majetku

Příloha B: Ocenění při pozbytí

Příloha C: Seznam standardů IAS a IFRS k 13. lednu 2016

Příloha D: Tabulky s hodnotami, rozdíly a úroky závazků, pohledávek a rezerv

Příloha A

Položky zahrnuté v ocenění dlouhodobého majetku

Když se vytváří ocenění dlouhodobého majetku, zahrne se do něj cenu pořízení a další náklady vynaložené do chvíle uvedení do užívání. A to mohou být (Chalupa, Kadlec aj., 2016, str. 65 a 66):

- poplatky za zprostředkování, poradenství, poskytnuté záruky a další náklady související s přípravou a zabezpečením majetku
- úroky a tím jsou myšleny především úroky z úvěru, u kterých si ale účetní jednotka může vybrat, jestli je zahrne do ocenění, nebo k nim bude přistupovat jako k přímému nákladu. Rozhodnout se ale takto nemůže u úroků, které se vztahují k uzavření úvěru a vznikly do doby zařazení do užívání.
- náklady na průzkumné práce, projektové práce, clo, dopravné, montáž, geologické práce atd.
- licence, patenty čili práva potřebná k pořízení majetku (netýkají se budoucího užívání)
- náklady, které souvisejí s vyřazením stavby, zůstatková cena stavby
- náklady za náhrady v případě omezení vlastnického práva, náhrady újmy majiteli, nájemci, pachtýři. Patří sem například i náklady za předčasně posekaný porost, kvůli nové stavbě
- podíl na nákladech provozovatele distribuční soustavy spojené s připojením potřebného příkonu, podílu na vynaložených nákladech provozovatele distribuční soustavy
- náklady související s nakládkou, překládkou, náhradní přepravou a to účetní jednotce, která ho vlastní nebo s majetkem státu hospodaří
- náklady na zkoušení před uvedením do užívání. V tomto případě mohou vzniknout i výnosy
- náklady na udržovací práce v případě pozastavení pořizování a náklady na opětné zahájení pořizování
- náklady na odebrání zemědělské půdy, lesní půdy
- Dále sem může být zahrnuta i daň z nabytí nemovitých věcí, pokud ji hradí nabyvatel

Položky nezahrnované do ocenění majetku

Součástí ocenění dlouhodobého majetku nebo jeho technického zhodnocení nejsou (Chalupa, Kadlec aj., 2016):

- náklady vynaložené na opravu a údržbu majetku po okamžiku zařazení do užívání
- náklady nájemce popřípadě pachtýře na uvedení majetku najatého do předcházejícího stavu
- kurzové rozdíly
- smluvní pokuty, úroky z prodlení atd.
- nájemné za pozemek, na kterém se koná výstavba
- náklady na kurz pro pracovníky za účelem jejich zaškolení
- náklady na zásoby pro vybavení daného dlouhodobého majetku
- náklady na biologickou rekultivaci
- náklady na přípravu výstavby, která vznikla až po zařazení do užívání
- součástí ocenění pozemku případná stavba, která se na něm nachází. Dále to nejsou ani pěstitelské celky trvalých porostů, ložiska nerostů, právo stavby atd.

Příloha B

Oceňování majetku při pozbytí

Z důvodu změn ocenění, ke kterým dochází v průběhu účetního období, může být problematické ocenění úbytku. Proto i tuto situaci zákon řeší. (Sládková, Strouhal, 2016)

Pozbytí znamená například prodej, likvidace, darování apod. Dlouhodobá aktiva se při jejich pozbytí většinou ocení jejich individuální účetní cenou, ve které jsou vykazovány. To ale většinou není možné u oběžného majetku. U zásob velkého množství a neměnného charakteru se musí využít určitých technik. Mezi tyto techniky patří metoda průměru, metoda FIFO a metoda LIFO. To, jakou metodu účetní jednotka zvolí, bude mít vliv na výsledek hospodaření. Stále se ale musí účetní jednotka řídit účetními předpisy. Například IFRS povoluje využít techniku FIFO a vážený aritmetický průměr. (Strouhal, 2013)

Techniky založené na historických cenách: (Kovanicová, 2012)

FIFO – (první do skladu, první ze skladu) Při této metodě dochází ke spotřebě nejstarších dodávek. Výhoda této techniky se projeví, pokud dochází k poklesu ceny materiálu, protože úbytek dražší zásoby zvyšuje náklady a tím snižuje výsledek hospodaření. (Kovanicová, 2012)

Při této metodě se předpokládá, že materiál, který účetní jednotka obdržela jako první, bude také první vyskladněn, a tudíž se pro jeho ocenění použije nejstarší cena. Nezáleží na tom, jaký materiál byl ve skutečnosti vydán. (Sedláček, 2016)

LIFO - (poslední do skladu, první ze skladu) Oceňujeme s předpokladem vyskladnění nejprve poslední dodávky. To se naopak vyplatí při rostoucích cenách, protože obdobně jako u metody FIFO dochází k snižování výsledku hospodaření a tím i daňové povinnosti. U obou metod je nutné sledovat nákupy, tak jak šly za sebou. Metoda LIFO ale v ČR není předpisy povolena. (Kovanicová, 2012)

To potvrzuje i Sedláček (2016) a pro úplnost uvádí, že v důsledku inflace by docházelo k tomu, že poslední dodávky budou nejdražší, což by vedlo k vyššímu ocenění vydaných zásob než při metodě FIFO. To logicky znamená vyšší náklady a to vede k nižšímu výsledku hospodaření a i nižšímu základu daně.

Metoda průměrování – Při ocenění spotřeby a stavu zásob ve skladu se použije výpočet pomocí váženého aritmetického průměru, kde váhou je množství jednotlivé dodávky. Snahou je počítat tento průměr co nejčastěji z důvodu co nejmenších směrodatných odchylek. (Kovanicová, 2012)

Jedním ze způsobů je vytvořit průměr z pořizovacích cen. A to konkrétně klouzavý průměr, který se vypočítává při každém vyskladnění pomocí počítačového programu. Ještě ale existuje průměr prostý, který se počítá pravidelně jednou za nějaký časový úsek například měsíc. (Chalupa, Kadlec aj., 2016)

Pevná cena je dalším způsobem, kdy se zvláště vykazují oceňovací odchylky, což jsou rozdíly oproti skutečnosti. Pevná cena se stanoví na základě pořizovací ceny (včetně vedlejších pořizovacích nákladů), nebo se stanoví jen na základě ceny pořízení. V prvním případě odchylky zobrazují rozdíl ocenění pevnou cenou a skutečnou pořizovací cenou a v druhém případě rozdíl mezi pevnou a skutečnou pořizovací cenou a navíc vedlejších pořizovacích nákladů. (Kovanicová, 2012)

Podle Sedláčka (2016) se pevná cena nejčastěji využívá u maloobchodního zboží. Rozdíl mezi pořizovací cenou a pevnou cenou se účtuje na analytický účet. Poté se postupně část rozdílu převede do spotřeby. Pevnou lze změnit v případě, že tak rozhodne vedení podniku.

Výše uvedené způsoby poskytnou rozdílné výsledky, ale správné. Jelikož jsou podle účetních předpisů. Podle účetních předpisů není například metoda LIFO. (Chalupa, Kadlec aj., 2016)

Příloha C

Seznam standardů IAS a IFRS k 1. lednu 2016 Dle IFRS Standards as issued at 13 January 2016 (přeloženo)

IAS

IAS 1 Prezentace účetní závěrky

IAS 2 Zásoby

IAS 7 Výkaz peněžních toků

IAS 8 Účetní pravidla, změny v účetních odhadech a chyby

IAS 10 Události po rozvahovém dni

IAS 12 Daně ze zisku

IAS 16 Pozemky, budovy a zařízení

IAS 19 Zaměstnanecké požitky

IAS 20 Účtování státních dotací a zveřejňování státní podpory

IAS 21 Dopady změn měnových kurzů

IAS 23 Výpůjční náklady

IAS 24 Zveřejnění spřízněných stran

IAS 27 Individuální účetní závěrky

IAS 28 Investice do přidružených jednotek

IAS 29 Vykazování v hyperinflačních ekonomikách

IAS 32 Finanční nástroje: prezentace

IAS 33 Zisk na akcii

IAS 34 Mezitímní účetní výkaznictví

IAS 36 Znehodnocení aktiv

IAS 37 Rezervy, podmíněná aktiva a podmíněné závazky

IAS 38 Nehmotná aktiva

IAS 39 Finanční nástroje: účtování a ocenění

IAS 40 Investiční nemovitost

IAS 41 Zemědělství

IFRS

IFRS 1 Prvotní přijetí mezinárodních standardů účetního výkaznictví

IFRS 2 Úhrada vázaná na akcie

IFRS 3 Podnikové kombinace

IFRS 4 Pojistné smlouvy

IFRS 5 Dlouhodobá aktiva držena k prodeji a ukončované činnosti

IFRS 6 Průzkum a vyhodnocení nerostných zdrojů

IFRS 7 Finanční nástroje: zveřejňování

IFRS 8 Provozní segmenty

IFRS 9 Finanční nástroje

IFRS 10 Konsolidované účetní závěrky

IFRS 11 Společná uspořádání

IFRS 12 Zveřejnění podílů v jiných jednotkách

IFRS 13 Ocenění reálnou hodnotou

IFRS 14 Časové rozlišení při cenové regulaci

IFRS 15 Výnosy ze smluv se zákazníky

IFRS 16 Leasingy

Příloha D

Tabulky s hodnotami, rozdíly a úroky ze závazků, pohledávek a rezerv

(Vlastní zpracování, 2018)

	A	B	C	D	E	F	G	H
1				Závazky				
2	ČR minimální	IAS/IFRS minimální	ČR medián	IAS/IFRS medián	ČR průměr	IAS/IFRS průměr	ČR maximální	IAS/IFRS maximální
3	145000	113611,2941	3590000	2812858,938	33240414	26044734,15	306072000	239815420,8
4	145000	119291,8588	3590000	2953501,885	33240414	27346970,86	306072000	251806191,9
5	145000	125256,4518	3590000	3101176,979	33240414	28714319,4	306072000	264396501,5
6	145000	131519,2744	3590000	3256235,828	33240414	30150035,37	306072000	277616326,5
7	145000	138095,2381	3590000	3419047,619	33240414	31657537,14	306072000	291497142,9
8	145000	145000	3590000	3590000	33240414	33240414	306072000	306072000
9								
10		Rozdíly SH a JH						
11	minimalní	medián	průměr	maximální				
12	31388,70586	777141,0624	7195679,8	66256579,18				
13	25708,14116	636498,1155	5893443,1	54265808,14				
14	19743,54821	488823,0213	4526094,6	41675498,54				
15	13480,72562	333764,1723	3090378,6	28455673,47				
16	6904,761905	170952,381	1582876,9	14574857,14				
17								
18		Úroky ze závazků						
19	minimalní	medián	průměr	maximální				
20	5680,564707	140643	1302236,7	11990771,04				
21	5964,592942	147675	1367348,5	12590309,59				
22	6262,822589	155059	1435716	13219825,07				
23	6575,963719	162812	1507501,8	13880816,33				
24	6904,761905	170952	1582876,9	14574857,14				

	A	B	C	D	E	F	G	H
1				Pohledávky				
2	ČR minimální	IAS/IFRS minimální	ČR medián	IAS/IFRS medián	ČR průměr	IAS/IFRS průměr	ČR maximální	IAS/IFRS maximální
3	7000	6349,206349	6558000	5948299,32	80312187,5	72845521,54	507220000	460063492,1
4	7000	6666,666667	6558000	6245714,286	80312187,5	76487797,62	507220000	483066666,7
5	7000	7000	6558000	6558000	80312187,5	80312187,5	507220000	507220000
6								
7		Rozdíly SH a JH						
8	minimální	medián	průměr	maximum				
9	650,7936508	609700,6803	7466666	47156507,94				
10	333,3333333	312285,7143	3824389,9	24153333,33				
11	0	0	0	0				
12								
13		úroky z pohledávek						
14	minimální	medián	průměr	maximální				
15	317,4603175	297415	3642276,1	23003174,6				
16	333,3333333	312286	3824389,9	24153333,33				

	A	B	C	D	E	F	G	H
1					Rezervy			
2	ČR minimální	IAS/IFRS minimální	ČR medián	IAS/IFRS medián	ČR průměr	IAS/IFRS průměr	ČR maximální	IAS/IFRS maximální
3	380000	344671,2018	4293000	3893877,551	91173000	82696598,64	190999600	173242267,6
4	380000	361904,7619	4293000	4088571,429	91173000	86831428,57	190999600	181904381
5	380000	380000	4293000	4293000	91173000	91173000	190999600	190999600
6								
7	Rozdíly SH a JH							
8	minimální	medián	průměr	maximální				
9	35328,79819	399122,449	8476401,4	17757332,43				
10	18095,2381	204428,5714	4341571,4	9095219,048				
11	0	0	0	0				
12								
13	úroky u rezerv							
14	minimální	medián	průměrná	maximální				
15	17233,56009	194694	4134829,9	8662113,379				
16	18095,2381	204429	4341571,4	9095219,048				

Abstrakt

NOVÁKOVÁ, Šárka. *Problematika oceňování ve finančním účetnictví*. Bakalářská práce. Plzeň: Fakulta ekonomická ZČU v Plzni, 86 s., 2018.

Klíčová slova: oceňovací základny ČR, oceňovací základny IAS/IFRS, současná hodnota, reálná hodnota

Bakalářská práce se zabývá problematikou použití oceňovacích základen u aktiv a závazků. Práce se skládá z teoretické a praktické části. V teoretické části je definováno oceňování a proces harmonizace účetních předpisů. Dále jsou rozebrány jednotlivé oceňovací základny definované českými účetními předpisy a následně jsou definovány oceňovací základny dle mezinárodních účetních předpisů IAS/IFRS. V praktické části je nejprve popsán zkoumaný vzorek podniků sestavujících účetní závěrku dle českých předpisů a dle IAS/IFRS. Následně je zkoumáno použití jednotlivých oceňovacích základen u podnikatelských subjektů. Dále je zkoumán vliv ocenění současnou a reálnou hodnotou na finanční situaci a výkonnost českých účetních jednotek. V závěru práce je shrnuta problematika a rozdíly ocenění dle českých a mezinárodních předpisů a jejich vliv na podnikatelské subjekty.

Abstract

NOVÁKOVÁ, Šárka. The issue of valuation in financial accounting. Bachelor thesis. Pilsen: Faculty of economics University of West Bohemia in Pilsen, 86 p., 2018.

Key words: Czech valuation bases, IAS/IFRS valuation bases, present value, fair value

The bachelor thesis is dealing with the use of valuation bases for assets and liabilities. The thesis is consisted of theoretical and practical part. The theoretical part defines the valuation and the process of harmonization of accounting regulations. The theoretical part also describes valuation bases defined by Czech accounting regulations and then defines valuation bases according to international accounting regulations. The practical part describes financial statements of different companies and examines the use of valuation bases for business entities that prepare financial statements according to Czech regulations and according to IAS/IFRS. Next, the thesis examines the influence of valuation to the present value and to the fair value on the financial situation of Czech entities. In the last section of practical part, the thesis summarizes issues and differences of valuation of Czech accounting regulation and international accountin regulations and their influence on entrepreneurial subjects.